શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમોનમ

શ્રી

તપાવલિ

[૧૯૨ તપોની વિધિ વગેરે]

પ્રકાશક

સોમચંદ ડી. શાહ

જીવનનિવાસ સામે, પાલીતાણા (સૌ.)

ભગત પ્રિન્ટરી, દાણાપીઠ પાછળ—પાલીતાણા

અ ★ નુ ★ ક્ર ★ મ ★ ણિ ★ કા

તપાવલિ

[અનેક તપવિધિઓનો સંગ્રહ]

तप महिमा

यद्दूरं यद्दूराराध्यं यच्च दूरे व्यवस्थितम् ॥
तत् सर्वं तपसा साध्यं, तपो हि दुरतिक्रमम् ॥१॥

જે (વસ્તુ) અત્યંત દૂર છે, જે દુઃખ વડે આરાધી શકાય તેવી છે તથા જે દૂર રહેલી છે તે સર્વ વસ્તુઓ તપશ્ચર્યા વડે સાધ્ય છે. કારણ કે તપશ્ચર્યાનો પ્રભાવ અતિક્રમ છે એટલે તેને કોઈ ઉલ્લંઘન કરી શકે તેમ નથી.

यस्तपोविधिराम्नातो, जिनैर्गीतार्थसाधुभिः ॥
तं तथा कुर्वतां सन्तु, मनोवाञ्छितसिद्धयः ॥२॥

તીર્થંકરોએ તથા ગીતાર્થ મુનિઓએ જે તપનો વિધિ કહ્યો છે, તે તપને તે વિધિએ કરનાર માણસોની મનવાંછિત સિદ્ધિઓ થાય છે.

अथिरं पि थिरं वंकं पि उज्जुअं दुलहं पि तह सुलहं ॥
दुस्सज्झं पि सुसज्झं तवेण संपज्जए कज्जं ॥३॥

જે વસ્તુ અસ્થિર હોય તે તપના પ્રભાવથી સ્થિર થાય છે, જે વસ્તુ વક્ર હોય તે સરળ થાય છે. જે દુર્લભ હોય તે સુલભ થાય છે, અને દુઃસાધ્ય હોય તે સુસાધ્ય થાય છે. ચક્રવર્તીને છ ખંડ સાધવાની જેમ સર્વ કાર્ય તપ વડે જ સિદ્ધ થાય છે.

૧ ઇંદ્રિયજય તપ

પુરિમડ્ઢ, એકાસણુ, નીવી, આયંબિલ અને ઉપવાસ એ પ્રમાણે પાંચ દિવસ કરવાથી એક ઇંદ્રિયજયનો તપ થયો એ રીતે પાંચ ઇંદ્રિયોના જય માટે પાંચ ઓળી કરવાથી પચીશ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે તપશ્ચર્યાના દિવસોમાં ભૂમિપર શયન કરવુ, બ્રહ્મચર્ય પાળવુ, ઉદ્યાપનમાં જિનેશ્વરદેવ પાસે અથવા જ્ઞાનની પાસે પૂજાપૂર્વક પચીશ-પચીશ પકવાન્ન (મોદક), ફળ વિગેરે ઢોકવા તથા નોકારશી મળ્યાવાળા મોદક વગેરે સાધુઓને વહોરાવવા સઘવાત્સલ્ય વિગેરે કરવુ આ તપ કરવાથી દુષ્ટ ઇંદ્રિયોની અશુભ પ્રવૃત્તિ થતી નથી આ સાધુ તથા શ્રાવક બન્નેને કરવાનો તપ છે ગણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે

				સા	ખ	લો	ન
પહેલી	ઓળી-સ્પર્શનેન્દ્રિય	જયતપસે	નમ	૮	૮	૮	૨૦
બીજી	ઓળી-રસનેન્દ્રિય	જયતપસે	નમ	૫	૫	૫	૨૦
ત્રીજી	ઓળી-ઘ્રાણેન્દ્રિય	જયતપસે	નમ	૨	૨	૨	૨૦
ચોથી	ઓળી-ચક્ષુરિન્દ્રિય	જયતપસે	નમ	૫	૫	૫	૨૦
પાંચમી	ઓળી-શ્રોત્રેન્દ્રિય	જયતપસે	નમ	૩	૩	૩	૨૦

અથવા " ઇંદ્રિયજયાય નમ " એ રીતે પાંચે ઓળીમાં ગણવુ તથા સાથીઆ, ખમાસમણ અને કાઉસ્સગ્ગ પાંચ-પાંચ કરવા નવકારવાળી વીશ ગણવી

૨ કષાયજય તપ

પહેલે દિવસે એકાસણુ, બીજે દિવસે નીવી, ત્રીજે દિવસે આયંબિલ, ચોથે દિવસે ઉપવાસ એ પ્રમાણે એક કષાયને માટે ચાર દિવસની એક લતા (ઓળી) થઈ, એવી કષાયવિજયના તપાચરણમાં ચાર લતા (ઓળી) કરવી એટલે સોળ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે ઉદ્યાપનમાં જિનેશ્વરદેવ પાસે અથવા જ્ઞાન પાસે પૂજાપૂર્વક સોળ-સોળ મોદક, ફળ વિગેરે ઢોકવા મુનિઓને પણ તેટલું દાન દેવું આ તપ કરવાથી સર્વ કષાયનો નાશ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણું વિગેરે દરેક દિવસે નીચે પ્રમાણે

	સા	ખ	લો	ન
૧ અનંતાનુબન્ધિક્રોધજયાય નમ	૧૬	૧૬	૧૬	૨૦
૨ અપ્રત્યાખ્યાનક્રોધજયાય નમ	"	"	"	"
૩ પ્રત્યાખ્યાનક્રોધજયાય નમ	"	"	"	"
૪ સંજ્વલનક્રોધજયાય નમ	"	"	"	"
૫ અનંતાનુબન્ધિમાનજયાય નમ	"	"	"	"
૬ અપ્રત્યાખ્યાનમાનજયાય નમ	"	"	"	"
૭ પ્રત્યાખ્યાનમાનજયાય નમ	"	"	"	"
૮ સંજ્વલનમાનજયાય નમ	"	"	"	"
૯ અનંતાનુબન્ધિમાયાજયાય નમ	"	"	"	"
૧૦ અપ્રત્યાખ્યાનમાયાજયાય નમ	"	"	"	"
૧૧ પ્રત્યાખ્યાનમાયાજયાય નમ	"	"	"	"

૧૨ સંજ્વલનમાયાજયાય નમ	૧૬	૧૬	૧૬	૨૦
૧૩ અનન્તાનુબન્ધિલોભજયાય નમ	„	„	„	„
૧૪ અપ્રત્યાખ્યાનલોભજયાય નમ	„	„	„	„
૧૫ પ્રત્યાખ્યાનલોભજયાય નમ	„	„	„	„
૧૬ સંજ્વલનલોભજયાય નમ	„	„	„	„

અથવા "સર્વ કષાયજયાય નમ" એ રીતે સોળે દિવસ ગણુવુ અથવા ચાર-ચાર દિવસ નીચે પ્રમાણે ગણુવુ –

૧ ક્રોધજયતપસે નમ	(પહેલી ઓળી)	૪	૪	૪	૨૦
૨ માનજયતપસે નમ	(બીજી ઓળી)	૪	૪	૪	૨૦
૩ માયાજયતપસે નમ	(ત્રીજી ઓળી)	૪	૪	૪	૨૦
૪ લોભજયતપસે નમ	(ચોથી ઓળી)	૪	૪	૪	૨૦

૩ યોગશુદ્ધિ તપ

આ તપ મન, વચન અને કાયાના યોગ (વ્યાપાર) ને શુદ્ધ કરનાર હોવાથી યોગશુદ્ધિ નામે તપ કહેવાય છે, તેમા મન યોગને આશ્રયીને પહેલે દિવસે નીવી, બીજે દિવસે આયંબિલ અને ત્રીજે દિવસે ઉપવાસ એ રીતે વચન અને કાયાના યોગને આશ્રયીને પણ ત્રણ-ત્રણ દિવસ કરવુ એટલે નવ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમા જિનેશ્વરદેવ પાસે અથવા જ્ઞાન પાસે છ વિગઈના પદાર્થો તથા નવ-નવ મોદક, ફળ વગેરે ઢોકવા જ્ઞાનપૂજા તથા દેવપૂજા કરવી, અષ્ટમાંગલિક કરવા આ તપ કરવાથી મન, વચન અને કાયાના યોગની શુદ્ધિ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

ઉદ્યાપને અષ્ટ મગળ કરાવવાનુ 'જૈન પ્રબોધ'મા લખ્યુ છે, ગણણુ વગેરે નીચે પ્રમાણે–

		સા	ખ	લો	નો
મનોયોગતપસે નમ	(પહેલી ઓળી)	૩	૩	૩	૨૦
વચોયોગતપસે નમ	(બીજી ઓળી)	૩	૩	૩	૨૦
કાયયોગતપસે નમ	(ત્રીજી ઓળી)	૩	૩	૩	૨૦

૪ ધર્મચક્ર તપ

ધમનુ ચક્ર એટલે સમૂહ, અથવા ભગવાન અરિહતના અતિશય રૂપ ધમચક્ર તેની પ્રાપ્તિનુ કારણ હોવાથી ધમચક્ર નામે તપ કહેવાય છે, તેમા પ્રથમ એક છટ્ઠ કરીને પારણુ કરવુ પછી એકાતર આઠ ઉપવાસ કરવા એ પ્રમાણે આ તપ ૧૨૩ દિવસે પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમા રત્નજડિત સુવર્ણનુ અથવા રૂપાનુ ધમચક્ર કરાવીને જિનેશ્વરદેવ પાસે પૂજા પૂર્વક ઢોકવુ સાધુને અનાદિ દાન દેવુ, યથાશક્તિ સઘપૂજા, સ્વામીવાત્સલ્ય કરવુ આ તપ કરવાથી અતિચાર રહિત બોધિની પ્રાપ્તિ થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકોને કરવાનો આગાઢ તપ છે (આચારદિનકર)

બીજી રીત

પ્રથમ એક અઠ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ, પછી એકાતર ૩૭ ઉપવાસ કરવા ત્યારપછી છેડે એક અઠ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ એટલે કુલ ઉપવાસ ૪૩ અને પારણાના દિવસ ૩૯

મળી ૮૨ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે—

ત્રીજી રીત

અથવા આયંબિલ ૨૪ નિ તર કરવા ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે (વિધિપ્રપા)

ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે— સા૦ ખ૦ લો૦ ન૦
ધર્મચક્રિણે અરિહંતાન નમ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૨૦

અથવા-" નમો અરિહંતાણ " એ પદથી ૨૦ણુ ગણવુ

ચોથી રીત

અથવા પ્રથમ એક અટ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ પછી ત્રીસ એકાતર ઉપવાસ કરવા પછી એક અટ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ પછી ત્રીસ ઉપવાસ એકાતર કરવા, છે તે એક અટ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ આ રીતે કરતા ઉપવાસ ૬૯ તથા પારણા ૬૩ મળી ૧૩૨ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે (આ તપને મહાધર્મચક્રવાલ તપ પણ કહે છે)

૫-૬ લઘુઅષ્ટાહ્નિકા તપદ્વય

આ આઠ દિવસનો તપ હોવાથી અષ્ટાહ્નિકા તપ કહેવાય છે આ તપ આશ્વિન અને ચૈત્ર માસની શુકલ અષ્ટમીએ આરભ કરી પૂર્ણિમાએ પૂર્ણ કરવો હમેશા પોતાની શક્તિ પ્રમાણે એકાસણ, નીવી, આયબિલ કે ઉપવાસ કરવો એ પ્રમાણે સાત વર્ષ સુધી કરવું તપના દિવસોમા મોટી -

જિનપૂજા કરવી ઉદ્યાપનમા છપ્પન-છપ્પન મોદક, ફળ, પુષ્પ વિગેરે વડે દેવપૂજા કરવી સાધુને દાન દેવુ યથાશક્તિ સઘ પૂજા કરવી આ બન્ને તપ દુર્ગતિનો નાશ કરનાર છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે (અહિ આશ્વિન અષ્ટાહ્નિકા તપ ને ચૈત્ર અષ્ટાહ્નિકા તપ એમ બે જુદા જુદા તપ હોવાથી ને વિધિ સરખી હોવાથી તપના નબર બે ચઢાવ્યા છે ને હકીકત ભેગી લખી છે)

ગણણુ વિગેરે અષ્ટકર્મસૂદન તપમા કહ્યા પ્રમાણે જાણવુ (જુઓ તપ નબર ૭)

૭ · અષ્ટમ કર્મસૂદન તપ

આઠ કર્મનો ક્ષય કરવા માટે આ પ્રમાણે તપ કરવો –

પહેલે દિવસે ઉપવાસ કરવો, બીજે દિવસે એકાસણુ કરવુ, ત્રીજે દિવસે એકસિકથ (એક દાણો) સ્થાનકે ચોવી હાર આયબિલ કરવુ, ચોથે દિવસે એક અગી (એકલઠાણુ) એકાસણુ ઠામ ચૌવિહારવાળુ કરવુ, પાચમે દિવસે ઠામ ચૌવિહાર એકદત્તી (એકી વખતે પાત્રમા પડેલુ આવુ તે) કરવુ, છટ્ઠે દિવસે લુખી નીવી કરવી, સાતમે દિવસે આયબિલ કરવુ તથા આઠમે દિવસે આઠ કવળનુ એકાસણુ કરવુ એ આઠે દિવસે અનુક્રમે ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે ગણવું વીશ નવકારવાલી ગણવી

૧ જ્ઞાનાવરણીયકર્મક્ષયે શ્રી અનતજ્ઞાનસયુતાય નમ

૨ દર્શનાવરણીયકર્મક્ષયે શ્રી અનંતદર્શનસંયુતાય નમઃ
૩ વેદનીયકર્મક્ષયે શ્રી અવ્યાબાધગુણસંયુતાય નમઃ
૪ મોહનીયકર્મક્ષયે શ્રી અનન્તચારિત્રગુણસંયુતાય નમઃ
૫ આયુકર્મક્ષયે શ્રી અક્ષયસ્થિતિગુણસંયુતાય નમઃ
૬ નામકર્મક્ષયે શ્રી અરૂપીનિરંજનગુણસંયુતાય નમઃ
૭ ગોત્રકર્મક્ષયે શ્રી અગુરૂલઘુગુણસંયુતાય નમઃ
૮ અંતરાયકર્મક્ષયે શ્રી અનન્તવીર્યગુણસંયુતાય નમઃ

અથવા નીચે પ્રમાણે ગણવું –

	પ્રકૃતિ
૧ શ્રી અનંતજ્ઞાનગુણધારકાય નમઃ	૫
૨ શ્રી અનંતદર્શનગુણધારકાય નમઃ	૯
૩ શ્રી અવ્યાબાધ ગુણધારકાય નમઃ	૨
૪ શ્રી ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વગુણધારકાય નમઃ	૨૮
૫ શ્રી અક્ષયસ્થિતિગુણધારકાય નમઃ	૪
૬ શ્રી અમૂર્તગુણધારકાય નમઃ	૧૦૩
૭ શ્રી અગુરૂલઘુગુણધારકાય નમઃ	૨
૮ શ્રી અનન્તવીર્યગુણધારકાય નમઃ	૫

કાયોત્સર્ગ, સાથીયા, તથા ખમાસમણા કર્મપ્રકૃતિ પ્રમાણે કરવા

જે દિવસે જે કર્મનો તપ ચાલતો હોય તે દિવસે તે કર્મની પૂજામાંથી એક એક ઢાળ અનુક્રમે ભણાવવી (સ્નાત્ર સહિત) (તેની રીત ચોસઠપ્રકારી પૂજામાંથી જાણવી.)

ઉજમણામા આઠ કમની ૧૫૮ પ્રકૃતિ સૂચવનારૂ આઠ શાખા ને ૧૫૮ પત્રોવાળુ રૂપાનુ વૃક્ષ અને કર્મવૃક્ષના છેદને માટે તેના મગમા મૂકવાનો સોનાનો કુહાડો, તથા ચોસઠ મોદક જ્ઞાનની પાસે ઢોકવા અથવા દેવની પાસે ઢોકવા જ્ઞાનની પૂજા કરવી તથા દાન દેવુ મોટી સ્નાત્રવિધિએ જિનપૂજા કરવી સઘવાત્સલ્ય કરવુ એ રીતે પ્રથમ ઓળી થઈ એવી આઠ ઓળી કરવી એટલે ચોસઠ દિવસે કર્મસૂદન તપ પૂર્ણ થાય આ તપનુ ફળ કમનો ક્ષય થાય એ છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવા લાયક આગાઢ તપ છે

અથવા બીજી રીતે આ તપ આ રીતે પણ કરવામા આવે છે પ્રથમ એક અઠ્ઠમ કરવો, પછી સાઠ એકાતર ઉપ વ સ કરવા તથા છેલ્લે એક અઠ્ઠમ કરવો કુલ ૬૬ ઉપવાસ અને ૬૨ પારણા થવાથી ચાર માસ ને આઠ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે આ વિધિએ તપ કરતા સિદ્ધપદનુ ગણણુ ગણવુ જ્ઞાન, ગુરૂ અને સઘની ભક્તિ કરવી ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે કરવુ (જૈનધર્મસિધુ)

આ પ્રમાણે સાધુ તથા શ્રાવકને કરવા લાયક અગિયાર આગાઢ તપ શ્રી જિનેશ્વરદેવે કહેલા છે મુનિઓએ કરેલી તપ શ્ચર્યાઓના ઉદ્યાપન માટે મૂલગ્રથમા આ પ્રમાણે કહ્યુ છે–

'ગૃહસ્થીઓએ ઉદ્યાપનની તપવિધિમા કહ્યા પ્રમાણે કમ કરવુ, તથા સાધુઓએ તપશ્ચર્યા કરી હોય તો તેનુ ઉદ્યાપન શ્રાવકો પાસે કરાવવુ અથવા તેમ ન બને તો માનસિક ઉદ્યાપન કરવુ '

જે તપ દિવસને આંતર કરવામા આવે તે અનાગાઢ તપ કહેવાય છે, અને જે આંતરા વિના અવિછિન્ન તપ કરવામા આવે તે આગાઢ તપ કહેવાય છે, એમ જિનેશ્વરોએ કહ્યુ છે

૮ એકસો વીશ કલ્યાણક તપ.

જે દિવસે તીર્થંકરનો ગર્ભાવતાર, (ચ્યવન) જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ થયો હોય, તે દિવસે જે તપ કરવો તે કલ્યાણકતપ કહેવાય છે

જે દિવસે એક કલ્યાણક હોય તે દિવસે એકાસણુ કરવુ જે દિવસે બે કલ્યાણક હોય તે દિવસે નીવી કરવી, ત્રણ કલ્યાણક હોય તે દિવસે આયંબિલ કરવુ અને ચાર કલ્યાણક હોય તે દિવસે ઉપવાસ કરવો એમ કહ્યુ છે

(પાચ કલ્યાણકને દિવસે એકાસણાપૂર્વક ઉપવાસ કરવો એવુ આચાર ઉપદેશમા અધિક કહ્યુ છે)

અથવા એક કલ્યાણકે એકાસણુ, બે કલ્યાણકે આયંબિલ, ત્રણ કલ્યાણકે આયંબિલ તથા એકાસણુ, ચાર કલ્યાણકે ઉપવાસ અને પાંચ કલ્યાણકે ઉપવાસ તથા એકાસણુ એ પ્રમાણે કરવુ

ચોવીશ તીર્થંકરના ચ્યવન, જન્મ, દીક્ષા, જ્ઞાન અને નિર્વાણ એ પાંચ કલ્યાણકના ૧૨૦ દિવસોને વિષે ઉપવાસાદિક તપ કરવો, એકાસણાથી જે પચકલ્યાણક આરાધે તે માગશર શુદિ ૧૦ નુ આયંબિલ કરે ને માગશર શુદિ ૧૧ નો ઉપવાસ કરી ૬ કલ્યાણક આરાધે અને ઉપવાસથી પચ

કલ્યાણક આરાધે તે માગશર શુદિ ૧૦ ને અગ્યારસનો પ્રથમ છઠ્ઠ કરી શરૂ કરે તો પાંચ વર્ષે કલ્યાણક તપ પૂરો થાય ઉજમણે કનકસિંહ રાજાની જેમ ચોવિશ જિનેશ્વરોની પ્રતિમા ભરાવવી તિલક ૨૪, પકવાન ૨૪ ખાજા ૨૪ અને કુંપી, કચોની વિગેરે, પૂજાના ઉપકરણો ૨૪-૨૪ ઢોકવા ચ્યવન કલ્યાણકે " પરમેષ્ઠિને નમ " એ મંત્રનો જાપ બે હજાર (વીશ નવકારવાળી) કરવો જન્મ કલ્યાણકે 'અર્હતે નમ" નો બે હજાર જાપ કરવો દીક્ષા કલ્યાણકે ' નાથાય નમ ' નો જાપ બે હજાર કરવો જ્ઞાન કલ્યાણકે " સર્વજ્ઞાય નમ " નો બે હજાર જાપ કરવો નિર્વાણ કલ્યાણકે "પારંગતાય નમ " નો બે હજાર જાપ કરવો, તથા ચ્યવન કલ્યાણકે સાધર્મિક વાત્સલ્ય, જન્મ કલ્યાણકે ગોળ-ઘીનું દાન દીક્ષાએ ટોપરૂં-ગોળ વેચવા, જ્ઞાને સંઘપૂજા અને નિર્વાણે મોટી પૂજા ભણાવવી

જે ઉપવાસથી આ તપ કરે તેણે દરેક કલ્યાણકે ઉપવાસ કરવો બે અથવા વધારે કલ્યાણક જે દિવસે હોય તેનું આરાધન બીજા વર્ષોમાં કરવું જ્યાં ભગવંતની કલ્યાણક ભૂમિ હોય ત્યાં મોટા મહોત્સવથી સંઘ સહિત યાત્રા કરવા જવું વિધિયુક્ત યાત્રા કરવી તથા સર્વ ભગવંતોના પંચકલ્યાણકોનો ઉત્સવ કરવો ગણણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે

તિથિ	આસો વદ (ગુજરાતી)	કલ્યાણક,
૫	શ્રી સંભવનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૨	શ્રી પદ્મપ્રભાર્હતે નમ	જન્મ
૧૨	શ્રી નેમિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન

૧૩ શ્રી પદ્મપ્રભ નાથાય નમ	દીક્ષા
૦)) શ્રી મહાવીર પારગતાય નમ	મોક્ષ

કાર્તિક શુદિ

૩ શ્રી સુવિધિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૨ શ્રી અરનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ

કાર્તિક વદ

૫ શ્રી સુવિધિનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૬ શ્રી સુવિધિનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૦ શ્રી મહાવીર નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૧ શ્રી પદ્મપ્રભ પારગતાય નમ	મોક્ષ

માગશર શુદિ

૧૦ શ્રી અરનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૦ શ્રી અરનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૧ શ્રી અરનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૧ શ્રી મલ્લીનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૧ શ્રી મલ્લીનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૧ શ્રી મલ્લીનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૧ શ્રી નમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૪ શ્રી સંભવનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૫ શ્રી સંભવનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા

માગશર વદ

૧૦ શ્રી પાર્શ્વનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૧ શ્રી પાર્શ્વનાથ નાથાય નમ	દી...

૧૨ શ્રી ચન્દ્રપ્રભાર્હંતે નમ — જન્મ
૧૩ શ્રી ચન્દ્રપ્રભ નાથાય નમ — દીક્ષા
૧૪ શ્રી શીતલનાથ સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ

પોષ શુદિ

૬ શ્રી વિમલનાથ સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ
૯ શ્રી શાંતિનાથ સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ
૧૧ શ્રી અજિતનાથ સર્વજ્ઞાય નમ — કેવલ
૧૪ શ્રી અભિનન્દન સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ
૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ

પોષ વદ

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ પરમેષ્ઠિને નમ — ચ્યવન
૧૨ શ્રી શીતલનાથાર્હંતે નમ — જન્મ
૧૨ શ્રી શીતલનાથ નાથાય નમ — દીક્ષા
૧૩ શ્રી આદિનાથ પારગતાય નમ — મોક્ષ
૦)) શ્રી શ્રેયાંસનાથ સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ

માઘ શુદિ

૨ શ્રી અભિનંદનાર્હંતે નમ — જન્મ
૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય સર્વંજ્ઞાય નમ — કેવલ
૩ શ્રી ધર્મનાથાર્હંતે નમ — જન્મ
૩ શ્રી વિમલનાથાર્હંતે નમ — જન્મ
૪ શ્રી વિમલનાથ નાથાય નમ — દીક્ષા
૮ શ્રી અજિતનાથાર્હંતે નમ — જન્મ
૯ શ્રી અજિતનાથ નાથાય નમ — દીક્ષા

૧૨ શ્રી અભિનંદન નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૩ શ્રી ધર્મનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
માઘ વદ	
૬ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૭ શ્રી ચન્દ્રપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૯ શ્રી સુવિધિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૧૧ શ્રી આદિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૨ શ્રી શ્રેયાસનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૨ શ્રી મુનિસુવ્રત સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૩ શ્રી શ્રેયાસનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૪ શ્રી વાસુપૂજ્યાર્હતે નમ	જન્મ
૦)) શ્રી વાસુપૂજ્યનાથાય નમ	દીક્ષા
ફાગણ શુદિ	
૨ શ્રી અરનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૪ શ્રી મલ્લીનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૮ શ્રી સંભવનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૧૨ શ્રી મલ્લીનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૨ શ્રી મુનિસુવ્રત નાથાય નમ	દીક્ષા
ફાગણ વદ	
૪ શ્રી પાર્શ્વનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૪ શ્રી પાર્શ્વનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	
૫ શ્રી ચંદ્રપ્રભ પરમેષ્ઠિને નમ	

૮ શ્રી આદિનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૮ શ્રી આદિનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા

ચૈત્ર શુદિ

૩ શ્રી કુંથુનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૫ શ્રી અજિતનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૫ શ્રી સંભવનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૫ શ્રી અનંતનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૯ શ્રી સુમતિનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૧ શ્રી સુમતિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૩ શ્રી મહાવીરાર્હતે નમ	જન્મ
૧૫ શ્રી પદ્મપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ

ચૈત્ર વદ

૧ શ્રી કુંથુનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૨ શ્રી શીતલનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૫ શ્રી કુંથુનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૬ શ્રી શીતલનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૧૦ શ્રી નમિનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૩ શ્રી અનન્તનાથ નાથાય નમ	દીક્ષા
૧૪ શ્રી અનન્તનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૧૪ શ્રી અનન્તનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	કેવલ
૧૪ શ્રી કુંથુનાથાર્હતે નમ	જન્મ

વૈશાખ શુદિ

૪ શ્રી અભિનંદન પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન

૭ શ્રી ધર્મનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન
૮ શ્રી અભિનંદન પારગતાય નમ મોક્ષ
૮ શ્રી સુમતિનાથાર્હતે નમ જન્મ
૯ શ્રી સુમતિનાથ નાથાય નમ દીક્ષા
૧૦ શ્રી મહાવીર સર્વજ્ઞાય નમ કેવલ
૧૨ શ્રી વિમલનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન
૧૩ શ્રી અજિતનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન

વૈશાખ વદ

૬ શ્રી શ્રેયાંસનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન
૮ શ્રી મુનિસુવ્રતાર્હતે નમ જન્મ
૯ શ્રી મુનિસુવ્રત પારગતાય નમ મોક્ષ
૧૩ શ્રી શાંતિનાથાર્હતે નમ જન્મ
૧૩ શ્રી શાંતિનાથ પારગતાય નમ મોક્ષ
૧૪ શ્રી શાંતિનાથાય નમ દીક્ષા

જેઠ શુદિ

૫ શ્રી ધર્મનાથ પારગતાય નમ મોક્ષ
૯ શ્રી વાસુપૂજ્ય પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન
૧૨ શ્રી સુપાર્શ્વનાથાર્હતે નમ જન્મ
૧૩ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ નાથાય નમ દીક્ષા

જેઠ વદ

૪ શ્રી આદિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન
૭ શ્રી વિમલનાથ પારગતાય નમ મોક્ષ
૯ શ્રી નમિનાથ નાથાય નમ

અષાઢ શુદિ

૬ શ્રી મહાવીર પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૮ શ્રી નેમિનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૪ શ્રી વાસુપૂજ્ય પારગતાય નમઃ	મોક્ષ

અષાઢ વદ

૩ શ્રી શ્રેયાંસનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૭ શ્રી અનન્તનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૮ શ્રી નમિનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૯ શ્રી કુંથુનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન

શ્રાવણ શુદિ

૨ શ્રી સુમતિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૫ શ્રી નેમિનાથાર્હતે નમ	જન્મ
૬ શ્રી નેમિનાથનાથાય નમ	દીક્ષા
૮ શ્રી પાર્શ્વનાથ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૧૫ શ્રી મુનિસુવ્રત પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન

શ્રાવણ વદ

૭ શ્રી શાંતિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન
૭ શ્રી ચંદ્રપ્રભ પારગતાય નમ	મોક્ષ
૮ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	ચ્યવન

ભાદરવા શુદિ

૯ શ્રી સુવિધિનાથ પારગતાય નમ.	મોક્ષ

ભાદરવા વદ

૦)) શ્રી નેમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ કેવલ

૧૩ ને દિવસે શ્રી મહાવીરનો ગર્ભોહાર
થયો તે કલ્યાણક ગણવુ નહિ

આસો શુદિ

૧૫ શ્રી નમિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ ચ્યવન

બાકીની વિધિ ઉપર કહેલી રીત પ્રમાણે જાણવી દરેક કલ્યાણકે સાથીયા ૧૨ કરવા, ખમાસમણ ૧૨ દેવા, કાઉસ્સગ્ગ ૧૨ લોગસ્સનો કરવો અને નવકારવાળી ૨૦ ગણવી

૯–૧૦–૧૧ . જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર તપ

એકાતરા ત્રણ ઉપવાસ કરવા અથવા લાગટ ઉપવાસ ત્રણ (અઠ્ઠમ) કરવા એ પ્રમાણે જ્ઞાનતપ કરવો ઉદ્યાપનમા સાધુને પુસ્તક તથા જ્ઞાનના ઉપકરણનુ દાન દેવુ જ્ઞાનપૂજા કરવી, જ્ઞાનની પાસે છએ વિગઈના પદાર્થો ઢોકવા આ તપ કરવાથી નિર્મળ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે, તેમા પણ યથાશક્તિ સિદ્ધાતાદિ પુસ્તક લખાવીને મુકવુ ॥ પ્રવચનસારોદ્ધારે ॥

દર્શન તપ પણ એ જ રીતે ઉપર પ્રમાણે કરવો ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિએ દેવની પૂજા ભણાવવી જિનપ્રતિમાની પાસે છએ વિગઈના પદાર્થો ઢોકવા સાધુઓને વસ્ત્ર, પાત્ર વિગેરેનુ દાન દેવુ સમકિતની છ ભાવનાનુ શ્રવણ કરવુ

દેરાસરની પ્રમાજના-પુજના વિગેરે કરવુ આ તપનુ ફળ નિર્મળ બોધિનો લાભ થાય તે છે

ચારિત્ર તપ પણ એજ પ્રમાણે કરવો +ઉદ્યાપનમા મુનિઓને છએ વિગઈના પદાર્થોનુ દાન દેવુ તથા વસ્ત્ર, પાત્ર વિગેરેનુ દાન દેવુ આ તપ કરવાથી નિર્મળ ચારિત્રની પ્રાપ્તિ થાય છે આ ત્રણે તપ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાના આગાઢ તપ છે

સા૦ ખ૦ લો૦ ન૦

જ્ઞાન તપનુ ગણણુ—ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ ૫૧ ૫૧ ૫૧ ૨૦

દર્શન તપનુ ગણણુ—ૐ હ્રીં નમો દંસણસ્સ ૬૭ ૬૭ ૬૭ ૨૦

ચારિત્ર તપનુ ગણણુ—ૐ હ્રીં નમો ચારિત્તસ્સ ૭૦ ૭૦ ૭૦ ૨૦

અથવા, માથીયા વિગેરે જ્ઞાનતપમા પાચ, દર્શન તપમા બાર અને ચારિત્રતપમા સત્તર કરવા

૧૨ ચાંદ્રાયણ તપ

ચંદ્રનુ અનન એટલે જવુ તે, અર્થાત્ હાનિ અને વૃદ્ધિ, તેણે કરીને જે થયેલુ તે ચાંદ્રાયણ તપ કહેવાય છે તે બે પ્રકારે છે પહેલુ યવમધ્ય અને બીજુ વજ્રમધ્ય, તેમનુ સ્વરૂપ આ પ્રમાણે છે-જવની જેમ જેનો મધ્યભાગ સ્થૂલ હોય અને આદિ-અંત ભાગ હીણ (પાતળો) હોય તે યવ

+ અઠ્ઠમના દિવસોમા પૌષધ અથવા દેશાવગાશિક કરવુ જોઈએ

મધ્ય કહેવાય છે, તથા વજ્રની જેમ જે વચ્ચે સૂક્ષ્મ (પાતળો) હોય અને આદિ-અંતમાં સ્થૂલ હોય તે વજ્રમધ્ય કહેવાય છે અહીં સ્થૂલતા અને હીનતા (સૂક્ષ્મતા)એ કરીને દત્તિ તથા ગ્રાસની બહુલતા અને અલ્પતા જાણવી પહેલું યવમધ્ય ચાદ્રાયણ તપ આ પ્રમાણે કરવું-શુક્લપક્ષની પ્રતિપદાને દિવસે એક, બીજને દિવસે બે એમ એક એક દત્તિ તથા કવળની વૃદ્ધિ કરી પૂર્ણિમાને દિવસે પંદર દત્તિ તથા કવળ લેવાં પછી કૃષ્ણપક્ષના પડવાએ પંદર, બીજને દિવસે ચૌદ એમ એક એક દત્તિ તથા કવળ ઓછા કરી અમાવાસ્યાએ એક દત્તી તથા કવળ લેવો એ પ્રમાણે યવમધ્ય ચાદ્રાયણ યતિ તથા શ્રાવકને બન્નેને માટે જાણવું વજ્રમધ્ય ચાદ્રાયણ પણ સાધુ અને શ્રાવક બન્નેને આ પ્રમાણે જાણવું કૃષ્ણપક્ષની પ્રતિપદાથી આરંભીને પંદર ગ્રાસ તથા દત્તિમાંથી એક એક ઓછો કરતાં અમાવાસ્યાને દિવસે એક એક ગ્રાસ અને દત્તિ રહે છે પછી શુક્લપક્ષના પડવાથી આરંભીને એક એક ગ્રાસ અને દત્તિની વૃદ્ધિ કરી પૂર્ણિમાએ પંદર ગ્રાસ તથા પંદર દત્તિ થાય છે આ પ્રમાણે વજ્રમધ્ય ચાદ્રાયણ પણ એક માસે પૂર્ણ થાય છે એ રીતે યવમધ્ય અને વજ્રમધ્ય ચાદ્રાયણ બે માસે પૂર્ણ થાય છે અહીં દત્તિની સંખ્યા આપી છે, તે સાધુ આશ્રયી જાણવી, તથા ગ્રાસ (કવળ)ની સંખ્યા આપી છે, તે ગૃહસ્થી આશ્રયી જાણવી (પંચાશક) ઉદ્યાપને જિનપ્રતિમાને મોટી સ્નાત્રવિધિએ સ્નાન કરાવીને છએ વિગઈના નૈવેદ્ય સહિત ૪૮૦ મોદક, ફળ વિગેરે ઢોકવા તથા ચંદ્રની રૂપાની મૂર્તિ તથા સુવર્ણના જવ (૩૨) અને વજ્ર કરાવી દેવ પાસે ઢોકવા

સાધુઓને વસ્ત્ર, પાત્ર, અન્ન વિગેરેનુ દાન દેવુ સંઘની પૂજા ભક્તિ કરવી આ તપ કરવાથી સર્વ પાપનો ક્ષય તથા પુણ્યની વૃદ્ધિ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે એમ્જ યવમધ્ય ચાદ્રાયણ કરે તો ૨૪૦ મોદક ઢોકવા, તથા વજ્ર ઢોકવો નહીં તે જ પ્રમાણે કેવળ વજ્રમધ્ય કરે તો તેમા પણ ૨૪૦ મોદક ઢોકવા અને જવ ઢોકવા નહીં

બીજી રીત.

શુકલપક્ષની પ્રતિપદાથી આરંભીને એક ઉપવાસ અને એક આયંબિલ એમ ૫૬૨ દિવસ સુધી કરવુ ઉદ્યાપનમા મોદક ૧૫ તથા રૂપાનો ચંદ્ર કરાવી પ્રભુ પાસે ઢોકવો ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે—

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
નમો સિદ્ધાણ	૮	૮	૮	૨૦

પહેલી રીત પ્રમાણે કરે તો કવળની સંખ્યા પ્રમાણે સાથીયા વિગેરે કરવા

---

૧૩ તીર્થંકર વર્ધમાન તપ

[શ્રી શ્રમણ સંઘ તપ]

જે વૃદ્ધિ પામે તે વર્ધમાન કહેવાય તે તપ આ રીતે કરવો પ્રથમ ઋષભદેવજીને આશ્રયી એક એક એકાસણુ કરવુ અજિતનાથજીને આશ્રયી બે એકાસણાં કરવા, એ રીતે વધતા મહાવીરસ્વામીને આશ્રયી ચોવીશ એકાસણા કરવા, ત્યારે

પછી પશ્ચાનુપૂર્વી વડે મહાવીરસ્વામી આશ્રયી એક એકાસણુ, પાર્શ્વનાથ આશ્રયી બે એકાસણા, એ રીતે કરતા ઋષભદેવજી આશ્રયી ૨૪ એકાસણા કરવા, અર્થાત્ દરેક જિનને આશ્રયીને પચીશ-પચીશ એકાસણા કુલ થાય છે

અથવા એકી સાથે દરેક જિનને આશ્રયીને પચીશ પચીશ એકાસણા કરવા

આ બને રીતે કરતા કુલ છસો દિવસે એટલે છસો એકાસણે આ તપ પૂર્ણ થાય છે, ઉદ્યાપનમા ચોવીશ જિને શ્વરોની મોટી સ્નાત્રપૂજા કરી ચોવીશ-ચોવીશ પુષ, ફળ, પકવાન્ન, મોદક વિગેરેથી પૂજા કરવી તથા જે દિવસે જે તીર્થ કર આશ્રયી તપ ચાલતો હોય તે દિવસે તે દેવની વિશેષ પૂજા-ભક્તિ કરવી સઘની પૂજા, વાત્સલ્ય કરવુ આ તપનુ ફળ તીર્થંકર નામકર્મનો બધ છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ઉપર જે એકાસણા કરવાના કહ્યા છે તે બદલ નીવી અથવા આયબિલ કરવાનુ 'જૈનપ્રબોધ' તથા 'જૈનસિધુ'મા કહ્યુ છે

જે જે તીર્થંકરનો તપ ચાલતો હોય તે તે તીર્થ કરના નામનુ ગણણુ વીશ નવકારવાળીનુ ગણવુ સાથીયા, ખમાસમણા અને લોગસ્સ, એ બાર-બાર કરવા

૧૪ પરમ ભૂષણ તપ

જે તપ કરવાથી જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિક અથવા ચક્રવર્તિને યોગ્ય એવા મુકુટ-કુડલાદિક ઉત્કૃષ્ટ ભૂષણ પામીએ

તેનુ નામ **પરમભૂષણ** તપ કહેવાય છે આ તપમા એકાતર એકાસણાવાળા બત્રીશ આયબિલ કરવા, એટલે આ તપ ૬૪ દિવસે પૂર્ણ થાય છે (અથવા લાગટ બત્રીશ આયબિલ કરવા "જૈનપ્રબોધ") ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનપૂજા કરી જિનેશ્વરને રત્નજડિત સુવર્ણમય મુકુટ, કુડલ, હાર, તિલક વિગેરે આભૂષણ ચડાવવા, તથા બત્રીશ-બત્રીશ પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવા આ તપ કરવાથી પરમ સપત્તિ તથા ગુણની પ્રાપ્તિ થાય છે આ યતિ અને શ્રાવકને કરવાનો અનાગાઢ તપ છે ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે—

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
ૐ નમો અરિહંતાણ—	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦

૧૫. જિનદીક્ષા તપ

અરિહતની દીક્ષાને અનુકરણ કરનારો તપ, તે **દીક્ષા-તપ** કહેવાય છે. તેમા જે તીર્થકરે જે તપશ્ચર્યા કરીને દીક્ષા ગ્રહણ કરી હોય તે તપ એકાતરિતની યુક્તિ વડે કરવો એટલે કે સુમતિનાથ સ્વામીએ એકાસણુ કરીને દીક્ષા લીધી. તેથી તેમને આશ્રયીને એકાસણુ કરવુ વાસુપૂજ્યસ્વામીએ ઉપવાસ કરીને દીક્ષા લીધી તેથી તેને આશ્રયીને ઉપવાસ કરવો પાર્શ્વનાથજી અને મલ્લિનાથજીએ અટ્ઠમ કરીને દીક્ષા લીધી તેથી તેમને આશ્રયીને એક એક અટ્ઠમ કરવો બાકીના વીશ તીર્થંકરોએ છઠ્ઠ કરીને દીક્ષા લીધી તેથી તેમને આશ્રયીને એક એક છઠ્ઠ કરવો સવ મળીને ૪૭ ઉપવાસ તથા એક એકાસણુ થાય

દરેક પ્રભુ આશ્રયી તપના અંતરમાં એકાસણું કરવું એમ ૭૦ દિવસે તપ પૂર્ણ થાય કેમકે અંતરના ૨૩ દિવસમાં એક એકાસણું પાંચમાં પ્રભુ આશ્રયી કરવાનું હોવાથી ૭૦ દિવસ અંતરના થાય ઉદ્યાપનમાં એકાસણું કરી મોટી સ્નાત્રવિધિએ જિનેશ્વરનું સ્નાત્ર કરી અષ્ટપ્રકારી પૂજા ભણાવવી છએ વિગઈના પદાર્થો તથા મોદક ૪૮, ફળ ૪૮, વિગેરે પ્રભુ પાસે ગોઠવવા આ તપ કરવાથી નિર્મળ મનની પ્રાપ્તિ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો અનાગાઢ તપ છે જે તીર્થંકરના નામનો તપ ચાલતો હોય તે પ્રભુના નામની સાથે નાથાયનમઃ " એટલું પદ જોડી ગણણું વીસ નવકારવાળીનું ગણવું તથા સાથિયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

ઉપર પ્રમાણે છઠ્ઠ-અઠ્ઠમ કરવાની પણ શક્તિ ન હોય તો એકાંતર એકાસણા વડે ૪૭ ઉપવાસ ને એક એકાસણું કરી ૯૪ દિવસે તપ પૂર્ણ કરવો

૧૬, . તીર્થંકર જ્ઞાન તપ

તીર્થંકરના જ્ઞાનને અનુકરણ કરનારો તપ, તે જ્ઞાનતપ કહેવાય છે તેમાં જે તીર્થંકરે જે તપ વડે જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કર્યું હોય તે તીર્થંકરને આશ્રયીને તે તપ એકાંતરવૃત્તિ વડે કરવો એટલે કે આદિનાથ, મલ્લિનાથ, નેમિનાથ અને પાર્શ્વનાથે અઠ્ઠમવડે કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું તેથી તેમને આશ્રયીને ચાર અઠ્ઠમ કરવા, વાસુપૂજ્યસ્વામીને એક ઉપવાસ વડે કેવળજ્ઞાન થયું તેથી તેને આશ્રયીને એક ઉપવાસ કરવો

ઓગણીશ તીર્થ કરોને છટ્ઠ વડે કેવળજ્ઞાન થયુ તેથી તેમને આશ્રયીને ૧૯ છટ્ઠ કરવા સર્વ મળી ઉપવાસ એકાવન થાય આંતરે એકાસણાવાળા કરવા જેથી ૭૪ દિવસે એ તપ પૂર્ણ થાય તેમા ૨૩ અંતરના ૨૩ એકાસણા સમજવા ઉદ્યાપનમા દીક્ષા તપ પ્રમાણે કરવુ પણ મોદક વિગેરે ૫૧ મૂકવા

આ તપનુ ફલ વિશુદ્ધ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ અને શ્રાવકને કરવાનો અનાગાઢ તપ છે જે તીર્થ કરને આશ્રયીને તપ ચાલતો હોય તે પ્રભુના નામની સાથે "સર્વજ્ઞાય નમઃ" એ પદ જોડી નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથિઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

ઉપર પ્રમાણે છટ્ઠ-અટ્ઠમ કરવાની પણ શક્તિ ન હોય તો એકાંતર એકાસણા વડે ૫૧ ઉપવાસ કરવા જેથી ૧૦૧ દિવસે તપ પૂર્ણ થાય

૧૭, તીર્થંકર નિર્વાણ તપ

તીર્થંકરના નિર્વાણે કરીને ઓળખાતો જે તપ, તે નિર્વાણતપ કહેવાય છે, તેમા જે તીર્થંકર જે તપશ્ચર્યા કરીને મુક્તિ પામ્યા હોય તે તપ તેજ પ્રકારે એકાંતરની યુક્તિ વડે કરવો તેમા શ્રી આદિનાથજી છ ઉપવાસે કરીને મુક્તિ પામ્યા છે, મહાવીરસ્વામી છટ્ઠ તપ વડે નિર્વાણ પામ્યા છે, બાકીના બાવીશ તીર્થંકરો એક માસ ઉપવાસ વડે મોક્ષપદ પામ્યા છે, સર્વ તપના ઉપવાસો એકાંતર એકાસણા વડે

કરવા કારણ કે એ પ્રમાણે અવિચ્છિન્ન તપ કરવાની હાલમા શક્તિ નથી ઉદ્યાપનમા મોટા સ્નાત્રપૂર્વક ચોવીશ-ચોવીશ મોદક, ફળ વિગેરે ઢોકવા સાધુભક્તિ, સંઘભક્તિ કરવી આ તપનુ ફળ આઠ ભવની અંદર મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો અનાગાઢ તપ છે જે તીર્થંકરને આશ્રયીને આ તપ ચાલતો હોય તેના નામ સાથે "પારગતાય નમ" એ પદ જોડી વીશ નવકારવાળી ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

દીક્ષા, જ્ઞાન અને નિર્વાણ તપનો કલ્યાણ તપમા સમાવેશ થાય છે, પણ તેમા એટલુ વિશેષ છે કે-કલ્યાણકનો તપ આગાઢ હોવાથી કલ્યાણકના દિવસોને સ્પર્શ કરીને જ તે કરવામા આવે છે, અને આ ત્રણ તપો તો અનાગાઢ હોવાથી તે તે તપની સંખ્યાએ કરીને કરવામા આવે છે, એટલે કે એક દિવસે ચ્યવન અને જન્મ કલ્યાણક હોય તો ઉપવાસથી કલ્યાણક તપ કરનાર એક કલ્યાણકની આરાધના કરીને બીજા કલ્યાણકનુ આરાધન બીજે વર્ષે તે દિવસે કરે છે, અને એકાસણા કે આયંબિલ વડે કલ્યાણક તપ કરનાર એક તીર્થંકરના કે બે તીર્થંકરના કલ્યાણકની આરાધના કરીને બાકી રહેલ આરાધના બીજે વર્ષે તે દિવસે કરે છે, એટલે તે તપ કલ્યાણકની તિથિનિબદ્ધ છે, અને દીક્ષા, જ્ઞાન અને નિર્વાણ એ ત્રણ કલ્યાણકના ઉપર બતાવેલા તપ તો તીર્થંકર ભગવંતે કરેલા તપના ઉપવાસ પ્રમાણે કરવાના છે, તેને માટે અમુક દિવસે કરવાનો નિયમ નથી, તેમા પણ નિર્વાણ કલ્યાણક સંબંધી તપ તો ૨૨ માસ ને ૮ દિવસ પ્રમાણનો

હોવાથી એકાતર ઉપવાસ વડે કરતા ૪૪ માસ ને ૧૬ દિવસે થઈ શકે છે

૧૮, ઉનોદરિકા તપ [પાંચ પ્રકારે]

અલ્પાહારા, અપાધાં, દ્વિભાગા, પ્રાપ્તા અને દેશોના (કિંચિદ્દના) એ પાચ પ્રકારે ઉનોદરીકા તપ કહેવાય છે તેમા એકથી આઠ કવળ સુધી અલ્પાહારા, નવથી બાર કવળ સુધી અપાધા, તેરથી સોળ કવળ સુધી દ્વિભાગા, સત્તરથી ચોવીશ કવળ સુધી પ્રાપ્તા અને પચીશથી એકત્રીશ કવળ સુધી કિંચિદ્દના આ પાચે પ્રકારની ઉનોદરિકા ત્રણ ત્રણ પ્રકારની છે, તે આ પ્રમાણે-એકાદિક કવળવડે જઘન્ય, બે આદિ કવળવડે મધ્યમ અને આઠ આદિ કવળવડે ઉત્કૃષ્ટ આ પ્રમાણે પાચે પ્રકારની ઉનોદરિકા સમજવી તેમા અલ્પાહારા ઉનોદરિકા એક ગ્રાસે કરીને જઘન્ય, બે, ત્રણ, ચાર અને પાચ ગ્રાસે કરીને મધ્યમ અને છ, સાત તથા આઠ કવળવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી અપાધાં ઉનોદરિકા નવ ગ્રાસવડે જઘન્ય, દશ તથા અગીયાર ગ્રાસવડે મધ્યમ, અને બાર ગ્રાસ વડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૨ દ્વિભાગા ઉનોદરિકા તેર ગ્રાસવડે જઘન્ય, ચૌદ તથા પદર ગ્રાસવડે મધ્યમ, અને સોળ ગ્રાસવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૩ પ્રાપ્તા ઉનોદરિકા સત્તર તથા અઢાર ગ્રાસ વડે જઘન્ય, ઓગણીશ, વીશ, એકવીશ તથા બાવીશ કવળે કરીને મધ્યમ, અને ત્રેવીશ તથા ચોવીશ ગ્રાસવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૪ કિંચિદ્દના ઉનોદરિકા પચીશ તથા છવીસ ગ્રાસ

વડે જઘન્ય, સત્તાવીશ, અઠ્ઠાવીશ તથા ઓગણત્રીશ આસવડે મધ્યમ અને ત્રીશ તથા એકત્રીશ આસવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી પુરૂષનો સંપૂર્ણ આહાર બત્રીશ કવળનો છે, તેથી એકત્રીશ કવળ સુધી કિંચિદ્દના ઊનોદરિકા થાય છે આ પ્રમાણે પાંચે પ્રકારની ઊનોદરિકા પંદર દિવસે પૂર્ણ થાય છે

સ્ત્રીઓનો સંપૂર્ણ આહાર અઠ્ઠાવીશ કવળનો છે, તેથી તેને આશ્રયીને પાંચે પ્રકારની ઉનોદરિકા આ પ્રમાણે જાણવી– એકથી સાત કવળ સુધી અપાધારા ૧ આઠથી અગિયાર કવળ સુધી અપાધા ૨, બારથી ચૌદ કવળ સુધી દ્વિભાગા ૩, પંદરથી એકવીશ કવળ સુધી પ્રાપ્તા ૪, તથા બાવીશથી સત્તાવીશ કવળ સુધી કિંચિદ્દના ઊનોદરિકા ૫ આ પાંચ પ્રકાર પણ જઘન્ય, મધ્યમ અને ઉત્કૃષ્ટ ભેદે કરીને ત્રણ ત્રણ પ્રકારે આ પ્રમાણે છે–અપાધારા ઊનોદરિકા એક તથા બે ગ્રાસ વડે જઘન્ય ત્રણ, ચાર તથા પાંચ ગ્રાસ વડે મધ્યમ અને છ તથા સાત ગ્રાસ વડે ઉત્કૃષ્ટ ૧ અપાધા ઊનોદરિકા આઠ ગ્રાસ વડે જઘન્ય, નવ ગ્રાસે કરીને મધ્યમ અને દસ તથા અગિયાર ગ્રાસ વડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૨ દ્વિભાગા ઊનોદરિકા બાર ગ્રાસ કરીને જઘન્ય, તેર ગ્રાસ વડે મધ્યમ અને ચૌદ ગ્રાસવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૩ પ્રાપ્તા ઊનોદરિકા પંદર તથા સોળ ગ્રાસે કરીને જઘન્ય સત્તર, અઢાર અને ઓગણીશ ગ્રાસવડે મધ્યમ અને વીશ તથા એકવીશ ગ્રાસવડે ઉત્કૃષ્ટ જાણવી ૪ તથા કિંચિદ્દના ઉનોદરિકા બાવીશ તથા ત્રેવીશ કવળ વડે જઘન્ય, ચોવીશ તથા પચીશ ગ્રાસ [illegible] અને છવ્વીશ [illegible] ગ્રાસ વડે ઉત્કૃષ્ટ,

આ પ્રમાણે ૫દર દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે આ દ્રવ્ય ઊનોદરિકા જાણવી

ભાવ ઊનોદરિકા આગમમા આ પ્રમાણે કહી છે—

નિરતર ક્રોધાદિકનો ત્યાગ કરવો, તથા જિનેશ્વરના વચનની ભાવના ભાવવી એ ભાવ ઉનોદરિકા વીતરાગે કહેલી છે

લોકપ્રવાહ ઉનોદરિકા આ પ્રમાણે છે—પ્રથમ દિવસે આઠ કવળ બીજે દિવસે બાર, ત્રીજે દિવસે સોળ, ચોથે દિવસે ચોવીશ તથા પાચમે દિવસે એકત્રીશ કવળ લેવા સ્ત્રીઓએ પહેલે દિવસે સાત બીજે દિવસે અગીયાર, ત્રીજે દિવસે ચૌદ ચોથે દિવસે એકવીશ તથા પાચમે દિવસે સત્તાવીશ કવળ લેવા એ પ્રમાણે આ તપ પાચ દિવસે પૂર્ણ થાય છે

ગણણુ નીચે પ્રમાણે ગણવુ

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
ઉનોદરિતપસે નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦

૧૯, સલેખના તપ

પ્રથમ ચાર વરસ વિચિત્ર તપ કરવા પછી બીજા ચાર વરસ નીવીના આતરવાળા ઉપવાસ એ જ પ્રમાણે કરવા, ત્યાર પછી બે વરસ સુધી નીવીના આતરવાળા આયબિલ કરવા ત્યારપછી છ માસ સુધી ઉપવાસ તથા છઠ્ઠ પરિમિત ભોજનવાળા આયબિલને આતરે કરવા ત્યાર પછી છ માસ સુધી આયબિલના આતરવાળા ચાર-ચાર ઉપવાસ કરવા ત્યારપછી એક વર્ષ સુધી નિરતર આયબિલ કરવા એ

પ્રમાણે બાર વરસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે "નમો તવસ્સ" એ પદના ગણણાની વીશ નવકારવાળી ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર–બાર કરવા

યંત્રમાં આ પ્રમાણે લખ્યુ છે—

वर्ष ४ यावत् ३ ० ग । ३ ० ग । ३ ४ ग । ३ ६ ग । ३ १५ ग । ३ ३० ग ।
वर्ष ४ यावत् ३ ० नि । ३ ३ नि । ३ ४ नि । ३ ५ नि । ३ १५ नि । ३ ३० नि ।
वर्षे ? यावत् आ । नि । आ । इत्यादि पूरणीया ।
मास ६ यावत् ३ (आ । ३ ? आ । ३ - आ । पूरणीया ।
मास ६ यावत् ३ / आ । ? ४ आ । ३ / आ । पूरणीया ।
वर्ष १ यावत् आचाम्लानि कर्तव्यानि ।

૨૦, સર્વસંખ્યા શ્રી મહાવીર તપ

બાર વરસ, છ માસ તથા અર્દ્ધમાસ, આટલો કાળ શ્રી મહાવીરસ્વામી છદ્મસ્થપણે રહ્યા, તે વખતે તેમણે જે તપસ્યા કરી તે આ પ્રમાણે—એક છમાસી તપ, એક બીજુ છમાસી તપ પાંચ દિવસ ન્યૂન નવ ચાતુર્માસી તપ, બે ત્રિમાસિક તપ, બે અઢી માસિક તપ, ૭ દ્વિમાસિક તપ, બે દોઢ માસિક તપ બાર માસખમણ બોતેર પક્ષખમણ, બે દિવસની ભદ્ર પ્રતિમા ચાર દિવસની મહાભદ્ર પ્રતિમા, દશ દિવસની સર્વતોભદ્ર પ્રતિમા, બસો ઓગણત્રીશ છઠ્ઠ, બાર અઠ્ઠમ, ત્રણસો ઓગણપચાસ પારણાના દિવસ તથા એક દીક્ષાનો દિવસ સર્વ મળી બાર વરસ સાડા છ માસ થયા આ તપ યથાશક્તિ એકાંતર ઉપવાસે કરવા શક્તિ ન હોય તેણે આ સર્વ તપમાથી કોઇ પણ તપ શક્તિ તથા કાળને

અનુસરીને કરવા ઉદ્યાપનમા શ્રી મહાવીરની મોટી સ્નાત્ર વિધિએ સ્નાન કરવાપૂર્વક અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરવી છ વિગ ઈના પકવાન્ન વિવિધ ફળો વિગેરે ઢોકવા (ગોધૂમ મણ ૧ ની મણ ૦ાા) સ ઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ નીથ કર નામકમનો બધ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવ કને કરવાનો આગાઢ તપ છે "શ્રી મહાવીરનાથાય નમ " એ મત્રના ગણુણાની વીશ નવકારવાળી ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૨૧, કનકાવલી તપ

તપસ્વીઓના હૃદયને શોભાવનાર હોવાથી આ કનકાવલી નામનો તપ કહેવાય છે તેમા પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ, પછી છટ્ઠ કરી પારણુ કરવું, પછી અટ્ઠમ કરી પારણુ કરવુ એ રીતે એક કાહલિકા પૂર્ણ થાય છે, ત્યારપછી આઠ છટ્ઠ કરવા, તેથી એક દાડિમ પૂર્ણ થાય છે ત્યારપછી એક ઉપવાસ કરી પારણુ, બે ઉપવાસ કરી પારણુ, ત્રણ ઉપવાસ કરી પારણુ એ રીતે અનુક્રમે વધતા-વધતા સોળ ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ એમ કરવાથી હારની એક લતા (સેર) પૂર્ણ થાય છે ત્યારપછી ચોત્રીશ છટ્ઠ કરવાથી તે લતાની નીચે પદક સપૂર્ણ થાય છે, ત્યારપછી સોળ ઉપવાસ કરીને પારણુ, પદર ઉપવાસ કરીને પારણુ, ચૌદ ઉપવાસ કરીને પારણુ, એ રીતે પ્રતિલોમે અનુક્રમે ઉતરતા-ઉતરતા એક ઉપવાસ કરીને પારણુ કરવુ એમ કરવાથી

હારની ત્રીજી લતા ઉત્પન્ન થાય છે ત્યાર પછી આઠ છઠ્ઠ કરવાથી તેની ઉપરનુ બીજુ દાડિમ ઉત્પન્ન થાય છે ત્યાર પછી અઠ્ઠમ કરીને પારણુ, પછી છઠ્ઠ કરીને પારણુ અને પછી એક ઉપવાસ કરીને પારણુ કરવુ તેથી ઉપરની ત્રીજી કહલિકા ઉત્પન્ન થાય છે અહીં જે ઉપવાસ, છઠ્ઠ અને અઠ્ઠમ લખ્યા છે તેનુ પારણુ કરીને તરત બીજે દિવસે જ ઉપવાસાદિક કરવા, પણ વચમા આતરુ પાડવુ નહીં આ તપમા કુલ પારણાના દિવસો ૮૮ થાય છે, તથા ઉપવાસ ૩૮૪ થાય છે, એટલે આ તપ એક વર્ષ, નવ માસ અને બાવીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે (એ પ્રમાણે ચાર વાર કરવાથી પાચ વર્ષ, બે માસ અને અઠ્ઠાવીશ દિવસ થાય છે, એમ ચાર ગણો તપ કરવાનુ પ્રવચનસારોદ્ધારમા કહેલુ છે) અહીં પારણામા પહેલી શ્રેણીએ વિગઈ સહિત ઇચ્છિત ભોજન કરે બીજી શ્રેણીએ નીવી, ત્રીજી શ્રેણીએ અલેપ દ્રવ્ય એટલે કે જીજ ખાતા હસ્ત વિગેરેને લેપ ન થાય એવા ચણા, વાલ વગેરે ખાવા તથા ચોથી શ્રેણીએ આયબિલ કરવા (સર્વ પારણાના દિવસો એકાસણાના જ છે)

ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્ર વિધિપૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજા ભણાવવી, ઉપવાસની સખ્યા પ્રમાણે સુવર્ણ ટકની માળા બનાવી પ્રભુના કઠમા નાખવી તથા છએ વિગઈના પક્વાન્નો, વિવિધ ફળો વિગેરે ઢોકવા સાધુઓને અન્નદાન દેવુ સાધર્મિકવાત્સલ્ય સઘપૂજા કરવી આ તપ કરવામા સર્વ લો ક તથા મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે વિશેષ એટલુ છે કે, અતકૃતદશાગાદિ સૂત્રોમા કન

કાવલિના પદકોમા તથા દાડિમોમા બગડા (છઠ્ઠ) છે તેને સ્થાને તગડા (અઠ્ઠમ) કહ્યા છે અને રત્નાવલિમા અટ્ઠમ છે, તેને સ્થાને છઠ્ઠ મુકવા એવુ શ્રી પ્રવચનસારોદ્ધારની ટીકામા ન્હ્યુ છે ગણણુ "ૐ નમો અરિહંતાણ" એ પદનુ વીશ નવકારવાળી વડે ગણવુ સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરના

૨૨, અગિયાર અગ તપ.

શુકલ એકાદશીથી આરભીને અગીયાર માસની એકાદશીએ યથાશક્તિ તપ કરવાથી **અગ તપ** પૂર્ણ થાય છે

આચારાગ વિગેરે અગીયાર અગનો આ તપ હોવાથી અગતપ કહેવાય છે તેમા શુકલ એકાદશીને દિવસે યથાશક્તિ એકાસણુ, નીવી, આયબિલ કે ઉપવાસ કરવો એ પ્રમાણે દરેક શુકલ એકાદશીએ અથવા બન્ને પક્ષની એકાદશીએ કરવુ તે અગિયાર માસે પૂર્ણ થાય છે (બન્ને પક્ષની એકાદશી લેવાથી અગીયાર પખવાડીયે તપ પૂરો થાય છે એમ પણ કોઈ આચાર્યનો મત છે) ઉદ્યાપન લઘુ પચમીની પેઠે કરવુ વિશેષ એટલુ કે આ તપમા અગીયાર અગ લખાવવા તથા અગિયાર-અગિયાર વસ્તુ ઢોકવી આ તપ કરવાથી આગમના બોધની પ્રાપ્તિ થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

૧ શ્રી આચારાગ સૂત્રાય નમ
૨ શ્રી સુયગડાગ સૂત્રાય નમ

૩ શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રાય નમ

૪ શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમ.

૫ શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમ

૬ શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રાય નમ

૭ શ્રી ઉપાસકદશાંગ સૂત્રાય નમ.

૮ અંતકૃતદશાંગ સૂત્રાય નમ.

૯ શ્રી અનુત્તરોવવાય સૂત્રાય નમ

૧૦ શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમ

૧૧ શ્રી વિપાકસૂત્રાય નમ

૨૨, સવત્સર તપ

એક વર્ષમા નિશ્ચે જે તપ કરાય તે સવત્સર તપ કહેવાય છે, તેમા પાક્ષિક આલોચના એટલે પંદર દિવસ આલોચના માટે દરેક ચૌદશે ઉપવાસ કરવો તે પ્રમાણે બાર માસથી ચોવીસ ચતુર્દશીના ઉપવાસ અને ચાર માસની આલોચના માટે ત્રણે ચોમાસીએ કાર્તિક ચોમાસી, ફાગણ ચોમાસી તથા અષાઢ ચોમાસીએ બબ્બે ઉપવાસ કરવાથી છ ઉપવાસ થાય તથા વર્ષની આલોચના માટે ત્રણ ઉપવાસ સવત્સરીના કરવા એ સર્વ મળીને તેત્રીશ ઉપવાસ કરવા આ તપ કરવાથી વર્ષમાં કરેલા પાપ ક્ષય થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આચાર છે (બીજો વર્ષીતપ જુદી જાતનો છે)

" સવત્સરતપમે નમ " ગણણુ નવકારવાળી વીશ તથા, ગીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૨૩, નદીશ્વર તપ

નદીશ્વરનો તપ દીવાળીની અમાવાસ્યાથી શરૂ કરવાનો કહેલો છે, તે સાત વર્ષ અથવા એક વર્ષે તે (નદીશ્વર)ની પૂજા વડે પૂર્ણ કરાય છે

નદીશ્વરદ્વીપમા રહેલા ચૈત્યોની આરાધના માટે આ તપ કહેલો છે તેમા દીવાળીની અમાવાસ્યાને રોજ પટ્ટ ઉપર નદીશ્વરનુ ચિત્ર કાઢી તેની પૂજા કરવી તે દિવસે શક્તિ પ્રમાણે ઉપવાસ, આયબિલ, એકાસણુ કે નીવી કરવી પછી દરેક અમાવાસ્યાએ તેજ તપ કરવો એ પ્રમાણે સાત વષ કરવો અથવા એક વષ સુધી કરવો ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિએ જિનપૂજા કરીને સુવર્ણના કરાવેલા નદીશ્વરની પાસે બાવન-બાવન જાતિના મોદક, ફળ, પુષ્પ પકવાન્ન વિગેરે ઢોકવા સાધુપૂજા સઘપૂજા સઘવાત્સલ્ય વિગેરે કરવુ આ તપ કર વાથી આઠ ભવે મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે, આ યતિ તથા શ્રાવ કને કરવાનો આગાઢ તપ છે

બીજી રીત

ઉપર જે સાત વર્ષ સુધી તપ કરવાનુ લખ્યુ છે તેમા મતાતર આ પ્રમાણે છે- દીવાળીની અમાવાસ્યાએ શરૂ કરીને તેર અમાવાસ્યા સુધી તપ કરવો પછી ફરીથી દીવાળીની

અમાવાસ્યાએ શરૂ કરી તેર અમાવાસ્યાએ પૂરો કરવો એ પ્રમાણે ચાર વાર કરવો આ પ્રમાણે કરવાથી પણ સાત વર્ષે તપ પૂરો થાય છે ઉપવાસ 'બાવન' થાય છે

"એક વર્ષના સબધમા પણ મતાતર આ પ્રમાણે છે—દીવાળીની અમાવાસ્યાએ છટ્ઠ કરવો, પછી દરેક પુનમ તથા અમાવાસ્યાએ છટ્ઠ કરવો એ રીતે તેર મહિને આ તપ પૂર્ણ થાય છે એટલે છત્રીસ છટ્ઠના બાવન ઉપવાસ થાય છે

"નદીશ્વ દ્વીપતપસે નમ " નવકારવાળી વીશ સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

૨૪, પુડરિક તપ

(ચૈત્રી પુનમ તપ)

પુડરીક એટલે શ્રી ઋષભદેવના પહેલા ગણધરની આરાધના માટે આ તપ છે, તેથી પુડરિક તપ કહેવાય છે તે ગણધર ચૈત્રી પુર્ણિમાને રોજ સિદ્ધાચળ પર સિદ્ધિપદ પામ્યા છે તેથી તે દિવસે શ્રી પુડરિકસ્વામીની પ્રતિમાની પૂજા કરવી યથાશક્તિ પ્રમાણે ઉપવાસ, એકાસણાદિક તપ કરવો, કસુબી રગવાળા વસ્ત્રથી પૂજા કરવી, કસુબી રગની પીળ કરવી, નેત્રાજન કરવુ, હરિદ્રા રાગે કરીને પણ પૂજા કરવી ત્યારપછી દરેક પુર્ણિમાએ તે પ્રમાણે તપ તથા પૂજા કરવી એ પ્રમાણે સાત વર્ષ અથવા એક વર્ષ સુધી કરવુ અથવા બાર વર્ષની બાર ચૈત્રી પુર્ણિમા જ કરવી (પદર વરસ કરવાનુ પણ બાર માસિક પર્વ કથામા કહ્યુ છે)

ઉદ્યાપનમા સ્ત્રીએ નણંદની દીકરીને તથા પુરૂષે બેનની દીકરીને ઘણા માડાનુ ભોજન કરાવી હરિદ્રા રાગ, કસુંબી વસ્ત્રનો જોટો, તાણુન, કકણ, નુપુર વિગેરે આપવુ સાધુ-સાધ્વીઓને રજોહરણ, મુખવસ્ત્રિકા, વસ્ત્ર-પાત્ર વિગેરેનુ દાન દેવુ તથા ઘણા માડા વહોરાવવા તેમ જ શ્રાવકના સાત ઘરે ઘણા માડા દેવા આ તપ કરવાથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

"શ્રી પુડરિક ગણધરાય નમ" નવકારવાળી વીશ, સાથીયા વિગેરે દોઢસો કરવા

ચૈત્રી પુનમના તપનો વિધિ

પોતાના સ્થાને રહીને જેને તપ કરવો હોય તેને માટે વિધિ કહે છે મુખ્યતાથી તો શ્રી પુડરિક ભગવાનના જ પ્રતિમાજી હોવા જોઈએ તેના અભાવે શ્રી ગૌતમસ્વામીના, તેના અભાવે શ્રી ઋષભદેવજીના પ્રતિમાજી, તેના અભાવે જે પ્રભુજીનુ બિબ હોય તેની પાસે વિધિ કરવો છેવટ સ્થાપનાચાર્ય પાસે પણ કરવો ૧૫૦ પ્રદક્ષિણા દેવી, ૧૫૦ ખમાસમણ દેવા, ૧૫૦ સાથીયા કરવા, ૧૫૦ ફુલની માળાઓ ચડાવવી ને ૧૫૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, જો એક સાથે ન થઈ શકે તો ૧૦-૨૦-૩૦-૪૦ અને ૫૦ લોગસ્સનો જુદો જુદો કરીને ૧૫૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ પૂરો કરવો.

૨૫, સમવસરણ તપ

સમવસરણની આરાધના માટે આ તપ છે તેમા ગુજ

ાતી શ્રાવણ વદ એકમને દિવસે આરંભીને પોતાની શક્તિ પ્રમાણે બેસણુ અથવા એકાસણુ વિગેરે કરવુ એ રીતે સોળ દિવસ કરવુ હમેશા સમવસરણની પૂજા કરવી આ પ્રમાણે ચાર વર્ષ કરવું ઉદ્યાપને (દર વરસે) સમવસરણની મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરી છ વિગઈની વસ્તુઓના થાળ (પકવાન્ન ના વિગેરે) ઢોકવા મ ધવાત્સ લ, મ ઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ સાક્ષાત તીર્થ કરનુ દર્શન થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

પ્રવચનસારોદ્ધાર વિગેરેમા એવુ કહ્યુ છે કે-પહેલ વરસે સોળ એકાસણા, બીજે વરસે સોળ નીવી ત્રીજે વરસે સોળ ઉપવાસ કરવા

જો લાગટ ઉપવાસ ન કરી શકે તો ચાર-ચાર ઉપવા અને આતે પારણુ કરવુ એમ જૈન પ્રબોધમા કહ્યુ છે પણ ચારે વરસ આ રીતે જ ઉપવાસ કરવાનુ લખે છે, આ તપને **મોટુ સમવસરણ** પણ કહે છે

જો લાગટ ઉપવાસ ન કરી શકે તેને માટે બીજી રીત એ છે કે-પહેલે દિવસે એકાસણ, બીજે દિવસે નીવી, ત્રીજે દિવસે આયંબિલ, ચોથે દિવસે ઉપવાસ એ એક ઓળી થઈ એવી ચાર ઓળી કરવાથી સોળ દિવસ થાય એ રીતે પણ ચ વરસ કરવુ (પ્રત ન અ)

સમવસરણ તપ (બીજો)

આ તપને નાનુ સમવસરણ પણ કહે છે આ ..

શ્રાવણ વદ ચોથથી આરંભ કરી ભાદરવા શુદિ ચોથને દિવસે એટલે સોળ દિવસે પૂર્ણ કરવો તેમાં (એકાસણાદિક) યથા શક્તિ તપ કરવો, ઉદ્યાપન વિગેરે ઉપર પ્રમાણે (આચાર દિનકર)

ચાર શ્રેણીના ચાર પ્રકારે ગણુણા વિગેરે નીચે પ્રમાણે-

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
શ્રી ભાવજિનાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
શ્રી શ્રુતસમવસરણજિનનાથાય નમ	૯	૯	૯	૨૦
શ્રી મન પર્યવજ્ઞાર્હતે નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
શ્રી કેવલિજિનાય નમ	૮	૮	૮	૨૦

૨૬, સમવસરણ તપ (ત્રીજો)

આ તપ એકાસણાદિકે કરીને એટલે ચાર એકાસણા, ચાર નીવી, ચાર આયબિલ તથા ચાર ઉપવાસ કરવાથી થાય છે અર્થાત પહેલે દિવસે એકાસણુ, બીજે દિવસે નીવી, ત્રીજે દિવસે આયબિલ અને ચોથે દિવસે ઉપવાસ, એ પ્રથમ શ્રેણી થઈ એવી ચાર શ્રેણીએ એટલે સોળ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે આ તપ શ્રાવણ કૃષ્ણ ચતુર્થીથી આરંભી ભાદ્રપ૦ શુક્લ ચતુર્થીએ એટલે સંવત્સરીને દિવસે પૂર્ણ કરવો એ રીતે ચાર વર્ષ સુધી કરવું અથવા શ્રાવણ કૃષ્ણ ચતુર્થીથી ભાદ્રપદ શુક્લ ચતુર્થી સુધી સોળે ઉપવાસ કરવા અથવા શ્રાવણ કૃષ્ણ પ્રતિપદાથી આરંભ કરવો, તેમાં પ્રથમ

ચાર ઉપવાસ કરી પારણે એકાસણુ અથવા બેસણુ કરવુ એવી રીતે ચાર શ્રેણિએ કરી સત્તાવનમે દિવસે પૂર્ણ કરે એ ગીને ચાર વર્ષ કરવું હમેશા સમવસરણની પૂજા કરવી ઉદ્યાપને જિનપૂજાપૂર્વક ચાર થાળ નૈવેદ્ય ભરીને મૂકવા (સમવસરણનો તપ પૂરો થયા પછી પાચમે વરસે સિહાસન તપ અવશ્ય કરવો જોઈએ એવી પ્રવૃત્તિ છે સમવસરણ તપની સાથે સાથે પણ સિહાસન તપ થઈ શકે છે આ તપ એક વર્ષમા કરવો હોય તો વર્ષે-વર્ષે ઓળી નહીં કરતા એક વર્ષમાજ બધી ઓળી કરવાથી પણ થાય છે)

૨૭, શ્રી વીરગણધર તપ

ગણધરની આરાધના માટે જે તપ તે ગણધર તપ કહેવાય છે, તેમા શ્રી વર્ધમાનસ્વામીના અગિઆર ગણધરો છે, તેમની આરાધના માટે દરેક ગણધરને આશ્રયીને એકાતર અગિયાર-અગિયાર ઉપવાસ અથવા અગિયાર-અગિયાર એકાતર આયબિલ કરવા (મતાતરે દરેક ગણધર આશ્રયીને એક એક ઉપવાસ અથવા આયબિલ કરવાનુ પણ કહ્યુ છે) ઉદ્યાપનમા અગિયાર-અગિયાર ચારિત્રના ઉપકરણ સાધુને આપવા ગણધરની મૂર્તિની પૂજા કરવી સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે (જે ગણધરનો તપ ચાલતો હોય તે નામનુ ગણણુ ગણવુ)

ઉપરનો આ તપ વૈશાખ શુદિ ૧૧ થી શરૂ કરવામા આવે છે તે દિવસે શ્રી ગણધરના દેવ વાદે આ તપ ૧૧ છઠ્ઠ કરીને પણ કરાય છે

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી ઇંદ્રભૂતિ ગણધરાય નમ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦
૨ શ્રી અગ્નિભૂતિ ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	'
૩ શ્રી વાયુભૂતિ ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	,,
૪ શ્રી વ્યક્તભૂતિ ગણધરાય નમ	,,	,,	,	'
૫ શ્રી સુધર્મસ્વામિ ગણધરાય નમ	,,	,	,,	'
૬ શ્રી મંડિત ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	,,
૭ શ્રી મૌર્યપુત્ર ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	,,
૮ શ્રી અકંપિત ગણધરાય નમ	,,	,	,,	,,
૯ શ્રી અચલભ્રાતૃ ગણધરાય નમ	,	,,	,,	,,
૧૦ શ્રી મેતાર્ય ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	,,
૧૧ શ્રી પ્રભાસ ગણધરાય નમ	,,	,,	,,	,,

૨૮ અશોકવૃક્ષ તપ

અશોકવૃક્ષની જેમ આ તપ મંગલકારી હોવાથી અશોક-તપ કહેવાય છે, તેમા આશ્વિન શુકલ પક્ષની એકમને દિવસે આરંભીને શુદ પાચમ સુધી એટલે પાચ દિવસ સુધી શક્તિ પ્રમાણે એકાસણાદિકથી તપ કરવો. હંમેશા અશોકવૃક્ષ સહિત શ્રી જિનેશ્વરની પૂજા કરવી આ પ્રમાણે પાચ વર્ષ કરવુ (જૈનપ્રબોધમા તથા જૈનધર્મસિંધુમા એવુ લખ્યુ છે કે – આસો માસમા પંદર ઉપવાસ અને પંદર એકાસણા એકાંતરે

કરવા આ રીતે કરીએ તો એક જ વર્ષે આ તપ પૂર્ણ થાય છે) ઉદ્યાપનમા અશોકવૃક્ષ સહિત નવીન જિનબિંબ કરાવી વિધિ પ્રમાણે પ્રતિષ્ઠા કરાવવી છ ઋતુના પુષ્પ, ફળ, સોપારી વિગેરેથી પૂજા કરવી યથાશક્તિ ફળ, મોદક નૈવેદ્ય ઢાકવા આ તપનુ ફળ સર્વ સુખની પ્રાપ્તિ છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

"અશોકવૃક્ષતપને નમ " નવકારવાળી વીશ, સાથીયા વગેરે બાર-બાર કરવા

૨૯ · એકસો સીત્તેર જિનતપ

[વિજય ઓળી તપ]

એકસો સીત્તેર જિનેશ્વરોની આરાધના માટે આ તપ છે તેમા એકસો સીત્તેર તીર્થ કરોને આશ્રયીને આતરા રહિત એક એક એકાસણુ કરવુ એટલે એકસો સીત્તેર લગોલગ એકાસણા કરવા અથવા તો વીશ એકાસણા લગોલગ કરીને પછી એક પારણુ કરવુ, એ પ્રમાણે આઠ વાર કરવાથી એકસો સાઠ એકાસણા થાય, તે પછી ૧૦ એકાસણા કરવા, એટલે ૧૭૦ એકાસણા ને નવ પારણા થાય છે, અથવા એમ જ્તના એકસો ને સીત્તેર ઉપવાસ કરવાનુ પણ કેટલાકના મતમા છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્ર વિધિએ જિનપૂજા કરીને એકસો સીત્તેર પકવાન, ફળ, પુષ્પ વિગેરે ઢાકવા સઘપૂજા, સઘવાત્સલ્ય કરવુ આ તપનુ ફળ આર્યક્ષેત્રમાં જન્મ થાય તે છે જે દિવસે જે તીર્થ કરનો તપ ચાલતો હોય તે દિવસે

ત તીર્થંકરના નામનું ણણું ગણવું સાથીયા, ખમાસમણા અને કાઉસગ્ગ બાર-બાર સમજવા નવકારવાળી વીશ વીશ ગણવી ગણાડ નીચ પ્રમાણે ગણવું

શ્રી જંબુદ્વીપના પ્રથમ મહાવિદેહે જિનનામ

૧ શ્રી જયદેવ સર્વજ્ઞાય નમ	૧૭ શ્રી અમરકેતુ ,,
૨ શ્રી કર્ણભદ્ર ,,	૧૮ શ્રી અરણ્યવાસ ,,
૩ શ્રી લક્ષ્મીપતિ ,,	૧૯ શ્રી હરિહર ,,
૪ શ્રી અનન્તહર્ષ ,,	૨૦ શ્રી રામેન્દ્ર ,,
૫ શ્રી ગંગાધર ,,	૨૧ શ્રી શાંતિદેવ ,,
૬ શ્રી વિશાલચંદ્ર ,,	૨૨ શ્રી અનંતકૃત ,,
૭ શ્રી પ્રિયંકર ,,	૨૩ શ્રી ગજેન્દ્ર ,,
૮ શ્રી અમરાદિત્ય ,,	૨૪ શ્રી સાગરચંદ્ર ,,
૯ શ્રી કૃષ્ણનાથ ,,	૨૫ શ્રી લક્ષ્મીચંદ્ર ,,
૧૦ શ્રી ગુણગુપ્ત ,,	૨૬ શ્રી મહેશ્વર ,,
૧૧ શ્રી પદ્મનાભ ,,	૨૭ શ્રી ઋષભદેવ ,,
૧૨ શ્રી જલધર ,,	૨૮ શ્રી સૌમ્યકાંતિ ,,
૧૩ શ્રી યુગાદિત્ય ,,	૨૯ શ્રી નેમિપ્રભ ,,
૧૪ શ્રી વરદત્ત ,,	૩૦ શ્રી અજિતભદ્ર ,,
૧૫ શ્રી ચંદ્રકેતુ ,,	૩૧ શ્રી મહીધર ,,
૧૬ શ્રી મહાકાય ,,	૩૨ શ્રી રાજેશ્વર ,,

ધાતકીખંડના પ્રથમ મહાવિદેહે જિનનામ

૧ શ્રી વીરચંદ્ર સર્વજ્ઞાય નમ	૩ શ્રી નીલકાન્તિ ,,
૨ શ્રી વત્સસેન ,,	૪ શ્રી મુંજકેશિ ,,

૫ શ્રી ડકિમક ,,
૬ શ્રી ક્ષેમકર ,,
૭ શ્રી મૃગામ્નાથ ,,
૮ શ્રી મુનિમૃત્તિ ,,
૯ શ્રી વિમવનાથ ,,
૧૦ શ્રી આગમિક ,,
૧૧ શ્રી નિષ્પાપનાથ ,,
૧૨ શ્રી વસુધરાધિપ ,,
૧૩ શ્રી મલ્લિનાથ ,,
૧૪ શ્રી વનદેવ ,,
૧૫ શ્રી વલભૃત્સ ,,
૧ શ્રી અમૃતવાહન ,,
૧૭ શ્રી પૂર્ણભદ્ર ,,
૧૮ શ્રી રેવાકિત ,,
૧૯ શ્રી કલ્પશાખ ,,
૨૦ શ્રી નલિનીદત્ત ,,
૨૧ શ્રી વિદ્યાપતિ ,,
૨૨ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ,,
૨૩ શ્રી ભાનુનાથ ,,
૨૪ શ્રી પ્રભજન ,,
૨૫ શ્રી વિશિષ્ટન ,,
૨૬ શ્રી જલપ્રભ ,,
૨૭ શ્રી મુનિચદ્ર ,,
(મહાભીમ સ૦)
૨૮ શ્રી ઋષિપાલ ,,
૨૯ શ્રી કુડગદત્ત ,,
૩૦ શ્રી ભૂતાનદ ,
૩૧ શ્રી મહાવીર ,,
૩૨ શ્રી તીર્થેશ્વર ,,

ધાતકીખડના દ્વિતીય મહાવિદેહે જિનનામ

૧ શ્રી ધર્મદત્ત સર્વજ્ઞાય નમ
૨ શ્રી ભૂમિપતિ ,,
૩ શ્રી મેરૂદત્ત ,,
૪ શ્રી સુમિત્ર ,,
૫ શ્રી શ્રીષેણુનાથ ,,
૬ શ્રી પ્રભાનદ ,,
૭ શ્રી પદ્માકર ,,
૮ શ્રી મહાઘોષ ,,
૯ શ્રી ચદ્રપ્રભ ,,
૧૦ શ્રી ભૂમિપાલ ,,
૧૧ શ્રી સુમતિષેણુ ,,
૧૨ શ્રી અતિશ્યુ(શ્રુ)ન ,,
૧૩ શ્રી શ્રીતીર્થભૂતિ ,,
૧૪ શ્રી લલિનાગ ,,
૧૫ શ્રી અમરચદ્ર ,,
૧૬ શ્રી સમાધિનાથ ,,
૧૭ શ્રી મુનિચદ્ર ,,
૧૮ શ્રી મહેન્દ્રનાથ ,,

૧૯ શ્રી શશાંક ,,	૨૬ શ્રી પ્રભાકર ,,
૨૦ શ્રી જગદીશ્વર ,,	૨૭ શ્રી જિનદીક્ષિત ,,
૨૧ શ્રી દેવેન્દ્રનાથ ,,	૨૮ શ્રી સકલનાથ ,
૨૨ શ્રી ગુણનાથ ,,	૨૯ શ્રી શીલારનાથ ,,
૨૩ શ્રી ઉદ્યોતનાથ ,,	૩૦ શ્રી વજ્રધર ,,
૨૪ શ્રી નારાયણ ,,	૩૧ શ્રી સહસ્રાર ,,
૨૫ શ્રી કપિલનાથ ,,	૩૨ શ્રી અશોકાખ્ય ,,

પુષ્કરાર્ધે પ્રથમ મહાવિદેહે જિનનામ

૧ શ્રીમેઘવાહનસર્વજ્ઞાનનમ	૧૭ શ્રી સિદ્ધાર્થનાથ ,,
૨ શ્રી જીવરક્ષક ,,	૧૮ શ્રી સકલનાથ ,,
૩ શ્રી મહાપુરૂષ ,,	૧૯ શ્રી વિજયદેવ ,,
૪ શ્રી પાપહર ,,	૨૦ શ્રી નરસિંહ ,,
૫ શ્રી મૃગાંકનાથ ,,	૨૧ શ્રી સતાનંદ ,,
૬ શ્રી સુરસિંહ ,,	૨૨ શ્રી વૃંદારક ,,
૭ શ્રી જગત્પૂજ્ય ,,	૨૩ શ્રી ચંદ્રાતપ ,,
૮ શ્રી સુમતિનાથ ,,	૨૪ શ્રી ચિત્ર (ચંદ્ર)ગુપ્ત
૯ શ્રી મહામહેંદ્ર ,,	૨૫ શ્રી દૃઢરથ ,,
૧૦ શ્રી અમરભૂતિ ,,	૨૬ શ્રી મહાયશા
૧૧ શ્રી કુમારચંદ્ર ,,	૨૭ શ્રી ઉષ્માંક ,
૧૨ શ્રી વારિષેણ ,,	૨૮ શ્રી પ્રદ્યુમ્નનાથ ,,
૧૩ શ્રી રમણનાથ ,,	૨૯ શ્રી મહાતેજ ,,
૧૪ શ્રી સ્વયંભૂ ,,	૩૦ શ્રી પુષ્પકેતુ ,
૧૫ શ્રી અચલનાથ ,,	૩૧ શ્રી કામદેવ ,,
૧૬ શ્રી મકરકેતુ ,,	૩૨ શ્રી અમરકેતુ ,,

પુષ્કરાર્ધે દ્વિતીય મહાવિદેહે જિનનામ

૧ શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર ,,	૧૭ શ્રી હરિચંદ્ર ,,
૨ શ્રી મહાસેન ,,	૧૮ શ્રી પ્રતિમાધર ,,
૩ શ્રી વજ્રનાથ ,	૧૯ શ્રી અતિશ્રય ,, (અજિતનાથ) ,,
૪ શ્રી સુવર્ણબાહુ ,,	૨૦ શ્રી કનકકેતુ ,
૫ શ્રી કુરૂચંદ્ર(કુરૂવિંદ) ,	૨૧ શ્રી અજિતવીર્ય ,,
૬ શ્રી વજ્રવીર્ય ,,	૨૨ શ્રી ફલ્ગુમિત્ર ,,
૭ શ્રી વિમલચંદ્ર ,,	૨૩ શ્રી બ્રહ્મભૂત[તિ] ,,
૮ શ્રી યશોધર ,,	૨૪ શ્રી હિત(હિન)કર ,,
૯ શ્રી મહાબલ ,,	૨૫ શ્રી વરૂણદત્ત ,,
૧૦ શ્રી વજ્રસેન	૨૬ શ્રી યશકીર્તિ ,,
૧૧ શ્રી વિમલબોધ ,	૨૭ શ્રી નાગેન્દ્ર ,
૧૨ શ્રી ભીમનાથ	૨૮ શ્રી મહીધર ,,
૧૩ શ્રી મેરૂપ્રભ ,	૨૯ શ્રી કૃતબ્રહ્મ(કૃતવર્મ) ,,
૧૪ શ્રી ભદ્રગુપ્ત ,	૩૦ શ્રી મહેંદ્ર ,,
૧૫ શ્રી સુદૃઢસિંહ ,,	૩૧ શ્રી વર્ધમાન ,,
૧ શ્રી સુવ્રત	૩૨ શ્રી સુરેંદ્રદત્ત ,,

૧ જંબુદ્વીપે ભરતક્ષેત્રે-શ્રી અજીતનાથ સર્વજ્ઞાય નમ

૨ ધાતકીખંડે ભરતક્ષેત્રે-શ્રી સિદ્ધાંતનાથ સર્વજ્ઞાય નમ

૩ ધાતકીખંડે દ્વિતીય ભરતક્ષેત્રે-શ્રી કરૂણનાથ સ૦ નમ

૪ પુષ્કરાર્ધે પ્રથમ ભરતક્ષેત્રે-શ્રી પ્રભાસનાથ સર્વજ્ઞાય નમ

૫ પુષ્કરાર્ધે દ્વિતીય ભરતક્ષેત્રે-શ્રી પ્રભાવકનાથ સર્વ

૬ જબુદ્વીપે ઐરવતક્ષેત્રે-શ્રી ચદ્રનાથ સર્વજ્ઞાય નમ
૭ ધાતકીખડે પ્રથમ ઐરવતક્ષેત્રે-શ્રી જયનાથ સર્વજ્ઞાય નમ
૮ ધાતકીખડે દ્વિતીય ઐરવતક્ષેત્રે-શ્રી પુષ્પદન્ત સર્વજ્ઞાય નમ
૯ પુષ્કરાર્ધે પ્રથમ ઐરવતક્ષેત્રે-શ્રી અગ્રાહિક સર્વજ્ઞાય નમ
૧૦ પુષ્કરાર્ધે દ્વિતીય ઐરવતક્ષેત્રે-વલિ(લ)ભદ્ર સર્વજ્ઞાય નમ

૩૦ નવકાર તપ

નવકારમત્રની આરાધના માટે જે તપ, તે **નવકાર તપ** કહેવાય છે, તેમા પહેલા પદમા સાત વર્ણ છે, તેથી તેના સાત ઉપવાસ અથવા સાત એકાસણા કરવા, બીજા પદમા પાચ અક્ષર હોવાથી પાચ ઉપવાસ અથવા પાચ એકાસણા કરવા ત્રીજા પદના સાત, ચોથા પદના સાત, પાચમાના નવ, તથા છઠ્ઠા, સાતમા, આઠમાના આઠ-આઠ અને નવમાના નવ ઉપવાસ અથવા એકાસણા કરવા આ પ્રમાણે કરવાથી અડ સઠ ઉપવાસ અથવા એકાસણા થાય છે આ ઉપવાસ અથવા એકાસણા લગોલગ કરવા, અથવા શક્તિ ન હોય તો સપ દાએ-સપદાએ પારણુ કરીને કરવા (સપદા ઉપર પ્રમાણે જાણવી, પણ આઠમા અને નવમા પદની સપદા એક જ ગણવી) ઉપવાસ કરે તો એકાતરા પણ કરે, ×તેમા પારણે બેસણુ તિવિહારૂ કરવુ

ઉદ્યાપનમા રૂપાના પતરા ઉપર સુવર્ણની લેખણવતી પચપરમેષ્ઠિનો *મત્ર, લખીને જ્ઞાનપૂજા કરવી અડસઠ-

× આઠના અને નવમા પદે સાત છટ્ઠ તથા એક અટ્ઠમ કરવા એવો સપ્રદાય છે *બીજી પ્રતિઓમા કસ્તુરીથી લખવાનુ કહેલુ છે

અડમર ફગ, ફુલ, રૂપાનાણુ પકવાન્ન વિગેરે ઢોકવાં, શુદ્ધ ૧ મધપૂત, સધવાસહ કરવું પોતપોતાની મપદાનુ ગણુ ગણુવુ, આથીયા વિગેરે નીચે પ્રમાણે—

		સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
પહેલી સપદાએ	નમો અરિહંતાણુ	૭	૭	૭	૨૦
બીજી "	નમો સિધ્ધાણુ	૫	૫	૫	૨૦
ત્રીજી "	નમો આયરિયાણુ	૭	૭	૭	૨૦
ચોથી "	નમો ઉવજ્ઝાયાણુ	૭	૭	૭	૨૦
પાચમી "	નમો લોએ સવ્વસાહૂણ	૯	૯	૯	૨૦
છઠ્ઠી "	એસો પચ નમુક્કારો	૮	૮	૮	૨૦
સાતમી "	સવ્વપાવપ્પણાસણો	૮	૮	૮	૨૦
આઠમી "	મગલાણુ ચ સવ્વેસિ પઢમ હવઇ મગલ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦

આ તપનુ ફળ સવ સુખની પ્રાપ્તિ થાય તે છ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આ અનાગાઢ તપ છે

નવકારપ નો તપ સેનપ્રશ્નમા આ પ્રમાણે લખેલ છે

પ્રથમ પદના સાત અક્ષર માટે લાગટ સાત ઉપવાસ કરવા બીજાના પાચ અક્ષર માટે પાચ ઉપવાસ લાગટ કરવા એવી રીતે સાત પદ સુધી દરેક સપદાના અક્ષરો પ્રમાણે ઉપવાસો લાગટ કરે અને આઠમી-નવમી સપદાએ શક્તિ હોય તો ૧૭ ઉપવાસ એકી સાથે કરે ને શક્તિ ન હોય તો પહેલા આઠ કરી પારણુ કરી ફરી નવ ઉપવાસ કરે પદનુ ગણુ [illegible] લાખ ગણે [illegible]

નવમી ભેગી કરે (૧૭ ઉપવાસ લાગટ કરે) તો એ બે પદનો ભેગો બે લાખ જાપ કરે

પ્રથમ પદનો તપ કરે ત્યારે સાત દિન સુધી "નમો અરિહંતાણં" નો એક લાખ જાપ કરે, એવી રીતે જે જે પદનો તપ કરે, તે તે પદનો જાપ એક લાખ કરે અને જો શક્તિ ન હોય તો દરેક પદનું બે હજાર ગણણું ગણે સાથીયા-ખમાસમણ વિગેરે પૂર્વની પેઠે જાણવા

૩૧, ચૌદ પૂર્વતપ

ચૌદ પૂર્વની આરાધના માટે જે તપ તે ચૌદ પૂર્વ તપ કહેવાય છે તેમા શુભ મુહૂર્તે શુદિ ચૌદશને રોજ શરૂ કરી ચૌદ માસની શુદિ ચાદશે-ચૌદશે શક્તિ પ્રમાણે ઉપવાસ અથવા એકાસણાદિક તપ કરવો અથવા બન્ને ચૌદશ લઇને સાત માને તપ પૂરો કરવો (આ ચતુર્દશી તપ પણ કહેવાય છે) અથવા શુદિ ચૌદશને દિવસે આરભીને લગોલગ ચૌદ દિવસ સુધી એકાસણાં કરી પૂરો કરવો પ્રથમ આગમની સ્થાપના કરવી વાસક્ષેપથી તેની પૂજા કરવી જ્ઞાન પાસે નીચે બતાવ્યા પ્રમાણે હમેશા સાથીયા કરવા, નિત્ય ચૈત્યવદન કરવુ જ્ઞાનની યથાશક્તિ રૂપાનાણે પૂજા કરવી જ્ઞાનની પૂજા ભણાવવી સ્તવનને સ્થાને જ્ઞાનની પૂજા કહેવી (છેટ્ટે દિવસે વરઘોડો ચડાવવો)

ઉજમણ જ્ઞાનપચમીની પેઠે કરવુ (જુઓ નબર ૩૬ અથવા ૩૫) વિશેષ એટલુ કે, ૧૪ પુસ્તકો લખાવીને મૂકવા

તથા ચૌદ-ચૌદ પદાર્થો-ઉપકરણો જેવા ગુરૂપૂજા, સઘપૂજા સવ વાત્સલ્ય વિગેરે કરવુ આ તપનુ ફળ સમ્યક શ્રુતજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે, આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણુણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે જે પૂર્વનો તપ ચાલતો હોય તે પૂર્વનુ ગણવુ

ચૌદ પૂર્વના નામ

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી ઉત્પાદ પૂર્વાય નમ	૧૪	૧૪	૧૪	૨૦
૨ શ્રી આગ્રાયણી પૂર્વાય નમ	૨૬	૨૬	૨૬	૨૦
૩ શ્રી વીર્યપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૧૬	૧૬	૧૬	૨૦
૪ શ્રી અસ્તિપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૨૮	૨૮	૨૮	૨૦
૫ શ્રી જ્ઞાનપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૬ શ્રી સત્યપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૨	[illegible]	૨	૨૦
૭ શ્રી આત્મપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૧૬	૧૬	૧૬	૨૦
૮ શ્રી કર્મપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૩૦	૩૦	૩૦	૨૦
૯ શ્રી પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૧૦ શ્રી વિદ્યાપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૧૫	૧૫	૧૫	૨૦
૧૧ શ્રી કલ્યાણપ્રવાદ પૂર્વાય નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૧૨ શ્રી પ્રાણવાય પૂર્વાય નમ	૧૩	૧૩	૧૩	૨૦
૧૩ શ્રી ક્રિયાવિશાલ પૂર્વાય નમ	૩૦	૩૦	૩૦	૨૦
૧૪ શ્રી લોકબિંદુસાર પૂર્વાય નમ	૨૫	૨૫	[illegible]	[illegible]

૩૨, ચતુર્દશી તપ

શુક્લ પક્ષની ચઉદશને દિવસે જે તપ કરવાનો હોય તે તપને **ચતુર્દશી તપ** કહીએ તે તપમા ચૌ શુક્લ પક્ષની ચતુર્દશીઓએ એકાસણાદિ યથાશક્તિએ કરવામા આવે છે ઉદ્યાપનમા ચૌદ જાતિના ધાન્યો તથા ચૌ૦ ફલાદિ જ્ઞાન પાસે અથવા પ્રભુ પાસે ધરાય છે

શુક્લ અગીઆરશ ૧૧ માસ સુધી કરવી, અને શુક્લ ચૌદશ ૧૪ માસ ઉપવાસથી કરવી તે બન્ને તપમા મૌન પણાથી રહેવુ તે તપને **શ્રુતદેવી તપ** પણ કહે છે આમ એક પ્રાચીન પ્રતિમા લખેલુ છે

---

૩૩ દશવિધ યતિધર્મ તપ

દશ પ્રકારના યતિધર્મની આરાધના માટે આ તપ છે તેમા દશ ઉપવાસ એકાતરે કરવા તેમ કરીને આ તપ પૂર્ણ થાય છે (આ તપ શુકલપક્ષમા શરૂ થાય છે 'જૈન પ્રબોધ') ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાનવિધિએ દેવપૂજા કરી દશ ફળ પકવાન્ન વિગેરે વસ્તુઓ ઢોકવી તથા મુનિને વસ્ત્ર-પાત્રાદિકનુ દાન દેવુ સઘપૂજા, સઘવાત્સલ્ય કરવું આ તપનુ ફળ શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

તપને દિવસે ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે —

૧ ક્ષાતિગુણધરાય નમ	૬ સયમગુણધરાય નમ
૨ માર્દવગુણધરાય નમ	૭ સત્યગુણધરાય નમ

૩ આર્જવગુણધરાય નમ ૮ શૌચગુણધરાય નમ
૪ મુક્તિગુણધરાય નમ ૯ અકિંચનગુણધરાય નમ
૫ તપોગુણધરાય નમ ૧૦ બ્રહ્મચર્યગુણધરાય નમ

સાથીયા ૧૦, ખમાસમણ ૧૦, કાઉસ્સગ્ગ ૧૦ લોગસ્સનો, અને નવકારવાળી ૨૦ ગણવી

૩૪ પંચપરમેષ્ઠિ તપ

પાંચ પરમેષ્ઠિની આરાધના માટે આ તપ છે, તેમાં પહેલે દિવસે ઉપવાસ, બીજે દિવસે એકલઠાણું, (માત્ર એક જ હાથ ચાલે પણ બીજું કોઈ અંગ ચાલવું ન જોઈએ, તથા સ્થાનકે જ ચૌવિહાર ક વા જોઈએ) ત્રીજે દિવસે આયંબિલ, ચોથે દિવસે એકાસણું, પાંચમે દિવસે નીવી, છઠ્ઠે દિવસે પુરિમડ્ઢ અને સાતમે દિવસે ૮ કવળ (અથવા બીજી પ્રતોને આધારે બેસણું પણ છે) એ પ્રમાણે સાત દિવસની એક ઓળી થઈ એવી પાંચ ઓળી કરવાથી ૩૫ દિવસે તપ પૂર્ણ થાય છે

ઉદ્યાપને પંચતીર્થીબિંબ ભરાવવું અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુની ભક્તિ કરવી મો - ૩૫ તથા બીજી વસ્તુ પાંચ-પાંચ પ્રભુ પાસે ઢોકવી સંઘપૂજ, સ્વામિવાત્સલ્ય કરવું આ તપનું ફળ સર્વ વિઘ્નની શાંતિ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
ૐ નમો અરિહંતાણં	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦

ૐ નમો સિદ્ધાણ	૮	૮	૮	૨૦
ૐ નમો આયરિયાણ	૩૬	૩૬	૩૬	૨૦
ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણ	૨૫	૨૫	૫	૨૦
ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણ	૨૭	૨૭	૨૭	૨૦

૩૫, લઘુપચમી તપ

પચમીને દિવસે કરવાનો તપ તે **પચમીતપ** કહેવાય છે તે તપ શ્રાવણ, ભાદ્રપદ, આશ્વિન કાર્તિક, પોષ અને ચૈત્ર, એટલા માસ વર્જીને બીજા માસમા શુદ પાચમે શરૂ કરવો પુરૂષે અથવા સ્ત્રીએ જિનચૈત્યને વિષે જાત્યાદિક પુષ્પા વડે દેવપૂજા કરવી પછી જ્ઞાનનુ સ્થાપન કરી તેની પણ પુષ્પાદિ વડે પૂજા કરવી પછી તેની આગળ શુભ (અક્ષત) તદુલ વડે સુદર સ્વસ્તિક કરવો તેના પર ઘૃતપૂર્ણ પાચ વાટવાળો દેદીપ્યમાન દીપક મૂકવો પાસે ફળ–મોદક આદિ નૈવેદ્ય મૂકવુ પોતે મસ્તક પર ગધ અક્ષત અને ચદનને ધારણ કરી ગુરુ પાસે જઈ શુકન પચમીતપનો આરભ કરવો પાચ માસની શુકલ પાચમને દિવસે બેસણુ કરવુ, પછી પાચ માસની પાચ શુકલ પચમીએ એકાસણ કરવુ, પછી પાચ માસની પાચ શુકલ પચમીએ નીવી કરવી, પછી પાચ માસની શુકલ પચમીએ આયબિલ કરવા, પછી પાચ માસની શુકલ પચમીએ ઉપવાસ કરવા એ પ્રમાણે પચીશ માસે તે તપ પૂર્ણ થાય છે કોઈ ગચ્છમા પચીસે માસની દરેક પચમીએ જેવી રીતે આરભ કર્યો હોય એટલે કે બેસણુ કે એકાસણુ કે નીવી

વિગેરે જે તપ વડે આ ભવ કર્યો હોય તે જ તપ કરવાની પદ્ધતિ છે

અથવા આ તપ ઉપર પ્રમાણે શુક્લ પંચમીએ આરંભ કરી શુકલ તથા કૃષ્ણ એમ બન્ને પંચમી લઈ પચીશ પંચમીએ એકેક વર્ષે પૂર્ણ કરવાના આવે છે (ન. અ.)

અથવા ઉપર પ્રમાણે શુક્લ પંચમીએ આરંભી શુકલ તથા કૃષ્ણ એમ બન્ને પંચમી લઈ પંચ પંચમીએ આ તપ પૂરો કરવામાં આવે. તેમાં ઉદ્યાપન પકવાન, ફળ વિગેરે તથા જ્ઞાનના ઉપકરણ પાંચ-પાંચ ઢોકવા (ન. ગ.)

અથવા શુકલ પંચમીએ શરૂ કરી દરેક પંચમીએ ઉપવાસ કરવો એ રીતે પચીશ પંચમીએ એકેક વર્ષે તપ પૂર્ણ કરવો (પ. ગુ.)

ઉદ્યાપનમાં જિનપ્રતિમાની મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક પૂજા કરવી પાંચ-પાંચ વિવિધ પ્રકારના પકવાન, ફળ, રૂપાનાણું વિગેરે ઢોકવા તથા અંગ, ઉપાંગ અથવા નાની પોથી પાંચ લખાવી સાધુને વહોરાવવી તેના અભાવે મંદિરના ભંડારમાં મૂકવી. પુસ્તક (જ્ઞાન)ની અંગે સાપડા, પાટી રૂમાલ, દોરી, પીંછી, નવકારવાળી, વાસક્ષેપનો વાટવો અથવા દાબડો, લેખણ, ખડીઓ, મુખવસ્ત્રિકા દાંડા, રજોહરણ, ડવલી, ઓઘાનો પાટો, ઠવણી અંગલૂહણા, સુખડ વાસક્ષેપ વિગેરે જ્ઞાન, દર્શન તથા ચારિત્રના ઉપકરણો તથા સર્વે પાંચ-પાંચ પ્રકારના ધાન્ય ઢોકવા સંઘપૂજા, સંઘવાત્સલ્ય, ગુરુભક્તિ વિગેરે કરવું. આ તપનું ફળ જ્ઞાનનો લાભ થવા રૂપ છે. આ

શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે આ તપ મુખ્યતાએ કરી જ્ઞાનને ઉદ્દેશીને છે, તેમા જ્ઞાન લખાવવુ તથા તેનાં ઉપગરણો કરાવવા એની આવશ્યક્તા છે જ્ઞાન લખાવવાનો મહિમા 'આચારોપદેશ મા આ પ્રમાણે વર્ણવ્યો છે—

'જે માણસ આગમ-શાસ્ત્ર લખાવીને ગુણી મુનિઓને આપે છે, તે પુસ્તકના અક્ષર જેટલા વર્ષ દેવલોકમા વસે છે (ઈત્યાદિ)

"ૐ નમો નાણસ્સ" પદની નવકારવાળી વીશ, સાથીયા વિગેરે ૫૧ કરવા અથવા પાચ-પાચ કરવા

૩૬, બૃહત્પંચમી તપ

(જ્ઞાનપંચમી તપ)

એ જ પ્રમાણે પાચ વર્ષ સુધી તપ કરતા મનુષ્યોને **બૃહત્પંચમીનુ** વ્રત પણ પૂર્ણ થાય છે આ તપનો આરભ લઘુ પંચમીની જેમ કરવો, વિધિ પણ તેજ પ્રમાણે જાણવો એક વર્ષની શુદિ પાચમે બેસણુ કરવુ, બીજે વરસે એકાસણું, ત્રીજે વર્ષે નીવી, ચોથે વર્ષે આયબિલ અને પાચમે વર્ષે ઉપવાસ કરવા એ પ્રમાણે પાચ વર્ષ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપન લઘુ પંચમીની જેમ કરવુ (જુઓ તપ ન ૩૫) તેમા સર્વે વસ્તુ પચીશ-પચીશ ઢોકવી આ તપનુ ફળ મહા જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

અથવા આ તપ પાંચ વર્ષ અને પાંચ માસની દરેક અજવાળી પાંચમે ઉપવાસ અથવા એકાસણું કરવાથી પણ થાય છે ગણણું વિગેરે લઘુ પંચમીની જેમ જાણવું

એક પ્રાચીન પ્રતિમા લખેલ છે, જે રોગાદિ કારણે પછ વાડેથી પણ તપ પૂર્ણ કરાય છે અને ઉદ્યાપન આધમાં મધ્યમાં કે અન્ત્યે જ્યારે અવસર મળે ત્યારે યથાશક્તિએ કરવાનું છે, તેમાં પાંચ પુસ્તક લખાવવા વિગેરે કરવાનું છે

આ તપ ઉત્કૃષ્ટથી આવી રીતે પણ કરવામાં આવે છે— દરેક શુક્લ પંચમીનો ઉપવાસ જાવજ્જીવ કરવો પાંચ વરસ પછી ઉદ્યાપન વિગેરે કરવું ગણણું નં ૩૫ ના તપ પ્રમાણે જાણવું

૩૭, ચતુર્વિધ સંઘ તપ

ચતુર્વિધ સંઘની આરાધના માટે આ તપ છે, તેમાં પ્રથમ એક છટ્ઠ કરી પારણું કરવું, પછી એકાંતર સાઠ ઉપવાસ કરવા એ રીતે કરવાથી આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમાં સંઘવાત્સલ્ય અને સંઘપૂજા કરવી આ તપનું ફળ તીર્થંકર નામકર્મ ઉપાર્જન થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

"ૐ નમો તિત્થસ્સ" પદની નવકારવાળી વીશ, સાથીયા વિગેરે બાસઠ-બાસઠ અથવા પચીશ-પચીશ, કરવા

૩૮, પંચ મેરૂ તપ

(મેરમદિર તપ)

મેરૂ પવતની સખ્યાએ કરીને જે તપ કરવો તે મેરૂતપ કહેવાય છે તેમા પાચ મેરૂને ઉદ્દેશીને પ્રત્યેકે–પ્રત્યેકે પાચ–પાચ ઉપવાસ એકાતર પારણાવાળા કરવા, તેથી પચીશ ઉપવાસ અને પચીશ પારણાવડે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરી પાચ સુવર્ણના મેરૂ કરાવી ઢાકવા તથા પચીશ–પચીશ પકવાન, ફળ વિગેરે ઢાકવા આ તપનુ ફળ ઉત્તમ પદની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે જે મેરૂને ઉદ્દેશીને તપ ચાલતો હોય તે નામનુ ગણણુ ગણવુ

	સા૦	ખ૦	લો૦	નો૦
૧ સુદર્શન મેરૂ જિનાય નમ	૫	૫	૫	૨૦
૨ વિજય મેરૂ જિનાય નમ	૫	૫	૫	૨૦
૩ અચલ મેરૂ જિનાય નમ	૫	૫	૫	૨૦
૪ મદર મેરૂ જિનાય નમ	૫	૫	૫	૨૦
૫ વિદ્યુન્માલિ મેરૂ જિનાય નમ	૫	૫	૫	૨૦

બીજી રીત (ટીપ્પણુ)

અથવા માત્ર પાચ ઉપવાસ એકાતર બેસણાવાળા કરવા એટલે આ તપ દશ દિવસે પણ કરી શકાય છે બીજો વિધિ ઉપર પ્રમાણે સમજવો

૩૯, બત્રીશ કલ્યાણક તપ

બત્રીસ ઉપવાસ વડે જણાતા કલ્યાણકોને બત્રીશ-કલ્યાણક કહે છે, તેમા પ્રથમ અઠ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ પછી એકાતરા એકાસણાના પારણાવાળા બત્રીશ ઉપવાસ કરવા તથા છેડે અઠ્ઠમ કરીને પારણુ કરવુ, એમ કરવાથી આ તપ આડત્રીશ ઉપવાસ અને ચોત્રીશ પારણાવડે એટલે બોતેર દિવસે પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક બત્રીશ બત્રીશ પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ તીર્થ કર નામકર્મની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે (આ તપ વસુદેવહિડીમા છે)

ગણુણુ તપ નબર ૨૯ મા કહેલા " જબૂદ્વીપના પ્રથમ મહાવિદેહે જિનનામ " એ મથાળે લખેલા બત્રીશ નામનુ ગણુવુ સાથીયા, ખમાસમણા વિગેરે પણ તેજ પ્રમાણે કરવા આ તપ જબૂદ્વીપમા રહેલા મહાવિદેહમા ઉત્કૃષ્ટ કાળે થયેલા ૩૨ પ્રભુના કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્તિ રૂપ કલ્યાણકના આરાધન સબધી જાણવો

૪૦, ચ્યવનતપ તથા જન્મતપ

ચ્યવનને ઉદ્દેશીને જે તપ તે ચ્યવન તપ કહેવાય છે તેમા ચોવીશ તીર્થંકરોને ઉદ્દેશીને તેમના કલ્યાણકને વિના એકાંતર ચોવીશ ઉપવાસ કરવા ઉદ્યાપને

વિધિપૂર્વક જિનેશ્વર પાસે ચોવીશ-ચોવીશ પકવાન્ન, ફળ, વિગેરે ઢોકવા સધવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ સદ્ગતિની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

જન્મ તપ પણ એજ પ્રમાણે કરવો

જે દિવસે જે તીર્થકરનો તપ ચાલતો હોય તે દિવસે તેમના નામનુ ગણણુ ગણવુ નવકારવાળી વીશ ગણવી (સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા) ચ્યવનના તપમા ઋષભ સ્વામિ પરમેષ્ઠિને નમ ' એ રીતે પરમેષ્ઠિ પદ ૨૪ પ્રભુના નામ સાથે જોડીને ગણવુ તથા જન્મના તપમા ઋષભસ્વામી અર્હતે નમ એ રીતે અર્હતે પદ ૨૪ પ્રભુના નામ સાથે જોડીને ગણવુ ઈત્યાદિ (જુઓ નબર ૮ વાળો તપ)

૪૧, લોકનાલિ તપ.

લોકનાલના ક્રમે કરીને જે તપ કરવો તે લોકનાલિ તપ કહેવાય છે, તેમા સાત નરક પૃથ્વી, એક મધ્યલોક, બાર કલ્પ, નવ ગ્રૈવેયક, પાચ અનુત્તર વિમાન તથા મોક્ષ (સિદ્ધ) શિલા એ લોકનાળ કહેવાય છે, તેમા સાત નારક પૃથ્વીને ઉદ્દેશીને સાત એકાસણા કરવા પછી મધ્યલોકને ઉદ્દેશીને એક ઉપવાસ કરવો, પછી બાર કલ્પ (દેવલોક) ને ઉદ્દેશીને બાર એકાસણા કરવા પછી નવ ગ્રૈવેયક આશ્રયીને નવ નીવી કરવી પછી પાચ અનુત્તર વિમાનને આશ્રયીને પાચ આયબિલ કરવા પછી સિદ્ધશિલાને આશ્રયીને એક છઠ્ઠ

વાસ કરવો એ પ્રમાણે પાંત્રીશ દિવસ વડે આ તપ પૂર્ણ થાય છે, તેમા એકાસણા ૧૯, નીવી ૮, આયંબિલ ૫, અને ઉપવાસ ૩ થાય છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનપૂજા કરવી રૂપાની સાત પૃથ્વીઓ, સુવર્ણમય મધ્યલોક, વિવિધ મણિમય બાર કલ્પો, નવ ગ્રૈવેયક અને પાંચ અનુત્તર વિમાન તથા સ્ફટિકમય સિદ્ધશિલા (રૂપાના ચંદ્ર સહિત*) કરી અને તેના પર સુવર્ણ તથા રત્નો સ્થાપવા અને તે સર્વ દેવ પાસે પુરુષ પ્રમાણે અક્ષતનો ઢગલો કરી તેના પર મૂકવા નાના પ્રકારના પક્વાન્ન, ફળ વગેરે ઢોકવા સંઘવાત્સલ્ય સંઘપૂજા કરવી આ તપનું ફળ ઉત્તમ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે 'નમો અરિહંતાણં' પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર બાર કરવા

૪૨, કલ્યાણક અષ્ટાહ્નિકા તપ

ચ્યવન, જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને નિર્વાણ એ પાંચ કલ્યાણકો વડે સંયુક્ત થયેલા આઠ-આઠ દિવસો હોવાથી કલ્યાણક અષ્ટાહ્નિકા નામે તપ કહેવાય છે તેમા ઋષભાદિક એક-એક તીર્થંકરના એક-એક કલ્યાણકને આશ્રયીને આઠ આઠ એકાસણા કરવાથી ચાલીશ એકાસણા વડે એક તીર્થંકરના કલ્યાણકોનો તપ પૂર્ણ થાય છે એ રીતે બીજા ત્રેવીશ તીર્થંકરોના કલ્યાણકોને આશ્રયીને ચાલીશ-ચાલીશ એકાસણાં કર

* રૂપાના ચંદ્ર કરવાનું [ણ] વિગેરે નથી...જી નિ

વાથી કલ્યાણુક અષ્ટાહ્નિકા તપ પૂર્ણ થાય છે સવ મળીને ૯૯૦ એકાસણા થાય છે કદાચ એક તીર્થંકરથી બીજા તીર્થંકરના કલ્યાણુક તપની વચ્ચે આતરો પડે તો તેમા અડચણુ નથી, પણુ ચાલીશ એકાસણાની અદર તો આતરો પડવો ન જોઈએ ઉદ્યાપનમા એંસો ને વીશ વીશ (અથવા માન ચોવીશ-ચોવીશ+) પકવાન્ન, ફળ વિગેરે મોટી સ્નાત્રવિધિપૂવક ઢોકવા સાધુને વસ્ત્ર, અન્ન, પાન વિગેરેનુ દાન દેવુ સઘવાત્સલ્ય સઘપૂજા કરવી, આ તપનુ ફળ તીર્થંકર નામકર્મનો બધ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે જે તીર્થંકરના જે કલ્યાણુકનો તપ ચાલતો હોય તે તે તીર્થંકરના નામનુ ગણુણુ ગણુવુ

૪૩ આયબિલ વર્દ્ધમાન તપ.

આયબિલવડે વૃદ્ધિ પામતો જે તપ તે આયબિલ વર્દ્ધમાન તપ કહેવાય છે, તેમા ઉપવાસના આતરવાળા આયબિલ એકથી આરભીને સો સુધી ચઢતા-ચઢતા કરવા એટલે કે પ્રથમ એક આયબિલ કરી ઉપવાસ કરવો, પછી બે આયબિલ ઉપર ઉપવાસ કરવો, પછી ત્રણુ આયબિલ ઉપર ઉપવાસ કરવો, આ પ્રમાણે ચઢતા-ચઢતા સો આયબિલ ઉપર ઉપવાસ કરવો આ રીતે કરતા ચૌદ વર્ષ ત્રણુ માસ અને વીશ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક ચોવીશ જિનની પૂજા કરવી, મુનિને દાન

+ આવો પાઠ અ ળ વિગેરે પ્રતિઓમા છે

દેવું સંઘપૂજા, સંઘવાત્સલ્ય કરવું આ તપનું ફળ તીર્થંકર નામકર્મનો બંધ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે "નમો અરિહંતાણં" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર કરવા

આ મહાન્ તપ છે, અને પુણ્યશાળી જીવ જ તેને સાધત પૂજ કરી શકે છે આ તપ શ્રીચંદ્ર કેવળીએ પૂર્વભવે કર્યો હતો

---

૪૪ માઘમાળા તપ

માઘ માસમા માળારૂપે કરવાનો જે તપ તે માઘમાળા તપ કહેવાય છે તે તપ પોષ વદ દશમને દિવસે આરંભી માઘ શુદિ પૂર્ણિમાએ પૂરો કરવો તેમા હમેશા સ્નાન કરીને અરિહંતની પૂજા કરી નિરંતર એકાસણા કરવા આ તપ એકવીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે એ પ્રમાણે ચાર વર્ષ સુધી કરવું ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનેશ્વરની પૂજા કરી સુવર્ણ તથા મણિથી ગર્ભિત એવો ઘૃતનો મેરૂ બનાવી દેવ પાસે ઢોકવો પકવાન, ફળ વિગેરે યથાશક્તિ ઢોકવા સંઘપૂજા, સંઘવાત્સલ્ય કરવું આ તપનું ફળ ઉત્તમ સુખની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ કેવળ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે "નમો અરિહંતાણં" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી, સાથીયા વગેરે બાર-બાર કરવા

---

૪૫ · શ્રી મહાવીર તપ

શ્રી મહાવીરસ્વામીએ છદ્મસ્થ અવસ્થામા જે તપ કર્યો તે મહાવીર તપ કહેવાય છે, તેમા બાર વર્ષ અને તેર પક્ષ એટલે સાડા છ માસ સુધી દશ-દશ ઉપવાસે પારણુ કરીને તપ પૂર્ણ કરવો

ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક શ્રી મહાવીરસ્વામીની પ્રતિમા આગળ સુવર્ણમય વટ વૃક્ષ ઢોકવો તથા સ ઘવાત્સલ્ય વિગેરે કરવુ આ તપનુ ફળ કર્મનો ક્ષય થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણામા "શ્રી મહાવીરસ્વામીને નમ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૪૬, લક્ષપ્રતિપદ તપ

(લખી પડવો તપ)

શુક્લપક્ષની એકમને દિવસે એકાશનાદિક (અથવા ઉપ વાસાદિક) તપ કરવો એ રીતે બાર એકમે એટલે એક વર્ષે આ તપ પુર્ણ થાય છે આ તપ શ્રાવક અને શ્રાવિકાને કરવાનો છે ઉદ્યાપનમા દેવપૂજા પુર્વક દેવની પાસે લક્ષ (એક લાખ) ધાન્ય ઢોકવુ લક્ષ ધાન્યનુ પ્રમાણ આ પ્રમાણે ચોખા માણા ૫, મગ પાલી ૨, મઠ પાલી ૧, અડદ પાલી ૧, ચણા માણા ૨, ચોળા માણા ૨, તુવેર પાલી ૮, વાલ માણા ૨, તલ પાલી ૭, જુવાર માણા ૫, ગોધમ માણા ૭, જવ માણા

૧, કાગ માળા ૩, ઢોઢવા માળા ૩ આ તપનુ ફળ અગણ્ય લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય તે છે શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

॥ ઇતિ ગીતાર્થોક્તાનિ તપાંસિ ॥

હવે આચાર્યોક્ત ફળ તપઆઓ કહે છે—

૪૭, સર્વાંગસુદર તપ

જે તપ કરવાથી સર્વ અગો સુદર થાય તે **મર્વાગ-સુદર તપ** કહેવાય છે તેમા પ્રથમ શુકલપક્ષની એકમને દિવસે ઉપવાસ કરીને પારણે આયબિલ કરવુ ફરી ઉપવાસ કરી આયબિલ કરવુ એ પ્રમાણે આઠ ઉપવાસ અને સાત[1] આયબિલ કરી પદર દિવસે (પૂર્ણિમાએ) આ તપ પૂર્ણ કરવો શક્તિ પ્રમાણે સયમાદિક દશ પ્રકારના ધર્મનુ પાલન કરવુ કષાયનો ત્યાગ કરવો પૂર્ણિમાને દિવસે ઉદ્યાપન કરવુ, તેમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક દેવની પાસે રત્નજડિત સુવર્ણમય પુરૂષ કરાવી ઢોકવો યથાશક્તિ ફળ, પકવાન્ન ઢોકવા મુનિદાન, સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ સર્વ અગની સુદરતાની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવા લાયક આગાઢ તપ છે

ગણણામા "નમો અરિહતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

---

૧ શ્રી પ્રવચનસારોદ્ધારના બાલાવબોધ વિગેરેમા પારણે આઠ આયબિલ કહ્યા છે

૪૮, નીરૂજશિખ તપ

(નીરૂઅસિહ તપ)

નીરૂજ એટલે રોગ રહિત જેની શિખા એટલે ચુડા છે, તે નીરૂજશિખ નામનો તપ કહેવાય છે આ તપ સર્વાંગ સુંદરની જેમજ કરવો એટલે એકાંતર આઠ ઉપવાસ તથા સાત આયંબિલ મળી ૧૫ દિવસે પૂર્ણ કરવો વિશેષ એટલુ કે, આ તપ કૃષ્ણ પક્ષની એકમને દિવસે આરંભ કરી અમાવાસ્યાએ પૂર્ણ કરાય છે ઉદ્યાપન વિગેરે સર્વાંગસુંદરની જેમ જાણવુ (જુઓ તપ નંબર ૪૭ વાળો) આ તપ કરવાથી આરોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે આ શ્રાવકને કરવા લાયક આગાઢ તપ છે આ તપમા ગ્લાન સાધુ-સાધ્વીની ઔષધ્યાદિવડે શુશ્રુષા કરવાની મુખ્યતા છે (નિર્જિગીંછમા અને આમા તફાવત છે જુઓ તપ નંબર ૮૯) ગણણુ વિગેરે પૂર્વની જેમ જાણવુ

૪૯, સૌભાગ્ય કલ્પવૃક્ષ તપ.

સૌભાગ્ય આપવામા કલ્પવૃક્ષના જેવો આ તપ હોવાથી સૌભાગ્ય કલ્પવૃક્ષ નામનો આ તપ છે તે ચૈત્ર માસની શુદિ એકમથી તિથિ અને ચંદ્રાદિકના શુભ યોગે એકાંતર પારણાવાળા ૧૫ ઉપવાસ કરવાથી ત્રીસ દિવસે પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક સુવર્ણનો કે રૂપાનો કલ્પવૃક્ષ કરાવી દેવ પાસે ઢોકવો (સુવર્ણનો વૃક્ષ કરે તો

વિદ્રુમ તથા મોતીના ફળવાળો અને શાખાવાળો કરવો અથવા તદુલનો કરવો) સઘવાત્સલ્ય-સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ સૌભાગ્યની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે "ૐ નમો અરિહતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ વીશ ગણવી, સાથીયા વિગેરે બાર બાર કરવા

૫૦, દમયતી તપ.

દમયતીએ નળરાજાની વિયોગાવસ્થામા આ તપ કરેલો હોવાથી તે **દમયતી તપ** કહેવાય છે તેમા દરેક જિનને ઉદ્દેશીને વીશ-વીશ તથા શાસનદેવતાને ઉદ્દેશીને એક-એક એમ એકવીશ-એકવીશ આનરા રહિત આયબિલ કરવા તેથી પાંચસો ને ચાર દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે શક્તિ ન હોય તો એક તીર્થંકરના એકવીશ આયબિલ કરીને પણ પારણુ કરવુ એ રીતે કરવાથી ચોવીશ દિવસ પારણાના વધે છે ઉદ્યાપનમા ચોવીશ તિલક કરાવીને પ્રભુને ચડાવવા તથા પાચસોને ચાર સખ્યાપ્રમાણ રૂપાનાણુ, પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવાં મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનપૂજા કરવી, સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપ કરવાથી આપત્તિનો નાશ થાય છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે જે તીર્થંકરનો તપ ચાલતો હોય, તે તીર્થકરના નામ સાથે 'સર્વજ્ઞાય નમ' એ પદ જોડી ગણણુ નવકારવાળી ૨૦ નુ ગણવુ સાથીયા વગેરે બાર-બાર કરવા શાસનદેવતાના તપને દિવસે તે તેશાસનદેવીના નામનુ ગણણુ ગણવુ

૫૧, આયતિજનક તપ

આયતિ એટલે ઉત્તરકાળ, તેને શુભપણે જે ઉત્પન્ન કરે તે **આયતિ (શુભ) જનક તપ** કહેવાય છે આ તપ નિરંતર બત્રીશ આયંબિલ કરવાથી પૂર્ણ થાય છે શક્તિ ન હોય તો એકાંતરિત પારણાવાળા આયંબિલ કરવા ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક બત્રીશ પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવા સંઘવાત્સલ્ય, સંઘપૂજા કરવી આ તપ કરવાથી ઉત્તર કાળમા શુભ થાય છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણું " નમો અરિહંતાણં " પદનું ગણવું સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૫૨, અક્ષયનીધિ તપ

આ તપ અક્ષયનીધિ (અખુટ ભંડાર) ની જેવો હોવાથી તેનું નામ **અક્ષયનીધિ તપ** છે તે શ્રાવણ વદ ચોથને દિવસે શરૂ કરવો તે દિવસે જિનેશ્વરની પ્રતિમા આગળ ગાયના છાણથી ભૂમિ લીંપીને તે ઉપર ગહુંલી કરી તેના પર કુંભ સ્થાપન કરવો (તે કુંભ સુવર્ણનો, રૂપાનો કે અન્ય ઉત્તમ ધાતુનો અથવા છેવટે માટીનો લેવો) તે કુંભ વિચિત્ર પ્રકારના ગંધ, પુષ્પથી પૂજવો તથા તેમા સુવર્ણ, મણિ, મુક્તાફળ, સોપારી વિગેરે નાખીને તેનું સ્થાપન કરવું, પછી પંદર દિવસ સુધી તેનું નિત્ય પૂજન કરવું જિનેશ્વરને ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરીને ઘટમા અક્ષતની અંજલી હરરોજ

નાખવી (તે અજલીમા મોનાનાણુ, સોપારી વિગેરે લેવુ) કુભ પાસે નૈવેદ્ય ઢાકવુ દ રોજ શક્તિ પ્રમાણે એકાસણુ અથવા બેઆણુ કરવુ ઢમેશા કુભ પાસે નૃત્ય, ગીતાદિક ઉત્સવ કરવો એ રીતે પજુસણા પર્યત આ તપ કરવો (સવત્સરીને દિવસે એટલે છેલ્લે દિવસે ઉપવાસ કરવો) આ રીતે ચાર વર્ષ પર્યંત આ તપ કરવો ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક નાના-પ્રકારના પક્વાન્ન ફળ વિગેરે ઢાકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપ કરવાથી સર્વ પ્રકારની નપત્તિ પ્રાપ્ત થાય છે

બીજી રીતે અક્ષતની મુઠી હમેશા કુભમા નાખવી જેટલા દિવસે તે ઘટ પૂર્ણ થાય તેટલા દિવસ પ્રતિદિન એકાસણાદિક તપ કરવો બીજો સર્વ વિધિ તથા ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે જાણવો આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ "નમો નાણસ્સ" એ પદનુ નવકારવાળી વીશ પ્રમાણે ગણવુ સાથીયા વિગેરે ૫૧ એકાવન કરવા

૫૩, અક્ષયનીધિ તપ (બીજો)

આ તપ શ્રાવણ વદ ૪ ને દિવસે શરુ કરી સોળ દિવસે પૂરો કરવો, તેમા સુવર્ણનો રત્નજડિત કુભ કરાવવો અથવા શક્તિ પ્રમાણે બીજી કોઈ રૂપા વિગેરે ધાતુનો કરાવવો અથવા છેવટ શક્તિ ન હોય તો માટીનો કરાવવો પછી તે કુભ ઘરમા, દેરાસરમા અથવા ઉપાશ્રયે પવિત્ર સ્થાને જિનબિંબની સમીપે ગહુલી કરી તે પર સ્થાપવો તેની સમીપે

સ્વસ્તિક કરીને તે પર કલ્પસૂત્ર પધરાવવુ તેની પાસે હમેશા બન્ને કાળનુ પ્રતિક્રમણ કરવુ હમેશા દેવ-પૂજા કરવી પુસ્તક ઉપર ચદરવો બાધવો, જ્ઞાનને ધુપ, દીપ કરી હમેશા રૂપાનાણે પૂજવુ અથવા શક્તિ ન હોય તો પહેલે તથા છેલ્લે દિવસે રૂપાનાણે પૂજવુ, અને વચલા દિવસોમા યથા શક્તિ દ્રવ્યવડે પૂજવુ પછી અક્ષતની બે હાથે અજલિ ભરીને ઉપર સોપારી તથા રૂપાનાણુ મૂકી ઉભા થઈ જ્ઞાનની "બોધાગાધ०" એ થુઈ ભણી સ્તુતિ કરવી અથવા આ દુહો બોલવો—

જ્ઞાન સમો કો ધન નહિ, સમતા સમો ન સુખ,
જીવિત સમ આશા નહિ, લોભ સમો નહિ દુખ ૧

પછી તે અક્ષતની અજલિ સોપારી સહિત કુભમા નાખવી ઉપર એક શ્રીફળ મૂકવુ એમ સોળ દિવસ સુધી અક્ષતની અજલી, સોપારી તથા રૂપાનાણુ કુભમા નાખવુ છે લે દિવસે કુભ ચોખાથી પૂર્ણ કરવો, પછી ખમાસમણ દઇ "ઇચ્છાકારેણ સદિસહ ભગવન્ શ્રી શ્રુતદેવતાઆરાધનાર્થે કાઉસ્સગ્ગ કરૂ ? ઈચ્છ, શ્રી શ્રુતદેવતા આરાધનાર્થે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ" અન્નત્થ० કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી એક જણ પારી "નમોऽર્હત્०" કહી "સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણીયકમ્મસઘાય, તેસિ ખવેઉ સયય, જેસિ સુઅ સાયરે ભત્તી ॥૧॥" એ થોઇ કહે "નમો નાણસ્સ" એ પદની નવકારવાળી ૨૦ દરરોજ ગણવી આ પ્રમાણે દરરોજ કરવુ છેલ્લે દિવસે રાત્રીજાગરણ, પૂજા-પ્રભાવના કરવી પારણાને દિવસે હાથી, ઘોડા વિગેરેથી વરઘોડો શણગારી વાજતે-

ાજતે કુભને દેરાસર લઇ જવો તે વખતે કુભ ઉપર શ્રીફળ રાખી તે ઉપર લીલુ, પીળુ રેશમી વસ્ત્ર વીટી ઉપર ફુલની માળા પહેરાવી, સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીઓને માથે મૂકવા તથા નૈવેદ્યમા સર્વ જાતના પકવાન્ન, સુખડી વિગેરે યથાશક્તિ કરાવી તેના થાળ પણ સૌભા ગ્યવતી સ્ત્રીઓને માથે મૂકવા એ રીતે વરઘોડા સહિત દહેરાસર આવવુ કુભવાળી સ્ત્રીઓએ ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરી પ્રભુ પાસે કુભ મૂકવો પછી નૈવેદ્ય પણ પ્રભુ પાસે મૂકવુ જ્ઞાનના પુસ્તકને ગુરુને સ્થાનકે પધરાવી ગુરુપૂજા તથા પુસ્તકપૂજા રૂપાનાણાથી કરવી ભાદરવા શુદિ ૪ ને દિવસે તપની સમાપ્તિ કરવી તે તપના દિવસોમા નિરતર એકાસણુ અથવા બેસણુ કરવુ છેલ્લે સવત્સરીને દિવસે ઉપવાસ કરવો શુદિ ૫ ને રોજ પારણુ કરવુ સાધર્મીકવાત્સલ્ય, પ્રભાવના વિગેરે કરવુ એ રીતે ચાર વર્ષ સુધી આ તપ કરવાનો નિયમ છે જેટલા જણ તપ કરતા હોય, તે દરેકે જુદા જુદા કુભ મૂકવા આ શ્રાવકને કરવાનો આાઢ તપ છે

અક્ષયનીધિ તપની વિધિ

પ્રથમ ઈરિયાવહી પ્રતિક્રમવા, પછી ઈચ્છાકારેણ સદિસહ ભગવન ! અક્ષયનીધિ તપ આરાધન નિમિત્તે ચૈત્યવદન કરૂ ? ઈચ્છ, કહી નીચે પ્રમાણે ચૈત્યવદન કરવુ –

શાસનનાયક સુખ કરણ, વર્દ્ધમાન જિનભાણ,
અહનિશ એહની શિર વહુ, આણા ગુણમણિખાણ ૧

તે જિનવરથી પામીયા, ત્રિપદી શ્રી ગણધાર,
આગમ રચના બહુવિધ, અર્થ વિચાર અપાર ૨

તે શ્રી શ્રતમાં ભાષિયાએ, તપ બહુવિધ સુખકાર,
શ્રી જિનઆગમ પામીને સાધે મુનિ શિવ સાર ૩

સિદ્ધાંતવાણી સુણવા રસિક, શ્રાવક સમકિત ધાર,
ઇષ્ટ સિદ્ધિ અર્થે કરે, અક્ષયનીધિ તપ સાર ૪

તપ તો સૂત્રમાં અતિ ઘણા, સાધે મુનિવર જેહ,
અક્ષય નિધાનને ઠારો, શ્રાવકને ગુણ ગેહ ૫

તે માટે ભવિ તપ કરો એ, સવ ઋદ્ધિ મળે સાર,
વિધિશુ એહ આરાધતા પામીજે ભવપાર ૬

શ્રી જિનવર પૂજા કરો, નિક શુધ્ધે ત્રિકાળ,
તેમ વળી શ્રુતજ્ઞાનની, ભક્તિ થઈ ઉજમાળ ૭

પડિક્કમણા બે ટંકના, બ્રહ્મચર્યને ધરીએ,
જ્ઞાનીની સેવા કરી, સ્હેજે ભવજળ તરીએ ૮

ચૈત્યવંદન શુભ ભાવથીએ, સ્તવન થોઇ નવકાર,
શ્રુતદેવી ઉપાસના, ધીરવિજય હિતકાર ૯

પછી જં કિંચિ કહીને નમુથ્થુણં કહેવું, પછી જાવંતિ અને જાવંત તેમજ નમોઽર્હત્ કહી, નીચે પ્રમાણે સ્તવન કહેવું

(લાવો લાવોને રાજ મોંઘા મૂલા મોતી–એ દેશી)

તપવર કીજે રે, અક્ષયનીધિ અભિધાને,
સુખભર લીજે રે, દિન દિન ચડતે વાને (એ આકણી)

પર્વ પજુસણુ પર્વ શિરોમણિ, જે શ્રી પર્વ કહાય,
માસપાખ છઠ દસમ દુવાલસ, તપ પણ એ દિન થાય ૧
પણ અક્ષયનીધિ પર્વ પજુસણુ, ટેગે કહે જિન ભાણુ,
શ્રાવણ વદ ચોથે પ્રારંભી, સંવચ્છરી પરિમાણુ ૨
એ તપ કરતા સર્વ રિદ્ધિ વરે, પગ પગ પ્રગટે નિધાન,
અનુક્રમે પામે તેહ પરમપદ, સાન્વયી નામ પ્રધાન ૩
પર મત્સરથી કર્મ બંધાણુ, તેણે પામી દુખ જાળ,
એ તપ કરતા તે પૂરવનુ, કર્મ થયુ વિસરાળ ૪
જ્ઞાનપૂજા શ્રુતદેવી કાઉસ્સગ્ગ, સ્વસ્તિક અતિ સોહાવે,
સોવન જડિત કુંભ નિજશક્તિ, સંપૂરણ ક્રમે થાવે ૫
જઘન્ય મધ્યમ ઉત્કૃષ્ટથી કરીએ, એગ દોય તિન વરીસ,
વરસ ચોથે શ્રુતદેવી નિમિત્તે, એ તપ વીશવાવીશ ૬
એણે અનુસારે જ્ઞાનતણુ વર, ગણુણુ ગણીએ ઉદાર,
આવશ્યકાદિ કરણી સંયુત, કરતા લહે ભવપાર ૭
ઈહભવ પરભવ, દોષ આશાતના, રહિત કરો ભવિ પ્રાણી,
જે પર પુદ્ગલ ગ્રહણુ ન કરવુ, તે તપ કહે વરનાણી ૮
રાતિજગા પૂજા પરભાવના, હય ગય શણુગારીજે,
પારણા દિન પંચ શબ્દે વાજે, વાજતે પધરાવીજે ૯
ચૈત્ય વિશાળ હોય તિહાં આવી, પ્રદક્ષિણા વળી દીજે,
કુંભ વિવિધ નૈવેદ્ય સંઘાતે, પ્રભુ આગળ ઢોઇજે ૧૦
રાધનપુરે એ તપ સુણી બહુ જણ, થયા ઉજમાળ તપ કાજે,
એમ પુણ્ય, મંડાણુ ઓછવમાં, મસાલીયા દેવરાજે ૧૧

સંવત અઢાર તેતાલીશ વરસે, એ તપ બહુ ભવી કીધો,
શ્રી જિન ઉત્તમ પાદ પસાયે, પદ્મવિજય ફળ લીધો ૧૨

ત્યારપછી જયવીયરાય૦ કહી સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં " અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, નમોઽર્હત કહી " સુઅદેવય ભગવઈ, નાણાવરણીય કમ્મ-સંઘાયં, તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તિ ॥૧॥" એ થોય કહવી પછી પચ્ચક્ખાણ કરવું અને પૂજાની ઢાળ તે નીચે પ્રમાણે—

દુહા

સપ્તમ પ૦ શ્રી જ્ઞાનનો, સિદ્ધચક્ર પદ માંહી,
આરાધીજે શુભમને, દિન દિન અધિક ઉછાહિ ॥૧॥

છંદ ગાથા

અન્નાણ સંમોહ તમોહરસ્સ, નમો નમો નાણ દિવાયરસ્સ,
પંચપ્પયારસ્સુ ઉવગારગસ્સ, સત્તાણ તત્તત્થ પયાસગસ્સ ॥૧॥
હુવે જેહથી સર્વ અજ્ઞાન રોધો જિનાધીશ્વર પ્રોક્ત અર્થાવબોધો,
મતિ આદિ પંચ પ્રકાર પ્રસિદ્ધો, જગદ્ભાસને સર્વદેવાવિરુદ્ધો,
યદીય પ્રભાવે સુભક્ષ અભક્ષ, સુપેય અપેય સુકૃત્ય અકૃત્ય,
જેણે જાણીએ લોકમાંયે સુનાણ, સદા મેં વિશુદ્ધ તદેવ પ્રમાણ

ઢાળ

ભવ્ય નમો ગુણજ્ઞાનને, સ્વપર પ્રકાશક ભાવેજી,
પરજાય ધર્મ અનંતતા, ભેદાભેદ સ્વભાવેજી ॥૧॥ (ચાલ)

જે મુખ્ય પરિણતિ સકલ જ્ઞાયક, બોધ ભાવ વિલચ્છના,
મતિ આદિ પચ પ્રકાર નિર્મળ, સિદ્ધિ સાધન લચ્છના,
સ્યાદ્વાદ સંગી તત્ત્વરંગી, પ્રથમ ભેદાભેદતા,
સવિકલ્પ ને અવિકલ્પ વસ્તુ સકલ સંશય છેદતા ૨

ઢાળ બીજી

ભક્ષ્યાભક્ષ્ય ન જે વિણુ લહિયે, પેય અપેય વિચાર,
કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિણુ લહિયે જ્ઞાન તે સકલ આધાર રે,
ભવિકા ! સિદ્ધચક્ર પદ વંદો
પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા શ્રી સિદ્ધાંતે ભાખ્યુ,
જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો, જ્ઞાનિએ શિવ સુખ ચાખ્યુ રે ભ૦
સકલ ક્રિયાનું મૂલ જે શ્રદ્ધા, તેહનુ મૂલ જે કહિયે,
તેહ જ્ઞાન નિત્ય નિત્ય વંદીજે, તે વિણુ કહો કેમ રહિયે રે ભ૦
પાંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ, સ્વપર પ્રકાશક જેહ,
દીપક પરે ત્રિભુવન ઉપકારી, વળી જેમ રવિ શશી મેહ રે ભ૦
લોક ઊર્ધ્વ અધો તિર્યગ જ્યોતિષ, વૈમાનિક ને સિદ્ધ,
લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી, તેહ જ્ઞાને મુજ શુદ્ધિ રે ભ૦

ઢાળ ત્રીજી

જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ થાય રે,
તો હુએ એહિજ આતમા, જ્ઞાન અબોધતા જાય રે વી૦ ૧

પછી "ૐ હ્રીં પરમાત્મને નમઃ જ્ઞાનપદેભ્ય કલશ યજામહે સ્વાહા" એ મંત્ર બોલીને જ્ઞાનની વાસક્ષેપ વડે પૂજા કરવી, અને પછી દ્રવ્ય વડે પૂજા કરવી મહોર તથા રૂપામહોરથી જ્ઞાનની યથાશક્તિ ૧

પછી નીચે પ્રમાણે દુહા બોલી શ્રુતજ્ઞાનના ૨૦ ભેદના ૨૦ ખમાસમણ દેવા

પીઠિકાના દુહા

સુખકર સંખેસર નમી, શુણશુ શ્રી શ્રુત નાણ,
ચઉ મુંગા શ્રુત એક છે, સ્વપર પ્રકાશક ભાણ ૧
અભિલાપ્ય અનંતમે, ભાગે રચિયો જેહ,
ગણધર દેવે પ્રણમીઓ, આગમ રયણ અછેહ ૨
ઇમ બહુવી વક્તા યતા, છ ઠાણ વડીયા ભાવ,
ક્ષમાશ્રમણ ભાખ્યે કહ્યા, ગોપય સખિ જમાવ ૩
લેશ થકી શ્રુત વરણવું, ભેદ ભલા તસ વીશ,
અક્ષયનીધિ તપને દિને, ખમાસમણ તે વીશ ૪
સૂત્ર અનંત અર્થ મઇ, અક્ષર અંશ લહાય,
શ્રુત કેવળી કેવળી પરે, ભાખે શ્રુત પરજાય ૫ (પ્રથમભેદ)૧
શ્રી શ્રુત જ્ઞાનને નિત નમો, ભાવ મંગલને કાજ,
પૂજન અર્ચન દ્રવ્યથી, પામો અવિચલ રાજ ૬
(ખમાસમણ દેવું)

(આ છટ્ઠો દુહો દરેક ખમાસમણે કહેવો)
ઇગ સય અડવીશ સ્વરતણા, તિહાં અકાર અઢાર,
શ્રુત પર્યાય સમાસમે, અંશ અસંખ્ય વિચાર ૭
શ્રી શ્રુત૦ ॥૨॥

બત્રીશ વર્ણ સમાય છે, એક સિલોક મઝાર,
તેમાંહે એક અક્ષર ગ્રહે, તે અક્ષર શ્રુત સાર ૮
શ્રી શ્રુત૦ ॥૩॥

ક્ષયોપશમ ભાવે કરી, બહુ અક્ષરનો ભેદ,
જાણે શાણાગ આગલ, તે શ્રુત નીધિ ગુણ ગેહ ૯
કોડિ એગાવન અડલખા, અડસય એકાશી હજાર,
ચલીશ અક્ષર પદ તણા, કહે અનુયોગ દ્વાર ૧૦
શ્રી૦ ॥ ૪ ॥

અથો તે ઈહા પદ મનુ જિહા અધિકાર કગાય,
તે પદ શ્રુતને પ્રણમતા, જ્ઞાનાવરણી હકાય ૧૧
શ્રી૦ ॥ ૫ ॥

અઢાર હજાર પદે કરી, અગ પ્રથમ મુનિવાસ,
દુગુણા શ્રુત બહુ પદ મહે, તે પદશ્રુતસમાસ ૧૨
શ્રી૦ ॥ ૬ ॥

પિંડ પ્રકૃતિમા એક પદે, જાણે બહુ અવદાન,
ક્ષયોપશમની વિચિત્રતા, તેહજ શ્રુતસઘાત ૧૩
શ્રી૦ ॥ ૭ ॥

પચોતેર ભેદે કરી, સ્થિતિ બધાદિ વિલાસ,
કમ્મપયડી પયડી મહે, શ્રુત સઘાત સમાસ ૧૪
શ્રી ॥ ૮ ॥

ગત્યાદિક જે માગણા, જાણે તેહમા એક,
વિવરણ ગુણઠાણાદિકે, તસ પ્રતિપત્તિ વિવેક ૧૫
શ્રી૦ ॥ ૯ ॥

જે બાસઠ્ઠિ માગંણ પદે, લેશ્યા આદે નિવાસ,
સમહુ તરતમ યોગથી, તે પ્રતિપત્તિ
શ્રી૦

સતપદાદિક દ્વારમા, જે જાણે શિવ લોગ,
એક દોય દ્વારે કરી, શ્રદ્ધા શ્રુત અનુયોગ ૧૭
શ્રી૦ ॥ ૧૧ ॥

વલી સતાદિક નવ પદે તિહા માગણા ભાસ,
સિદ્ધતણી સ્તવના કરે, શ્રુતઅનુયોગ સમાસ ૧૮
શ્રી૦ ॥ ૧૨ ॥

પ્રાભૃત પ્રાભૃત શ્રુત નમુ, પૂરવના અધિકાર,
બુદ્ધિ પ્રબલ પ્રભાવથી, જાણે એક અધિકાર ૧૯
શ્રી૦ ॥ ૧૩ ॥

પ્રાભૃત પ્રાભૃત શ્રુત સમા, સાભિધ લબ્ધિ વિશેષ,
બહુ અધિકાર ઇસ્યા ગ્રહે, ક્ષીરાશ્રવ ઉપદેશ ૨૦
શ્રી૦ ॥ ૧૪ ॥

પૂરવ ગત વસ્તુ છકે પ્રાભત શ્રુત તે નામ,
એક પ્રાભૃત જાણે મુનિ, તાસ કરૂ પરણામ ૨૧
શ્રી૦ ॥ ૧૫ ॥

પૂરવ લબ્ધિ પ્રભાવથી, પ્રાભૃત શ્રુત સમાસ,
અધિકાર બહુલા ગ્રહે, પદ અનુસાર વિલાસ ૨૨
શ્રી૦ ॥ ૧૬ ॥

આચારાદિક નામથી, વસ્તુ નામ શ્રુત સાર,
અર્થ અનેકવિધે ગ્રહે, તે પિણ એક અધિકાર ૨૩
શ્રી૦ ॥ ૧૭ ॥

દુગ સય પણ વીસ વસ્તુ છે, ચૌદ પૂરવનો સાર,
જાણે તેહને વદના, એક શ્વાસે સો વાર ૨૪
શ્રી૦ ॥ ૧૮ ॥

ઉત્પાદાદિ પૂરવ જે, સૂત્ર અર્થ એક સાર,
વિદ્યા મંત્ર તણો કહ્યો, પૂરવ શ્રુત ભંડાર ૨૫
શ્રી૦ ॥૧૯॥

બિંદુસાર લગે ભણે, તેહિજ પૂરવ સમાસ,
શ્રી શુભવીરને શાસને, હોજો જ્ઞાન પ્રકાશ
શ્રી૦ ॥૨૦॥

પ્રથમના ૪ પીઠિકાના દુહા, ૧ લો દરેક બે કહેવાને દુહો અને ૯ મો, તેટલા ખમાસમણમા ન ગણવા

ઇતિ અક્ષયનીધિ તપ ખમાસમણના [illegible] સમાપ્ત

પછી પસલી (ખોબો) ભરી ઓઘાગાઘ સુપ[illegible] સ્તુતિ બોલીને તે પણ કુભમા નાખવો કુભ પાસે [illegible] સ્થાપના કરવી, માથે ચંદરવા પુઠીયા બાધવા [illegible] ઉપર કુભ સ્થાપવો પંદરમે દિવસે તે કુભ [illegible] પછી તેના પર શ્રીફળ મૂકી તેને લીલા અધર [illegible] વસ્ત્રથી બાધવો શ્રાવણ વદ ચોથથી આર[illegible] ચોથને દિવસે તપ પૂરો કરવો દરરોજ [illegible] બ્રહ્મચર્ય પાળવુ, કુભ પાસે અખંડ [illegible] ×જતનાપૂર્વક રાખવો 'ૐ હ્રીં શ્રી [illegible] એ મગુણ નવકારવાળી વીશ પ્રમાણ [illegible]

× જીવ રીતે દીવામા જીવજતુ [illegible]
* આવા કહાણુ અક્ષરો ગણવા [illegible]
એટલો જ જાપ કરવો, એક પ્રતિ [illegible]
પણ લખ્યા છે

સ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. છેલ્લે તથા પહેલે દિવસે રાત્રિ-જાગરણ કરવું તથા વરઘોડો કાઢવો.

૫૪, મુકુટ સપ્તમી તપ

મુકુટના ઉદ્યાપન વડે જણાતી જે સપ્તમી તે સબંધી તપ તે **મુકુટ સપ્તમી તપ** કહેવાય છે. આ તપમાં અષાઢ, શ્રાવણ, ભાદ્રપદ, આશ્વિન, કાર્તિક, માર્ગશીર્ષ અને પોષ એ સાત માસની કૃષ્ણપક્ષની સાતમને દિવસે ઉપવાસ કરવો, તેમાં અનુક્રમે વિમલનાથ ૧, અનંતનાથ ૨, ચંદ્રપ્રભ અથવા શાંતિનાથ ૩, નેમિનાથ ૪, ઋષભદેવ ૫, મહાવીર ૬, અને પાર્શ્વનાથ ૭, એ સાત તીર્થંકરોને આશ્રયીને એક એક સપ્તમીએ તપ કરવો. તથા તે દિવસે તે તે તીર્થંકરની મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરવી. ઉદ્યાપનમાં મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનપૂજા કરવી. રૂપાની લોકનાલિકા કરાવી તેના ઉપર સુવર્ણમય રત્નજડિત મુકુટ કરાવી દેવ પાસે ઢોકવો. સાત સાત પકવાન, ફળ, વિગેરે ઢોકવા. સંઘવાત્સલ્ય, સંઘપૂજા કરવી. આ તપનું ફળ વાંછિતની પ્રાપ્તિ થાય તે છે. આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે. જે જે તીર્થંકરનો તપ ચાલતો હોય તે તે તીર્થંકરના નામનું ગણણું (જેમકે "પહેલું વિમલનાથાય નમઃ) નવકારવાળી વીશનું ગણવું. સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા.

૫૫, અંબા તપ

અ બાદેવીની આરાધના માટે આ તપ છે તેમા પાચ માસની શુકલ પાચમને દિવસે એકાસણાદિક તપ કરવો, અને તે દિવસે નેમિનાથ તથા અ બાદેવીનુ પૂજન કરવુ ઉદ્યાપને ઉત્તમ ધાતુની અ બાદેવીની મૂર્તિ કરાવી તેની સ્થા પના કરવી શાસ્રોક્ત વિધિએ તેની હ મેશા પૂજા કરવી સઘવાત્સલ્ય, સ ઘપૂજા કરવી આ તપ કરવાથી અ બાદેવી પાસેથી વરદાનની પ્રાપ્તિ થાય છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે (જૈનપ્રબોધમા કૃષ્ણપક્ષની પ ચમીએ કરવાનો કહ્યો છે તથા ઉજમણે સાધુને નવા વસ્ર અન્ન વિગેરે આપી પ્રતિષ્ઠાબિબ અને અબાની મૂર્તિ બે પુત્ર સહિત તથા આમ્રની લુમ્બ સહિત કરાવવી, પછી તેનુ પૂજન કરવુ, એમ કહ્યુ છે) ગણણુ ' શ્રી અ બિકાદે યૈ નમ એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી

૫૬, શ્રુતદેવતા તપ

શ્રુતદેવીની આરાધના માટે આ તપ છે, તેમા અગીયાર શુકલ એકાદશીને દિવસે શ્રુતદેવીની પૂજાપૂવ ક યથાશક્તિ એમ સણાદિ તપ કરવો ઉદ્યાપને શ્રુતદેવીની મૂર્તિ ઉત્તમ ધાતુની બનાવી તેની પ્રતિષ્ઠા કરવી, તથા વિધિ પ્રમાણે પૂજા કરવી આ તપનું ફળ શ્રુતજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે છે

ઉપર પ્રમાણે અગીયાર શુકલ એકાદશીએ ઉપવાસ કરી મૌન ધારણ કરવુ એમ ' પ ચાશક 'માં તથા અન્યતરમા

કહ્યું છે ' શ્રી શ્રુતદેવતાયૈ નમ '' એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી

૫૭, રોહિણી તપ

આ તપ રોહિણી નક્ષત્રમા થાય છે, તેથી તે રોહિણી તપ કહેવાય છે તે તપ અક્ષયતૃતીયાને દિવસે અથવા તેની આગળ-પાછળ જ્યારે રોહિણી નક્ષત્ર હોય ત્યારે શરૂ થાય છે તે તપ શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની પૂજાપૂર્વક સાત વર્ષ અને સાત માસ સુધી કરવો એટલે માસે-માસે જ્યારે રોહિણી નક્ષત્ર હોય તે તે દિવસે ઉપવાસાદિક (ઉપવાસ, આયબિલ, નીવી વિગેરે) તપ કરવો જો કદાચ એક પણ રોહિણી નક્ષત્ર ભૂલી જવાય તો ફરીથી પ્રથમથી આરભ કરવો ઉદ્યાપનમા શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની પ્રતિમાની મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરીને સુવર્ણમય અશોકવૃક્ષ ઢોકવો (પ્રત્યતરના મતે સુવર્ણમય સોમરાજા તથા અશોક યુક્ત રોહિણી રાણી તથા વાસુપૂજ્યસ્વામીની પ્રતિમા કરાવવા દેવ પાસે ઢોકવી એકસો ને એક સખ્યા પ્રમાણે મોદક, ફળ, દીપ વિગેરે ઢોકવા) સઘ વાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ અવિધવાપણુ તથા સૌભાગ્ય સુખની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે (આ તપ પૌષધપૂર્વક ઉપવાસ કરવાનો પ્રચાર છે અથવા પૌષધ ન થઈ શકે તો આરભાદિક કાર્ય ન કરે) "શ્રી વાસુપૂજ્ય સર્વજ્ઞાય નમ '' એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૫૮, તીર્થંકર માતૃતપ

તીર્થંકરોની માતાની આરાધના માટે આ તપ છે તેનો ભાદરવા સુદી સાતમને દિવસે આરંભ કરી શુદિ તેરમ સુધી રૂપ, દહીં, ઘી, કરંબો (દહીં-ભાત) ખીર, વાપ ઘી અને ઘેબર વડે શ્રી જિનમાતાની પૂજા કરી (આગળ ધરી) હમેશા એકાસણાદિક તપ કરવો, તે તપ સાત વર્ષ સુધી કરવો પરંતુ બબે વર્ષે અથવા દર વર્ષે આ પ્રમાણે ઉદ્યાપન કરવું ભાદરવા શુદિ ચૌદશને દિવસે ચાવીશ-ચોવીશ પુડા, પુરી, પકવાન્ન, ફળ વિગેરે જિનમાતા પાસે ઢોકવા તથા પુત્રવાળી ચાવીશ શ્રાવિકાને વસ્ત્ર અને તાંબૂલ વિગેરે આપવું પછી સાતમા વર્ષના ઉદ્યાપનમાં શ્રી જિનમાતાની આગળ સાતમને દિવસે તલ ઢોકવુ આઠમે ઘી, નવમીએ પકવાન, દશમીએ ગાયનું દૂધ, અગીયારસે દહીં બારસે ગોળ, અને તેરસે ખીચડી, વડી, કલ્પિક (લોટ), લડ્ડુ, ધાણા, મેથી, ગુંદર, આજણ, શલાકા, સાત-સાત પાન, સોપારી વિગેરે ઢોકવા પુત્રવાળી શ્રાવિકાને શ્રીફળ આપવા સંઘવાત્સલ્ય, સંઘપૂજા કરવી આ તપનું ફળ પુત્રપ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે, શ્રી જિનમાત્રે નમઃ એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી

૫૯, સર્વ સુખ-સંપત્તિ તપ

સર્વ સુખ-સંપત્તિનું કારણ હોવાથી આ તપ સર્વ-સુખ-સંપત્તિ નામનો કહેવાય છે તેમાં શુક્લ કૃષ્ણ

પક્ષની એકમને દિવસે એક એકાસણાદિક તપ કરવો બીજે પખવાડીયે બીજથી બે એકાસણાદિક કરવા ત્રીજે પખવાડીયે ત્રીજથી ત્રણ એકાસણાદિક કરવા ચોથે પખવાડીયે ચોથથી ચાર એકાસણાદિક કરવા એ રીતે વધતા-વધતા પંદરમે પખવાડીયે પૂર્ણિમાથી અથવા અમાવાસ્યાથી પંદર એકાસણાદિક કરવા (પ્રવચનસારોદ્ધારમા એકાસણાને બદલે ઉપવાસ કરવાનુ કહ્યુ છે) પરંતુ જો કદાચ કોઈ તિથિ ભૂલી જવાય તો તપનો આરંભ ફરીથી કરવો આ રીતે કરતા આ તપ એકસો ને વીશ તપના દિવસો વડે પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપન સ્નાત્રપૂજાપૂર્વક એકસો ને વીશ મોદક ઢોકવા સંઘવાત્સ૯્ય, સંઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ સુખની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે, આનુ ગણણુ તપ નંબર ૧૨ થી જાણવુ સાથીયા વિગેરે બાર બાર કરવા

બીજી રીતે એક પખવાડીયાની એક એકમનો ઉપવાસ કરવો બે પખવાડીયાની બે બીજના ઉપવાસ, ત્રણ પખવાડીયાની ત્રણ ત્રીજના ઉપવાસ, એ પ્રમાણે ચડતા ચડતા પંદર પખવાડીયાની પુનમ તથા અમાસના ઉપવાસ કરવાથી પણ આ તપ થાય છે આ તપ મોટો પખવાસો કહેવાય છે આ તપમા કોઈ તિથિ ભૂલી જવાય તો આવતી બીજી તિથિ લઈ શકાય છે પણ કરેલો તપ નિષ્ફળ થતો નથી

૬૦, અષ્ટાપદ પાવડી તપ.

(અષ્ટાપદ ઓળી)

અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર ચડવાનો જે તપ, તે અષ્ટાપદ

પાવડી તપ કહેવાય છે તેમા આસો શુદિ આઠમથી પૂર્ણિમા સુધીના આઠ દિવસ તે એમ અષ્ટાહ્નિકા (ઓળી) કહેવાય છે તે દિવસોમા યથાશક્તિ (ઉપવાસાદિક) તપ કરવો પહેલી ઓળીએ તીર્થંકરની પાસે સુવર્ણમય એક સોપાન (પગથીયુ) કરાવીને મૂકવુ તથા તેની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી એ પ્રમાણે આઠ વર્ષ સુધી આઠ સોપાન સ્થાપી તપ કરવો ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક ચોવીશ-ચોવીશ પક્વાન્ન ફળ વિગેરે ઢોકવા આ તપનુ ફળ દુર્લભ વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે "અષ્ટાપદ તીર્થાય નમ" એ પદનુ ગણુણુ વીશ નવકારવાળી પ્રમાણ ગણવું સાથીયા વિગેરે આઠ-આઠ કરવા

બીજી રીતે આસો વદ અમાવાસ્યાથી આરભી એકાતરે આઠ ઉપવાસ કરવા પારણે એકાસણુ કરવુ એ પ્રમાણે આઠ વર્ષ કરવુ ઉદ્યાપને અષ્ટાપદ પૂજા, ઘૃતમય ગિરિની રચના, સુવર્ણમય નીસરણીઓ આઠ-આઠ પગથીયાવાળી આઠ કરાવવી પકવાન્ન તથા સર્વ જાતિના ફળો ચોવીશ-ચોવીશ ઢોકવા બીજી સર્વ વસ્તુ આઠ આઠ ઢોકવી ('જૈનપ્રબોધ'મા આ તપને અષ્ટાપદ ઓળી પણ કહે છે)

૬૧, મોક્ષદંડ તપ

(મોક્ષકરંડક તપ)

મોક્ષદંડ સબધી જે તપ તે મોક્ષદંડ તપ કહેવાય છે તેમા શુક્રનો દંડ (દાંડો) જેટલી મુદીનો

તેટલા ઉપવાસે એકાતરા પારણાવાળા કરવા છેલ્લે ઉપવાસે ગુરુના દડની ચદનથી પૂજા કરવી, તથા ગુરુને વસ્ત્રદાન આપવુ શ્રીફળ તથા અક્ષત દાડા પાસે ઢોકવા ઉપવાસની સખ્યા જેટલા ફળ, મુદ્રા (રૂપાનાણુ), પકવાન્ન વિગેરે દાડા પાસે મૂકવા સઘપૂજા સઘવાત્સલ્ય કરવુ આ તપનુ ફળ વિપત્તિનો નાશ થાય છે આ શ્રાવકને કરવા લાયક આગાઢ તપ છે "નમો લોએ સવ્વસાહૂણ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે સત્તાવીશ કરવા

બીજી રીત એવી છે કે, ગુરુના દાડાને અગુઠાના પર્વ વડે માપવો જેટલી સખ્યા થાય તેટલા એકાસણા કરવા તથા ઉદ્યાપને તેટલી સખ્યાવાળા મોદક દાડા પાસે ઢોકવા બાકી સર્વ ઉપર પ્રમાણે કરવુ (ન બ)

ત્રીજી રીત એવી છે કે-ઉપવાસ એક, આયબિલ એક, નીવી એક, એકાસણુ એક, પુરિમડ્ઢ એક આ એક ઓળી થઇ આવી પાચ ઓળી કરવાથી પચીશ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે (વિધિપ્રપા વિગેરે પ્રતો) કરવુ ગણણુ વિગેરે તપ નબર ૧ પ્રમાણે કરવુ

આ તપને મોક્ષકરડક તથા પાચ પચ્ચક્ખાણની ઓળી પણ કહે છે

૬૨, અદુ:ખદર્શી તપ

દુ:ખ જોવાનો જેનો સ્વભાવ નથી તે અદુ:ખદર્શી (અદુ:ખદર્શી) નામનો તપ કહેવાય છે તેમા પ્રથમ શુક્લ

[illegible]ગની એકમને દિવસે ઉપવાસ કરવો પછી બીજે માસે શુદિ બીજનો ઉપવાસ કરવો, પછી ત્રીજે માસે શુદિ ત્રીજનો ઉપવાસ કરવો એ પ્રમાણે ચડતા-ચડતા પંદરમે માસે પૂર્ણિમાનો ઉપવાસ કરવો એ રીતે કરતા પંદર માસે કુલ પંદર ઉપવાસવડે આ તપ પૂર્ણ થાય છે આ તપ કરતા જો કોઈ તિથિ ભૂલી જવાય તો તપનો આરંભ ફરીથી કરવો. ઉદ્યાપને શ્રી ઋષભદેવની પૂજા કરવી રૂપાનું વૃક્ષ કરાવવું, તેની શાખા સાથે સુવર્ણનું રેશમી પાટીવાળું પારણું (ચોકીયું) બાંધવું તેમાં રેશમી તળાઈ પાથરી તે ઉપર સુવર્ણની પુતળી સુવાડવી પંદર-પંદર પકવાન્ન ફળ, પાનાદિ વિગેરે મૂકવા તથા પંદરે માસની તપની તિથિએ નવા નવા નૈવેદ્ય પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવા સંઘપૂજા, સાધર્મિકવાત્સલ્ય કરવું આ તપનું ફળ સર્વ દુઃખનો નાશ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

બીજી રીતે દરેક અજવાળીયાની તિથિએ ઉપર પ્રમાણે ચડતા-ચડતા ઉપવાસ કરવા તેમ કરવાથી પંદર પખવાડીયે આ તપ પૂરો થાય છે ×

“શ્રી ઋષભસ્વામી અર્હતે નમઃ” આ પદની [illegible] માળા વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર [illegible]

×આ તપનું નામ નાનો પખવાડો પણ [illegible] તિથિ ભૂલી જવાય તો બીજી આવતી તિથિ [illegible] શરૂ કરો પણ તો નથી)

૬૩, અદુખદર્શી તપ (બીજો)

બીજી રીત એવી છે કે—એકાતરા ૫૬૨ ઉપવાસ તિથિના નિયમ વિના જ કરવા બાકી ઉદ્યાપન વિગેરે ઉપર પ્રમાણે કરવુ

ગણુણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે—

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી કુંથુનાથ પારગતાય નમ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦
૨ શ્રી શીતલનાથ પારગતાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩ શ્રી આદિનાથ પરમેષ્ઠિને નમ	૧	૧	૧	૨૦
૪ શ્રી શ્રેયાંસનાથ પારગતાય નમ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦
૫ શ્રી ધર્મનાથ પારગતાય નમ	૧૫	૧૫	૧૫	૨૦
૬ શ્રી નેમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	૨૨	૨૨	૨૨	૨૦
૭ શ્રી ચન્દ્રપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમ	૮	૮	૮	૨૦
૮ શ્રી અભિનદન પારગતાય નમ	૪	૪	૪	૨૦
૯ શ્રી મુનિસુવ્રત પારગતાય નમ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૧૦ શ્રી અરનાથ પારગતાય નમ	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮
૧૧ શ્રી મલ્લિનાથ પારગતાય નમ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૧૨ શ્રી અરનાથ સર્વજ્ઞાય નમ	૧૮	૧૮	૧૮	૨૦
૧૩ શ્રી ઋષભદેવ પારગતાય નમ	૧	૧	૧	૨૦
૧૪ શ્રી વાસુપૂજ્ય પારગતાય નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૧૫ શ્રી સભવનાથ નાથાય નમ	૩	૩	૩	૨૦
૧૬ શ્રી મહાવીર પારગતાય નમ	૨૪	૨૪	૨૪	૨૦

૬૪ ગૌતમ પડઘો

શ્રી ગૌતમસ્વામીના પાત્રાને ઉદ્દેશીને આ તપ કરવામા આવે છે, તેથી તેનુ નામ ગૌતમ પતદ્ગ્રહ (પડઘો) કહે વાય છે આ તપમા દરેક પૂર્ણિમાએ યથાશક્તિ ઉપવાસ–એકાસણુ વિગેરે તપ કરવો તથા શ્રી ગૌતમસ્વામીની મૂર્તિની પૂજા કરવી એ રીતે પદર પૂર્ણિમા સુધી તપ કરવો ઉદ્યાપને શ્રી ગૌતમસ્વામીની તથા શ્રી મહાવીરસ્વામીની મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરવી રૂપાનુ પાત્ર કરાવી તેમા ખીર ભરી ઝોળી સહિત શ્રી ગૌતમસ્વામીની તથા શ્રી મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ પાસે મૂકવુ તથા કાષ્ટમય પાત્રુ ખીર અને ઝોળી સહિત ગુરૂને વહોરાવવુ સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપ કરવાથી વિવિધ લબ્ધિની પ્રાપ્તિ થાય છે આ શ્રાવકને કર વાનો આગાઢ તપ છે

બીજી રીતે કાર્ત્તિક શુદિ એકમને દિવસે ઉપવાસાદિક તપ કરીને શ્રી ગૌતમસ્વામીની પૂજા વિગેરે ઉપર પ્રમાણે સર્વ કરવુ આ પ્રમાણે એક વર્ષ સુધી દરેક એકમને દિવસે કરવુ ઉદ્યાપન વિગેરે ઉપર પ્રમાણે કરવુ

"શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે સત્તાવીશ કરવા

૬૫ નિર્વાણ દીપક તપ

(દીવાળીનો છટ્ઠ)

નિર્વાણ (મોક્ષ) ના માર્ગને વિષે દીવા સમાન આ તપ

હોવાથી નિર્વાણદીપક નામે કહેવાય છે તેમા દીવાળીની ચૌદશ તથા અમાવાસ્યા એ બન્ને દિવસનો છઠ્ઠ કરવો તે બન્ને દિવસ અને રાત્રિએ શ્રી મહાવીરસ્વામીની પ્રતિમાની પાસે અખડ ચોખા તથા અખડ ઘીના દીવા મૂકવા ઉદ્યાપનમા શ્રી મહાવીરસ્વામીની મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરી એક હજાર ઘીના દીવા મૂકવા [1]સ ઘવાત્સલ્ય, સ ઘપૂજા કરવી આ પ્રમાણે ત્રણ વર્ષ કરવાથી આ તપ પૂર્ણ થાય છે આ તપનુ ફળ મોક્ષમાર્ગની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા ગણણુ આ પ્રમાણે–

'શ્રી મહાવીરસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમ ' એ પ ની નવકારવાળી ૨૦ ચતુર્દશીના દિવસે ગણવી

'શ્રી મહાવીરસ્વામિ પાર ગતાય નમ ' એ પદની નવકારવાળી ૨૦ અમાવાસ્યાની પ્રથમ રાત્રીયે ગણવી

'શ્રી ગૌતમસ્વામી સર્વજ્ઞાય નમ ' એ પદની નવકારવાળી ૨૦ અમાવાસ્યાની પાછલી રાત્રીયે ગણવી

૬૬, નવકાર તપ (નાનો)

નવકારના ફળને આપનાર હોવાથી આ નવકાર તપ કહેવાય છે તેમા શક્તિહીન માણસે નબર ૩૦ વાળા તપમા કહ્યા પ્રમાણે અડસઠ એકાસણા અથવા ૬૮ ઉપવાસ કરી ન

[1] ખીર ભરીને પાત્ર ગુરને વહોરાવવુ એવો પણ પ્રચાર છે

દશ-દશ ઢોકવા બીજે વર્ષે વીશ-વીશ ઢોકવા એ પ્રમાણે સમજવુ ન બ)

વિધિપ્રપામા બીજી રીત એ બતાવી છે કે-ઉપવાસ એક, એકાસણુ એક, છઠ્ઠ એક, એકાસણ એક, અઠ્ઠમ એક, એકાસણ એક પારણે ખીર ભોજનવડે સાધુને પ્રતિલાભવાં જ્ઞાનની પૂજા ભણાવવી

"અબાદેવ્યૈ નમ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી

૬૮, બૃહન્નંદ્યાવર્ત્ત તપ

નદ્યાવર્ત્તની આરાધના માટે આ તપ છે તેમા પ્રથમ નદ્યાવર્ત્તની આરાધના માટે એક ઉપવાસ કરવો, પછી સૌધર્મેન્દ્ર, ઈશાનેદ્રx અને શ્રુતદેવતાની આરાધના માટે ત્રણ આયબિલ કરવા ત્યારપછી અરિહતાદિક આઠની* આરાધના માટે આઠ આયબિલ કરવા ત્યારપછી ચોવીસ જિનમાતાની આરાધના માટે ચોવીશ એકાસણા કરવા પછી સોળ વિદ્યાદેવી આશ્રયી સોળ એકાસણા કરવા પછી ચોવીશ લોકાતિકાદિ દેવો આશ્રયી ચોવીશ એકાસણા કરવા પછી ચોસઠ ઇદ્રોને આશ્રયી ચોસઠ એકાસણાં કરવા પછી ચોસઠ ઈંદ્રાણી આશ્રયી ચોસઠ એકાસણા કરવા પછી ચોવીશ શાસનયક્ષોને આશ્રયી ચોવીશ એકાસણા કરવા, પછી ચોવીશ શાસનયક્ષિણીને આશ્રયી ચોવીશ એકાસણા કરવા, પછી દશ દિક્પાલને આશ્રયી દશ એકાસણાં કરવા, પછી નવગ્રહ તથા એક ક્ષેત્ર

x ॥ એ ઇદ્ર ચામરધાર તરીકે છે *પાચ પરમેષ્ઠી તથા રત્નત્રય

પાલને આશ્રયી દશ એકાસણા કરવા પછી ચાર નિકાયના દેવતાને આશ્રયી ચાર એકાસણા કરવા ત્યારપછી સર્વની આરાધના માટે એક ઉપવાસ કરવો આ રીતે ઉપવાસ બે, આયબિલ અગીયાર, એકાસણા બસોને ચોસઠ એ સર્વ મળી ર૭૭ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપને દેરાસરમા મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા ભણાવવી ધર્માગાર (ઉપાશ્રય)ને વિષે નદ્યાવર્ત્તની પૂજા, પ્રતિષ્ઠાની વિધિ પ્રમાણે કરવી સંઘપૂજા સંઘવાત્સલ્ય કરવુ આ તપ કરવાથી પરભવને વિષે તીર્થંકર નામકર્મ ઉપાર્જન થાય છે, અને આ ભવે સર્વ ઋદ્ધિ તથા સર્વ દેવનુ સાનિધ્ય પ્રાપ્ત થાય છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

૬૯, લઘુનદ્યાવર્ત્ત તપ

નદ્યાવર્તની આરાધના માટે જે તપ તે **નદ્યાવર્ત્ત તપ** કહેવાય છે તેમા પ્રથમ નદ્યાવર્તની આરાધના માટે એક ઉપવાસ કરવો. પછી ધરણેન્દ્ર, અંબિકા, શ્રુતદેવી અને ગૌતમ સ્વામીને આશ્રયી ચાર આયબિલ કરવા પછી પાચ પરમેષ્ઠિ તથા રત્નત્રયીની આરાધના માટે આઠ આયબિલ કરવા પછી સોળ વિદ્યાદેવીને આશ્રયીને સોળ એકાસણા, પછી ચોવીશ શાસનયક્ષિણીને આશ્રયીને ચોવીશ એકાસણા પછી દશ દિક્પાલને આશ્રયીને દશ એકાસણા પછી નવ ગ્રહ તથા એક ક્ષેત્રપાલને આશ્રયીને દશ એકાસણા, પછી ચાર દેવને આ[illegible]ર એકાસણા, ત્યારપછી સર્વ

માટે એક ઉપવાસ કરવો એ રીતે કરવાથી બે ઉપવાસ, બાર આય બિલ તથા ચોસઠ એકાસણા મળી કુલ ૭૮ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપને ચૈત્યમા મોટી સ્નાત્રવિધિથી પૂજા કરવી ધર્માગાર (ઉપાશ્રય)ને વિષે લઘુનદ્યાવર્તની પૂજા વિગેરે પૂર્વની જેમ કરવુ સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ તીર્થ કર નામગોત્રનો બધ તથા સર્વ દેવનુ સાનિધ્ય પ્રાપ્ત થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

॥ ઇતિ ધ્વજતપાંસિ ॥

॥ ઇતિ આચારદિનકરગતતપાંસિ પૂર્ણાનિ ॥

૭૦, વીશસ્થાનક તપ

આ વીશસ્થાનકનો તપ ઘણો પ્રસિદ્ધ છે, તથા તે કરવાનો પ્રચાર પણ સર્વત્ર સાધારણ જોવામા આવે છે આ તપ ઘણો વિસ્તારથી કરવામાં આવે છે, તો પણ તે સબધી સામાન્ય વિધિ જ માત્ર અહીં આપીએ છીએ વિશેષ વિધિ વિસ્તાર માટે "વીશ સ્થાનક પદ પૂજા સગ્રહ" કે વિધિપ્રપા વિગેરે ગ્રથો જોવા આ તપ કરવાનો ઉત્તમ માર્ગ તો એ છે, જે સુવિહિત ગુરૂની સમક્ષ તેમની આજ્ઞાનુસાર કરવો છતા દરેક સ્થળે ગુરૂનો યોગ હોતો નથી તોપણ તે તપ આરભ્યા પહેલા નજીકના ગામોમા જ્યા ગુરૂનો યોગ હોય ત્યા સર્વ વિધિથી જાણી લઇ પછી તેનો આરભ કરવો તે અથવા જેઓએ આ તપ કર્યો હોય અને તેની

વિધિ વિધાન વિગેરે સારી રીતે જાણતા હોય તેવા સુશ્રાવક પાસેથી માહિતગાર થવુ

સામાન્ય વિધિ

પ્રથમ શુભ નિર્દોષ મુહુર્તે નદી સ્થાપનપૂર્વક સુવિહિત ગુરૂની સમીપે વિંશતિસ્થાનક તપ વિધિપૂર્વક ઉચ્ચરવો એક ઓળી બે માસથી છ માસ સુધીમા પૂર્ણ કરવી કદાચ ૭ માસની અદર એક ઓળી પૂર્ણ ન થાય તો ચ્રેતી ઓળીના (ચાલતી ઓળી) ફરીથી આરભ કરવો પડે એક ઓળીના વીશ પદ છે તેમા વીશે દિવસમા વીશ પદ જુદા જુદા ગણવા અથવા એક ઓળીના વીશ તપના દિવસોમા એક જ પદ ગણવુ બીજા વીશ દિનમા બીજુ પદ ગણવુ એ રીતે વીશ ઓળીએ (૪૦૦ દિવસે) વીશ પદ પૂર્ણ કરવા દરેક પદની આરાધના કરવાને સારી શક્તિવાળાએ અઠ્ઠમ કરીને પ્રત્યેક પદની આરાધના કરવી એ રીતે કરવાથી વીશ અઠ્ઠમે એક ઓળી પૂર્ણ થાય, અને વીશ ઓળી ચારસો અઠ્ઠમે પૂર્ણ થાય, તેથી હીનશક્તિવાળાએ છઠ્ઠ કરવા તેથી હીનશક્તિવાળાએ ચૌવિહાર ઉપવાસ, તે ન બને તો તેવિહાર ઉપવાસ, તે ન બને તો આયબિલ, તે ન બને તો નીવી અને તેટલી પણ શક્તિ ન હોય તો તિવિહાર એકાસણાએ કરી આરાધવા એનામ ણાથી ઓછો તપ કરી શકાય નહીં વળી શક્તિમાન માણસે વીશે પદની આરાધનાને દિવસે આઠ પહોરનો પોસહ કરવો તેથી હીનશક્તિવાળાએ માત્ર દિવસનો ચાર પહોરનો પોસહ કરવો, એ રીતે વીશે પદ પૌષધે કરીને આરાધવા જો પૌષધ કરવાની શક્તિ સર્વ પદમા ન હોય તો આચાર્ય પદે ૧,

ઉપાધ્યાય પદે ૨, સ્થવિર પદે ૩, સાધુ પદે ૪, ચારિત્ર પદે ૫, ગૌતમ પદે ૬ અને તીર્થ પદે ૭, એ સાત પદે તો અવશ્ય પૌષધ કરવો જોઇએ *તેમ છતા શક્તિ ન હોય તો તે દિવસે દેશાવગાશિક કરે અને સાવદ્ય વ્યાપારનો ત્યાગ કરે તેટલી શક્તિ પણ ન હોય તો યથાશક્તિ તપ કરી આરાધે તથા પોતાની લઘુતા ભાવે મરણ તથા જન્મના સૂતકમા ઉપવાસાદિક તપ કરે, પણ તે ગણતરીમા ન ગણે સ્ત્રી ઋતુ સમયમા ઉપવાસાદિક કરે તે પણ ગણતરીમા ન ગણે તપને દિવસે જો પૌષધ કરે તો ઘણુ જ શ્રેયસ્કર છે, પણ પૌષધ ન કરે તો તે દિવસે બે વખત પ્રતિક્રમણ તથા ત્રણવાર દેવવદન અને ×પડિલેહણ અવશ્ય કરવુ તથા બ્રહ્મચર્ય પાળવુ, ભૂમિ શયન કરવુ અતિસાવદ્ય વ્યાપારનો આરભ ન કરવો, અસત્ય ન બોલવુ આખો દિવસ તપના પદનુ ગુણ વર્ણન કરવુ તપને દિવસે પૌષધ કરે તો પારણાને દિવસે જિનભક્તિ કરીને પારણુ કરવુ જો તપને દિવસે પૌષધ ન કર્યો હોય તો તે દિવસે જિનભક્તિ પૂજા કરે, કરાવે ભાવના ભાવે, તપના દિવસે આરાધ્ય પદના જેટલા ગુણ હોય તેટલા લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ કરે, તે ગુણોનુ સ્મરણ કરવાપૂર્વક ખમાસમણ દઈ વદના કરે તે પદનો મહિમા અને ગુણનુ સ્મરણ કરીને આખો દિવસ હર્ષિત રહે આ વિધિએ વીશે ઓળી કરવી, તથા દરેક ઓળીએ તે તે પદનો ઉત્સવ, મહોત્સવ, પ્રભાવના,

---

*સાત પદે પણ પૌષધ ન બને તો સત્તરમી ઓળીમા અવશ્ય પૌષધ કરવો એવો પ્રચાર છે ×દેવવ ન પડિલેહણ હમેશા ન કરી શકે તો આ ઓળીએ અવશ્ય કરવુ

સ્થાપન પૂર્વક કરે જિનશાસનની ઉન્નતિ કરે શક્તિ ન હોય તો છેવટ એક જ ઓળી ઉત્સવાદિક સહિત કરે અર્થાત્ પ્રાતે આ મહાન્ તપનુ યથાશક્તિ ઉજમણુ કરે

વીશ પદનુ ગણુણુ નીચે પ્રમાણે —

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ ૐ નમો અરિહંતાણુ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૨ ૐ નમો સિદ્ધાણુ	૩૧	૩૧	૩૧	૨૦
૩ ૐ નમો પવયણસ્સ	૨૭	૨૭	૨૭	૨૦
૪ ૐ નમો આયરિયાણુ	૩૬	૩૬	૩૬	૨૦
૫ ૐ નમો થેરાણુ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૬ ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણુ	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૭ ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણુ	૨૭	૨૭	૨૭	૨૦
૮ ૐ નમો નાણસ્સ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
૯ ૐ નમો દંસણસ્સ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦
૧૦ ૐ નમો વિણયસ પન્નસ્સ	૫૨	૫૨	૫૨	૨૦
૧૧ ૐ નમો ચારીત્તસ્સ	૭૦	૭૦	૭૦	૨૦
૧૨ ૐ નમો બંભવ્વયધારિણુ	૧૮	૧૮	૧૮	૨૦
૧૩ ૐ નમો કિરિયાણુ	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૧૪ ૐ નમો તવસ્સ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૧૫ ૐ નમો ગોયમસ્સ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦
૧૬ ૐ નમો જિણાણુ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૧૭ ૐ નમો સંયમસ્સ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦
૧૮ ૐ નમો અભિનવનાણસ્સ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
૧૯ ૐ નમો સુયસ્સ	૨૦	૨૦	૨૦	૨[illegible]

સા૦ ખ૦ લો

૨૦ ૐ નમો તિત્થસ્સ　　　　　　　　　　૩૮ ૩૮ ૩

નીચેના દુહા બોલી ખમાસમણ દેવા (દરેક એ એક-એક દુહો બોલવો)

પરમ પંચ પરમેષ્ઠિમાં, પરમેશ્વર ભગવાન,
ચાર નિક્ષેપે ધ્યાઈએ, નમો નમો જિનભાણ.

ગુણ અનંત નિર્મળ થયા, સહજ સ્વરૂપ ઉજાસ,
અષ્ટ કર્મ મળ ક્ષય કરી, ભયે સિદ્ધ નમો તાસ

ભાવામય ઓષધ સમી, પ્રવચન અમૃત વૃષ્ટિ,
ત્રિભુવન જીવને સુખ કરી, જય જય પ્રવચન દૃષ્ટિ

છત્રીશ છત્રીશી ગુણે, યુગ પ્રધાન મુણીંદ,
જિનમત પરમત જાણતા, નમો નમો તે સૂરીંદ.

તજી પરપરિણતિ રમણતા, લહે નિજભાવ સ્વરૂપ,
સ્થિર કરતા ભવિ લોકને, જય જય થિવિર અનૂપ

બોધ સૂક્ષ્મ વિણ જીવને, ન હોય તત્ત્વ પ્રતીત,
ભણે ભણાવે સૂત્રને, જય જય પાઠક ગીત

સ્યાદ્વાદ ગુણ પરિણમ્યો, રમતા સમતા સંગ,
સાધે શુદ્ધાનંદતા, નમો સાધુ શુભ રંગ

અધ્યાત્મ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવભ્રમ ભીતિ,
સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ

લોકાલોકના ભાવ જે, કેવલિ ભાષિત જેહ,
સત્ય કરી અવધારતો, નમો નમો દર્શન તેહ

શૌચ મૂળથી મહાગુણી, સર્વ ધર્મનો સાર,
ગુણ અનંતનો કંદ એ, નમો વિનય આચાર ૧૦

રત્નત્રયી વિણ સાધના, નિષ્ફળ કહી સદૈવ,
ભાવ રયણનું નિધાન છે, જય જય સંયમ જીવ ૧૧

જિન પ્રતિમા જિનમંદિરા, કંચનના કરે જેહ,
બ્રહ્મવ્રતથી બહુ ફળ લહે નમો નમો શીયલ સુદેહ ૧૨

આત્મબોધ વિણ જે ક્રિયા, તે તો બાલક ચાલ,
તત્ત્વારથથી ધારીએ નમો ક્રિયા સુવિશાલ ૧૩

કર્મ ખપાવે ચીકણા ભાવ મંગળ તપ જાણ,
પચાસ લબ્ધિ ઉપજે, જય જય તપ ગુણખાણ ૧૪

છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપ કરે પારણું, ચઉનાણી ગુણધામ,
એ સમ શુભ પાત્ર કો નહીં, નમો નમો ગોયમસ્વામ ૧૫

દોષ અઢારે ક્ષય ગયા, ઉપન્યા ગુણ જસ અંગ,
વૈયાવચ્ચ કરીએ મુદા, નમો નમો જિન પદ સંગ ૧૬

શુદ્ધાતમ ગુણમેં રમે, તજી ઇંદ્રિય આશંસ,
થિર સમાધિ સંતોષમેં, જય જય સંયમ વંશ ૧૭

જ્ઞાનવૃક્ષ સેવો ભવિક, ચારિત્ર સમકિત મૂળ,
અજર અમર પદ ફલ લહો, જિનવર પદવી ફૂલ ૧૮

વક્તા શ્રોતા યોગથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીન,
ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત સુખ લીન

તીર્થયાત્રા પ્રભાવ છે, શાસન ઉન્નતિ કાજ
પરમાનંદ વિલાસતા, જય જય તીર્થ

૭૧, અંગવિશુદ્ધિ તપ

પ્રથમ આયંબિલ ૩, પછી નીવી ૩, પછી એકાસણા ૩, છેડે એક ઉપવાસ કરવો ઉદ્યાપને ૧૩ મોદક જ્ઞાન પાસે ઢોકવા 'ૐ નમો નાણસ્સ' એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૭૨, અટ્ઠાવીશ લબ્ધિ તપ

એક એક લબ્ધિનુ એક એક એકાસણુ (અથવા એકાંતર ઉપવાસ) એમ નિરંતર અટ્ઠાવીસ એકાસણા (અથવા ઉપવાસ) કરવા

દુહો

"લબ્ધિ અટ્ઠાવીશ ધરી, ગુરૂ ગોયમ ગણેશ,
ધ્યાવો ભવિ શુભકરૂ, ત્યાગી રાગ ને રીશ ૧

"શ્રી આમોસહી લબ્ધયે નમ "[૧] એમ બોલી દરરોજ પચાસ ખમાસમણ, પચાસ લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ, પચાસ સાથીયા તથા વીશ નવકારવાળી તે તે દિવસની લબ્ધિના નામની ગણવી તે લબ્ધિના નામ નીચે પ્રમાણે આ તપનુ ફળ નિર્મળ બુદ્ધિની પ્રાપ્તિ થાય તે છે

૧ શ્રી આમર્શૌષધિલબ્ધયે નમ
૨ શ્રી વિપ્રડૌષધિલબ્ધયે નમ
૩ શ્રી ખેલૌષધિલબ્ધયે નમ
૪ શ્રી જલ્લૌષધિલબ્ધયે નમ

૧ લબ્ધિનુ નામ દરરોજ બદલવુ દુહો તે જ બોલવો

૫ શ્રી સર્વૌષધિલબ્ધયે નમ
૬ શ્રી સંભિન્નશ્રોતોલબ્ધયે નમ
૭ શ્રી અવધિલબ્ધયે નમ
૮ શ્રી મન પર્યવલબ્ધયે નમ
૯ શ્રી વિપુલમતિલબ્ધયે નમ
૧૦ શ્રી ચારણલબ્ધયે નમ
૧૧ શ્રી આશિવિષલબ્ધયે નમ
૧૨ શ્રી કેવલલબ્ધયે નમ
૧૩ શ્રી ગણધરલબ્ધયે નમ
૧૪ શ્રી પૂર્વધરલબ્ધયે નમ
૧૫ શ્રી અરિહંતલબ્ધયે નમ
૧૬ શ્રી ચક્રવર્તિલબ્ધયે નમ
૧૭ શ્રી બલદેવલબ્ધયે નમ
૧૮ શ્રી વાસુદેવલબ્ધયે નમ
૧૯ શ્રી અમૃતાશ્રવલબ્ધયે નમ
૨૦ શ્રી કોષ્ઠકબુદ્ધિલબ્ધયે નમ
૨૧ શ્રી પદાનુસારિલબ્ધયે નમ
૨૨ શ્રી બીજબુદ્ધિલબ્ધયે નમ
૨૩ શ્રી તેજોલેશ્યાલબ્ધયે નમ
૨૪ શ્રી આહારકલબ્ધયે નમ
૨૫ શ્રી શીતલેશ્યાલબ્ધયે નમ
૨૬ શ્રી વૈક્રિયલબ્ધયે નમ
૨૭ શ્રી અક્ષીણમહાનસલબ્ધયે નમ
૨૮ શ્રી પુલાકલબ્ધયે નમ

૭૩, અશુભનિવારણ તપ

પ્રથમ ઉપવાસ એક, પછી નીવી બે, પછી આયંબિલ ત્રણ, પછી એકાસણા છ, પછી +લૂખો ચોપડ્યો એક, એકસિક્થ પાંચ, એકલઠાણા ચાર, *એકલધરો એક, અલવાડો એક (ટાકળા વિગેરે અલેપ પદાર્થ), એક કવળ એક-આ પ્રમાણે ૨૫ દિવસે તપ પૂર્ણ કરવો

" ૐ નમો અરિહંતાણં " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી, સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૭૪, આગમોક્ત કેવલિ તપ

આયંબિલ નિરંતર દશ કરવા, ઉપર એક ઉપવાસ કરવો ઉજમણે મોદક અગીઆર, નાળીયેર અગીઆર તથા રૂમાલ એક પુસ્તક આગળ ઢોકવા શ્રી જિનની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી, ગુરુભક્તિ કરવી ગણણું " નમો નાણસ્સ " પદનું ગણવું સાથીયા વિગેરે ૫૧ કરવા

+લૂખા ચોપડ્યાની એવી રીત છે કે—એક વાટકો ઘીનો તથા એક વાટકો પાણીનો ભરી રાખવો પછી કોઈ અજાણ્યા પાસે એક વાટકો ઉઘડાવવો તેમાં જો ઘીનો ઉઘડે તો એકાસણું કરવું અને પાણીનો ઉઘડે તો આયંબિલ કરવું

*એકલધરાની એવી રીત છે કે—પાણીનો લોટો લઇને કોઇ સબંધીને ઘેર જવું તે વખતે જો તે ઘરમાંથી 'આવો પધારો' એમ કહે તો ત્યાં એકાસણું કરવું અથવા કાંઇક બીજું કહે અર્થાત્ કેમ આવ્યા? ઇત્યાદિ કહે તો ત્યાં જ પાણી પીને ચોવિહારનું પચ્ચકખાણ કરીને આવવું

૭૭, ઋષભનાથજી કાંતુલા (હાર) ત

શ્રી ઋષભનાથજીના હાર જેવો તપ હોવાથી ઋષ કાંતુલા તપ કહેવાય છે તે તપમા પ્રથમ બે ઉપવાસ, પ એકાસણુ, પછી સાત ઉપવાસ એકાસણાને આતરે કર પછી એક અટ્ઠમ (૩ લાગટ ઉપવાસ), પછી એકાસણુ, પ એકાતરે સાત ઉપવાસ એકાસણાવાળા કરવા પછી એક ' (બે ઉપવાસ) કરવા, પછી એકાસણુ કરવુ આવી રીતે દિન ૩૮ થાય આ તપના ઉદ્યાપનમા શ્રી ઋષભદેવ મોતીનો હાર ચઢાવવો. ગણુણુ " શ્રી ઋષભનાથાય ન નવકારવાળી ૨૦, સાથીયા-ખમાસમણ વિગેરે બાર-બાર જાણુ

૭૮, મૌન એકાદશી તપ

આ તપ માગશર શુદિ અગીયારસે શરૂ કરવો. તે દિવ ઉપવાસ કરવો એ રીતે અગિયાર વરસની માગશર શુ અગીયારશ કરવી, અથવા અગીયાર માસની અગીઆર શુક એકાદશી કરવી અથવા અગીઆર વરસ સુધી દરેક માસ શુદ અગીયારશ કરવી અથવા દર વરસની મૌન જાવજીવ કરવી (કુલ ચાર પ્રકાર છે) " શ્રી મલ્લિનાથ સવ જ્ઞાય નમ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી તથા એકાદશીને દિવસે દોઢસો કલ્યાણકની એક એક નવકા ગણવી સાથીયા વિગેરે ૧૧-૧૧ કરવા

૭૯, કંઠાભરણ તપ

(સિદ્ધિવધુ કંઠાભરણ)

આ તપમા પ્રથમ એક છટ્ઠ કરવો પછી પારણું, [illegible] એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી અટ્ઠમ કરી પારણું, [illegible] ઉપવાસ કરીને પારણુ, પછી છટ્ઠ કરવો એ [illegible] નવ દિવસ થાય તથા પારણાના દિવસ પાંચ [illegible] મળી ૧૪ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે “ [illegible] ” એ પદનુ ગણુ વીશ નવકારવાળીથી ગણવું [illegible] આઠ-આઠ કરવા ઉજાપનમા નવ [illegible] [illegible] કરવી

બીજી રીત

અથવા પ્રથમ એક છટ્ઠ કરવો, પછી [illegible] એકાંતર પારણાવાળા સાત ઉપવાસ [illegible] કરવો, પછી પારણુ કરી સાત ઉપવાસ [illegible] પારણાવાળા કરવા, પછી છેવટ એક છટ્ઠ કરવો એ [illegible] ઉપવાસ અને સોળ પારણાએ પૂર્ણ થાય [illegible] પ્રમાણે જાણવુ

૮૦, ક્ષીરસમુદ્ર તપ

આ તપમા સાત ઉપવાસ [illegible] પારણું [illegible] ક્ષીર વહોરાવી માત્ર ક્ષીરવડે એકાસણું [illegible], દાન [illegible] કરવો ઉજાપને ખીર, ખાંડ [illegible] પાસે ઢોકવો ગુરુને દાન દેવુ [illegible], જ્ઞાનપૂ [illegible]

બીજી રીત [જૈ પ્ર જૈ સિ વિગેરેમા]

આ તપ શ્રાવણ માસમા કરવો પર્યુષણ પહેલા તેનો આરભ કરવો તેમા આઠ એકાસણા ઉપર એક ઉપવાસ કરવો ઉદ્યાપન ઉપર પ્રમાણે "ક્ષીરવર સમસમ્યગ્દર્શનધરાય નમ" એ પદનુ ગણણુ નવકારવાળી વીશનુ ગણવુ સાથીઆ વિગેરે સાત-સાત કરવા (આ બીજી રીત પ્રચલિત નથી)

૮૧, કોટિશિલા તપ

[નત ન ડ]

કોટિશિલા ઉપર છ તીર્થ કરના ગણધરો વિગેરે સાધુઓ મોક્ષે ગયા છે તેમને ઉદ્દેશીને આ તપ કરવાનો છે, તેમા શ્રી શાતિનાથજીના શાસનમા ચક્રાયુધ આદિ સખ્યાતા સાધુઓ મોક્ષે ગયા, માટે તેમને ઉદ્દેશીને પ્રથમ એક ઉપવાસ કરવો પછી આઠ એકાસણા કરવા, પછી એક ઉપવાસ કરી પારણે એકાસણુ કરવુ સર્વ મળી દિન અગ્યારે આ તપ પૂરો થાય છે, પછી શ્રી કુથુનાથસ્વામિના શાસનમા પણ સખ્યાતા મુનિઓ સિદ્ધ થયા છે તેથી તેમને આશ્રયીને પણ ઉપર પ્રમાણે જ અગ્યાર દિવસનો તપ કરવો પછી શ્રી અરનાથસ્વામીના વારામા બાર ક્રોડ મુનિઓ સિદ્ધિ પદને પામ્યા છે તેથી તેમને આશ્રયીને પ્રથમ એક ઉપવાસ કરીને પછી દશ એકાસણા કરવા, પછી એક છેલ્લો ઉપવાસ કર્ી પારણે એકાસણુ કરવુ, તેથી પારણા સહિત તેર દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે શ્રી મલ્લિનાથજીના વારામા છ કરોડ મુનિએ

મોક્ષે ગયા છે, તેથી તેમને આશ્રયીને પહેલો ઉપવાસ, પછી ચાર એકાસણા પછી એક ઉપવાસ કરીને પારણે એકાસણું કરવું. કુલ સાત દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે. શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીના વારામાં ત્રણ કરોડ મુનિઓ સિદ્ધિપદ પામ્યા છે, તેથી તેમને આશ્રયીને પ્રથમ [illegible], પછી એકાસણું અને પછી ઉપવાસ કરી પારણે એકાસણું કરવું. એમ કુલ ચાર દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે. શ્રી નેમિનાથજીના વારાના એક કરોડ મુનિ સિદ્ધ થયા, તેથી તેમને આશ્રયીને એક ઉપવાસ કરવો, પારણે એકાસણું કરવું.

ઉદ્યાપને દેવ પાસે દશ શ્રીફળ [illegible] દશ દીવા ઘીના મૂકવા, દશ [illegible] પહેરાવવી, અષ્ટપ્રકારી પૂજા ભણાવવી. [illegible] પ્રભુ પાસે [illegible], "ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધ [illegible]" નવકારવાળી વીશનું ગણવું. દશ [illegible] કાઉસ્સગ્ગ કરવો, સાથિયા દશ, ખમાસમણા દશ [illegible] પદ [illegible] વંદન કરવું. ખમાસમણનો [illegible]

શ્રી શાંતિનાથ જિન [illegible]
કોટિશિલાએ શિવ [illegible]

ચોવીશ જગના સહુ [illegible]
એણિ તીરથે [illegible] ૧૯ [illegible]

મહા તીરથ સિદ્ધ [illegible]
તન મન વચને [illegible]

દશાર્ણ દેશે કેઇ કહે, કેઇક સિંધુ મઝાર,
કોટિશિલા તીરથ તિહાં, પ્રણમું વારવાર ૪

એક જીવ જિહાં શિવ લહે, તીરથ કહીએ તેહ,
અસંખ્ય મુનિ જિહાં શિવ લહે, કિમ નવિ કહીએ એહ ૫

પુષ્પ દીપ નૈવેદ્યથી, જે પૂજે જિનરાજ,
અક્ષત ફલ આગલ ધરે, સીઝે વંછિત કાજ ૬

૮૨, પાંચ પચ્ચક્ખાણ તપ

આ તપમાં પહેલે દિવસે ઉપવાસ, બીજે દિવસે બેઅણું, ત્રીજે દિવસે એકાસણું, ચોથે દિવસે નીવી, પાંચમે દિવસે આયંબિલ એ પ્રમાણે પાંચ દિવસે એક ઓળી થઈ એવી પાંચ ઓળી કરવી ગણણું "નમો સિદ્ધાણં" એ પદનું વીશ નવકારવાળીનું ગણવું સાથીઆ વિગેરે આઠ-આઠ કરવા

૮૩, ગૌતમ કમળ તપ

આ તપમાં એકાંતર ઉપવાસ નવ કરવા ઉદ્યાપને ગૌતમ સ્વામીની પૂજાપૂર્વક સુવર્ણનું કમળ કરાવીને ઢોકવું બીજી સર્વ વસ્તુ પકવાન, ફળ વિગેરે શક્તિ પ્રમાણે ઢોકવાં. "શ્રી ગૌતમસ્વામી સર્વજ્ઞાય નમઃ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીઆ વિગેરે સત્તાવીશ કરવા

૮૪ ઘડીયાં બે ઘડીયાં તપ

આ તપમા પ્રથમ ચાર દિવસ સુધી પા ઘડીયુ કરવુ એટલે કે પા ઘડીમા (છ મિનિટમા) ભોજન કરી લેવુ પછી આઠ દિવસ સુધી અર્ધા ઘડીયા કરવા એટલે અર્ધી ઘડીમા (૧૨ મિનિટમા) જમી લેવુ પછી સોળ દિવસ સુધી એક ઘડીયુ કરવુ, એટલે એક ઘડીમા (૨૪ મિનિટમા) જમી લેવુ પછી બત્રીસ દિવસ સુધી બે ઘડીયા કરવા, એટલે (૪૮ મિનિટમા) જમી લેવુ આ પ્રમાણે બે માસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે, હમેશા એકાસણાનુ પચ્ચક્ખાણ કરવુ ઠામ ચોવિહાર કરવો "નમો અરિહંતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

---

૮૫ પીસ્તાલીશ આગમ તપ.

[પન્યાસ ક જીની તપાવલી]

આ તપમા ૪૫ લગોલગ એકાસણા કરવા દરરોજ જુદુ-જુદુ ગણુણ ગણવુ સાથીઆ કરવા, ખમાસમણ દેવા હમેશાં તે તે આગમની દળ સ્નાત્ર ભણાવીને બોલવી તપ પૂર્ણ થયે ઉદ્યાપને વરઘોડો તથા પૂજા-પ્રભાવનાદિ કરવુ નંદીસૂત્ર તથા ભગવતીસૂત્રની સોનામહોરે પૂજા કરવી પહેલે તથા છેલ્લે દિવસે રૂપાનાણે તથા બીજા દિવસોએ આગમોની પૈસાથી તથા વાસક્ષેપથી પૂજા કરવી તપ પૂર્ણ થયે પીસ્તાલીશ પીસ્તાલીશ વસ્તુઓ જ્ઞાન પાસે ઢોકવી ગુરૂપૂજન કરવુ

પીસ્તાલીશ આગમની મોટી પૂજા ભણાવવી બાકીની વિધિ ગુરૂ પાસેથી જાણવો ગણણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે —

	સા	ખ	લો	ન
૧ શ્રી નન્દીસૂત્રાય નમ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
૨ શ્રી અનુયોગદ્વારસૂત્રાય નમ	૬૨	૬૨	૬૨	૨૦
૩ શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્રાય નમ	૧૪	૧૪	૧૪	૨૦
૪ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રાય નમ	૩૬	૩૬	૩	૨૦
૫ શ્રી ઓઘનિર્યુક્તિસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૬ શ્રી આવશ્યકસૂત્રાય નમ	૩૨	૩૨	૩૨	૨૦
૭ શ્રી નિશીથચ્છેદસૂત્રાય નમ	૧૬	૧૬	૧૬	૨૦
૮ શ્રી વ્યવહારકલ્પસૂત્રાય નમ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૯ શ્રી દશાશ્રુતસ્કન્ધસૂત્રાય નમ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૧૦ શ્રી પંચકલ્પચ્છેદસૂત્રાય નમ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૧૧ શ્રી જીતકલ્પચ્છેદસૂત્રાય નમ	૩૫	૩૫	૩૫	૨૦
૧૨ શ્રી મહાનિશીથચ્છેદસૂત્રાય નમ	૪૨	૪૨	૪૨	૨૦
૧૩ શ્રી ચતુઃશરણપ્રકીર્ણકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૪ શ્રી આતુરપ્રત્યાખ્યાનસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૫ શ્રી ભક્તપરિજ્ઞાસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૬ શ્રી સન્સ્તારપ્રકીર્ણસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૭ શ્રી તન્દુલવૈતાલિકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૮ શ્રી ચન્દ્રવેધ્યપ્રકીર્ણકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૯ શ્રી દેવેન્દ્રસ્તવપ્રકીર્ણકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૦ શ્રી મરણસમાધિસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૧ શ્રી મહાપ્રત્યાખ્યાનસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦

૨૨ શ્રી ગણિવિદ્યાપ્રકીર્ણકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૩ શ્રી આચારાંગસૂત્રાય નમ	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૨૪ શ્રી સૂત્રકૃતાંગસૂત્રાય નમ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૦
૨૫ શ્રી સ્થાનાંગસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૬ શ્રી સમવાયાંગસૂત્રાય નમ	૧૦૪	૧૦૪	૧૦૪	૨૦
૨૭ શ્રી ભગવતીસૂત્રાય નમ	૪૨	૪૨	૪૨	૨૦
૨૮ શ્રી જ્ઞાતાંગસૂત્રાય નમ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૨૯ શ્રી ઉપાસકદશાંગસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૦ શ્રી અંતકૃદ્દશાંગસૂત્રાય નમ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૩૧ શ્રી અનુત્તરોપપાતિકસૂત્રાય નમ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૦
૩૨ શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૩ શ્રી વિપાકાંગસૂત્રાય નમ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
૩૪ શ્રી ઉવવાઈ પાતિકસૂત્રાય નમ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૦
૩૫ શ્રી રાજપ્રશ્નીયસૂત્રાય નમ	૪૨	૪૨	૪૨	૨૦
૩૬ શ્રી જીવાભિગમસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૭ શ્રી પ્રજ્ઞાપનોપાંગસૂત્રાય નમ	૩૬	૩૬	૩૬	૨૦
૩૮ શ્રી સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિસૂત્રાય નમ	૫૭	૫૭	૫૭	૨૦
૩૯ શ્રી જંબૂદ્વીપપ્રજ્ઞપ્તિસૂત્રાય નમ	૫૦	૫૦	૫૦	૨૦
૪૦ શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞપ્તિસૂત્રાય નમ	૫૦	૫૦	૫૦	૨૦
૪૧ શ્રી કલ્પાવતંસકસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૪૨ શ્રી નિરયાવલિસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૪૩ શ્રી પુષ્પચુલિકાસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૪૪ શ્રી વહ્નિદશોપાંગસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૪૫ શ્રી પુષ્પિકોપાંગસૂત્રાય નમ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦

૮૬, ચતુર્ગતિ નિવારણ તપ

(ન. ૬)

આ તપમા ચાર ઓળી કરવાની છે, તેમા પહેલી ઓળીમા પહેલે દિવસે એકાસણુ, બીજે દિવસે એક કવળ, ત્રીજે દિવસે એકાસણુ, ચોથે દિવસે બે કવળ, પાચમે દિવસે એકાસણુ, છટ્ઠે દિવસે ત્રણ કવળ, આ રીતે વધતા વધતા પદરમે દિવસે એકાસણુ અને સોળમે દિવસે આઠ કવળ એ પ્રમાણે ૮ એકાસણા અને આઠ પારણાના દિવસે મળીને ૧૬ દિવસ અને કવળ ૩૬ કુલ થાય છે આ પહેલી ઓળી થઈ બીજી ઓળીમા પહેલે દિવસે નીવી બીજે દિવસે [પારણાને દિવસે] નવ કવળ, ત્રીજે દિવસે નીવી ચોથે દિવસે દશ કવળ, એ પ્રમાણે ચડતા ચડતા પદરમે દિવસે નીવી તથા સોળમે દિવસે સોળ કવળ–આ રીતે બીજી ઓળી થઈ ત્રીજી ઓળીમા પહેલે દિવસે આયબિલ, બીજે દિવસે સત્તર કવળ, ત્રીજે દિવસે આયબિલ, ચોથે દિવસે અઢાર કવળ એ રીતે ચડતા ચડતા પદરમે દિવસે આયબિલ અને સોળમે દિવસે ચોવીશ કવળ આ ત્રીજી ઓળી થઈ એજ રીતે ચોથી ઓળીમા પહેલે દિવસે ઉપવાસ, બીજે દિવસે પચીશ કવળ, ત્રીજે દિવસે ઉપવાસ, ચોથે દિવસે છવીસ કવળ, એ રીતે ચડતા ચડતા પદરમે દિવસે ઉપવાસ અને સોળમે દિવસે બત્રીશ કવળ આવે આ રીતે ૬૪ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે, તેમા ૩૨ તપના દિવસ અને ૩૨ કવળના દિવસ કુલ કવળ ૫૨૮ થાય છે "નમો અરિહંતાણુ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વગેરે બાર–બાર કરવા

૮૭. ચઉસટ્ઠિ તપ

(ન ક વિગેરે)

આ તપમા એકાતર આયબિલ ૩૨ કરવા, પારણે એકા
સણા કરવા, એમાસણે ત્રિવિધ આહારનુ પચ્ચખ્ખાણ કરવુ
"નમો અરિહંતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા
વિગેરે બાર-બાર કરવા

---

૮૮ ચંદનબાળા તપ. (લા)

આ તપ કાર્તિક વદ ૧૦ થી વૈશાખ શુદિ ૧૦ સુધીમા
અથવા પર્યુષણમાં અથવા કોઈ પણ દિવસે કરવામા આવે છે
તેમા માત્ર એક અટ્ઠમ કરી ચોથે દિવસે પારણે મુનિને અડ
દના બાકુળાનુ દાન દઇ પોતે પણ તેનુ જ પારણુ કરવુ
પચ્ચખ્ખાણ આયબિલનુ કરવુ તથા ઠામ ચઉવિહાર કરવો
"મહાવીરસ્વામિનાથાય નમ" એ પદનુ ગણણુ વીશ નવકાર
વાળીનુ ગણવુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

વિશેષ વિધિ-શ્રી ચદનબાળાના તપને પારણે રૂપાની
સુપડીને ખુણે અડદના બાકુળા ભરીને વહોરાવે તે સાથે રૂપા
નાણાથી ગુરૂપૂજન કરે પગમા તથા હાથમા સૂતરની અથવા
રેશમની કાલડીની આટી નાખી મુનિને દાન આપે

૮૯, છન્નુ જિનની ઓળી તપ

આ તપમાં અતીત, અનાગત અને વર્તમાન જિન

વણ ચોવીશી તથા સીમધરાદિક વીશ જિન વિચરતા અને શ્રી ઋષભાનન ચંદ્રાનન, વારિષેણ અને વર્ધમાન એ ચાર શાશ્વતા જિન-કુલ છન્નુ જિન આશ્રયી એક એક ઉપવાસ કરવો વણાતની અનુકુળતાએ છુટા છુટા કરતા છન્નુ ઉપવાસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ગણુ નીચે પ્રમાણે જે તીર્થંકરનો તપ ચાલતો હોય તેના નામનું ગણુ નવકારવાળી વીશ ગણુ-ની સાથીઆ, ખમાસમણુ વિગેરે બાર-બાર કરવા ઉદ્યાપને ચોવીશ જિનને તિલક વિગેરે ચડાવવા

અતીત ચોવીશી જિનનામ

૧ શ્રી કેવલજ્ઞાનીને નમ
૨ શ્રી નિર્વાણિને નમ
૩ શ્રી સાગરાય નમ
૪ શ્રી મહાયશસે નમ
૫ શ્રી વિમલાય નમ
૬ શ્રી સર્વાનુભૂતયે નમ
૭ શ્રી ધરનાથાય નમ
૮ શ્રી દત્તનાથાય નમ
૯ શ્રી દામોદરનાથાય નમ
૧૦ શ્રી સુતેજનાથાય નમ
૧૧ શ્રી સ્વામિનાથાય નમ
૧૨ શ્રી મુનિસુવ્રતનાથાયનમ
૧૩ શ્રી સુમતિનાથાય નમ
૧૪ શ્રી શિવગતિનાથાયનમ
૧૫ શ્રી અસ્તાગનાથાય નમ
૧૬ શ્રી નમીશ્વરાય નમ
૧૭ શ્રી અનિલનાથાય નમ
૧૮ શ્રી યશોધરનાથાય નમ
૧૯ શ્રી કૃતાર્થનાથાય નમ
૨૦ શ્રી સ્વામિનાથાય નમ
૨૧ શ્રી શુદ્ધમતિનાથાયનમ
૨૨ શ્રી શિવકરનાથાય નમ
૨૩ શ્રી સ્યન્દનનાથાય નમ
૨૪ શ્રી સંપ્રતિનાથાય નમ

વર્તમાન ચોવીશી જિનનામ

૧ શ્રી ઋષભદેવાય નમ
૨ શ્રી અજિતનાથાય નમ

૩ શ્રી સંભવનાથાય નમ
૪ શ્રીઅભિનંદનનાથાયનમ
૫ શ્રી સુમતિનાથાય નમ
૬ શ્રી પદ્મપ્રભવે નમ
૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથાય નમ
૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભવે નમ
૯ શ્રી સુવિધિનાથાય નમ
૧૦ શ્રી શીતલનાથાય નમ
૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથાય નમ
૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યનાથાયનમ
૧૩ શ્રી વિમલનાથાય નમ
૧૪ શ્રી અનંતનાથાય નમ
૧૫ શ્રી ધર્મનાથાય નમ
૧૬ શ્રી શાંતિનાથાય નમ
૧૭ શ્રી કુંથુનાથાય નમ
૧૮ શ્રી અરનાથાય નમ
૧૯ શ્રી મલ્લિનાથાય નમ
૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતાય નમ
૨૧ શ્રી નમિનાથાય નમ
૨૨ શ્રી નેમિનાથાય નમ
૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમ
૨૪ શ્રી મહાવીરસ્વામિનેનમ

અનાગત ચોવીશી જિનનામ

૧ શ્રી પદ્મનાભાય નમ
૨ શ્રીસુરદેવાય નમ
૩ શ્રી સુપાર્શ્વનાથાય નમ
૪ શ્રી સ્વયંપ્રભવે નમ
૫ શ્રી સર્વાનુભૂતયે નમ
૬ શ્રી દેવશ્રુતનાથાય નમ
૭ શ્રી ઉદયનાથાય નમ
૮ શ્રી પેઢાલનાથાય નમ
૯ શ્રી પોટિલનાથાય નમ
૧૦ શ્રી શતકીર્તયે નમ
૧૧ શ્રી સુવ્રતનાથાય નમ
૧૨ શ્રી અમમનાથાય નમ
૧૩ શ્રી નિષ્કષાયનાથાયનમ
૧૪ શ્રીનિષ્પુલાકનાથાય નમ
૧૫ શ્રી નિર્મમનાથાય નમ
૧૬ શ્રી ચિત્રગુપ્તાય નમ
૧૭ શ્રી સમાધિનાથાય નમ
૧૮ શ્રી સંવરનાથાય નમ
૧૯ શ્રી યશોધરનાથાય નમ
૨૦ શ્રી વિજયનાથાય નમ
૨૧ શ્રી મલ્લનાથાય નમ
૨૨ શ્રી દેવનાથાય નમ
૨૩ શ્રી અનંતવીર્યનાથાયનમ
૨૪ શ્રી ભદ્રંકરનાથાય નમ

વિહરમાન વીશ જિનનામ

૧ શ્રી સીમંધરસ્વામિનેનમ	૧૧ શ્રી વજ્રધરાય નમ
૨ શ્રી યુગમન્ધરસ્વામિનેનમ	૧૨ શ્રી ચંદ્રાનનજિનાયનમ
૩ શ્રી બાહુ જિનાય નમ	૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહવે નમ
૪ શ્રી સુબાહુજિનાય નમ	૧૪ શ્રી ભુજંગનાથાય નમ
૫ શ્રી સુજાત જિનાય નમ	૧૫ શ્રી ઇશ્વરનાથાય નમ
૬ શ્રી સ્વયંપ્રભવે નમ	૧૬ શ્રી નેમિપ્રભવે નમ
૭ શ્રી ઋષભાનનાય નમ	૧૭ શ્રી વીરસેનનાથાય નમ
૮ શ્રી અનંતવીર્યાય નમ	૧૮ શ્રી મહાભદ્રાય નમ
૯ શ્રી સુરપ્રભાય નમ	૧૯ શ્રી દેવજશાજિનાયનમ
૧૦ શ્રી વિશાલનાથાય નમ	૨૦ શ્રી અજિતવીર્યાય નમ

શ્રી શાશ્વત ચાર જિનનામ

૧ શ્રીઋષભાનનનાથાય નમ	૩ શ્રીવારિષેણજિનાય નમ
૨ શ્રીચંદ્રાનનજિનાયનમ	૪ શ્રીવર્ધમાનજિનાય નમ

૯૦, જિનગુણ સંપત્તિ તપ

(ન બ)

આ તપમા નેવુ ઉપવાસ છુટક છુટક કરવાના છે તે આ પ્રમાણે તીર્થંકર નામકર્મના વીશ, તીર્થંકરના સહેજ અતિશય ચાર, કર્મક્ષયથી થયેલા અતિશય અગીયાર, દેવકૃત અતિશય ઓગણીશ, ચ્યવનાદિક કલ્યાણક પાચ તથા સિદ્ધના ગુણ એકત્રીશ આટલા ગુણ આશ્રયી એક-એક ઉપવાસ કરતા નેવુ ઉપવાસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે "નમો અરિહંતાણં"

પ૦ની નવકારવાળી વીશ ગણવી. સાથીઆ વિગેરે [illegible] કરવા

૯૧, જિન જનક તપ.

આ તપમા નિરતર બત્રીશ આયંબિલ [illegible] ઉજમણે જિનપૂજા, ગુરૂભક્તિ, સઘભક્તિ વિગેરે [illegible] "ૐ [illegible] અરિહતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી [illegible] વિગેરે બાર-બાર કરવા

૯૨, તેર કાઠીયાનો તપ.

પ્રથમ એક અટ્ઠમ કરી [illegible] એકાસણ કરવુ, ઠામ ચૌવિહાર કરવો [illegible] ઘઉંના રોટલાનુ એકાસણ, ત્રીજા [illegible] કુપ-ચોખા ની ખીરનુ એકાસણુ, ચોથે માન [illegible] એકાસણુ કરવુ પાચમે પારકે ઘેર [illegible] કરી તે " એ પારણુ કરવુ, છટ્ઠે બે વાડકામા [illegible] એકમા પાણી કાઠીયાના ભરી ઢાકવા પછી અજાણ્યા [illegible] ઉઘડાવવા [illegible] ઉઘડે તો એકાસણ અને [illegible] આય બિલ [illegible] સાતમા અટ્ઠમને પારણે ૯ [illegible] એક ઘર [illegible] એમ સાત ઘરમાથી કોઈપણ [illegible] પારણ કરવુ [illegible] પારણે ચદનબાળાની જેમ [illegible] અડદનાં [illegible] નીવી-નવ, ત્રીશ દિવસે

૧ પરઘર એટલે પોતાના [illegible] ન સમજવુ

કરી પોતે પારણુ તેનુ જ કરવુ નવમે પારણે રોટલી અથવા પુરીનુ ભુગળુ વાળી ખાવુ દશમે સુખડી મળે તો ખાવી (પણ ઉની રસોઈ ખાવી નહીં) અગ્યારમે દ્રાક્ષ, ખારેક વિગેરે મેવો ખાવો* (અભક્ષ્ય મેવો ખાવો નહીં) બારમે ધોયેલી ખાંડ વિગેરેનુ પાણી પીવુ તેરમે પારણે દહીં, ખાંડ ખાવુ (બધા પારણા એકાસણાના જ જાણવા) આ તપનુ નામ 'છુટા અટ્ઠમ' પણ કહેવાય છે કુલ ૧૩ અટ્ઠમ અને ૧૩ પારણા મળી બાવન દિવસે આ તપ પૃણ થાય છે સાથીયા વિગેરે આઠ-આઠ કરવા ગણણુ નીચે પ્રમાણે વીશ નવકાર વાળીનુ ગણવુ

૧ આલસકાઠીયો	નિવારકાય	સિદ્ધાય નમ
૨ મોહકાઠીયો	,,	,,
૩ અવજ્ઞાકાઠીયો	,,	,,
૪ માનકાઠીયો	,,	,,
૫ ક્રોધકાઠીયો	,,	,,
૬ પ્રમાદકાઠીયો	,,	,,
૭ કૃપણકાઠીયો	,,	,,
૮ ભયકાઠીયો	,,	,,
૯ શોકકાઠીયો	,,	,,
૧૦ અજ્ઞાનકાઠીયો	,,	,,
૧૧ વ્યાક્ષેપકાઠીયો	,,	,,
૧૨ કુતુહલકાઠીયો	,,	,,

* ફાલ્ગુન માસ પછી દ્રાક્ષાદિ મેવો અભક્ષ્ય છે, માટે તેરા વખતમા અટ્ઠમને પારણે આયબિલ કરે તો પણ ચાલે.

૧૩ વિષયકાઠીયો ,, ,,

અથવા નીચે પ્રમાણે ગણવુ

૧ ૐ હ્રીં ધમ્મોજ્જમિયાણ નમ
૨ ,, વિજયરાગાણ નમ
૩ ,, વિનયધારીણ નમ
૪ ,, મદ્દવગુણમ પન્નાણ નમ
૫ ,, ખ તિગુણસ પન્નાણ નમ
૬ ,, અપ્પમત્તચારિણ નમ
૭ ,, દાનલદ્ધીસ પન્નાણ નમ
૮ ,, વયગયણયાણ નમ
૯ ,, વીયનેયાણ નમ
૧૦ ,, સુમઈનાણધરાણ નમ
૧૧ ,, લદ્ધીજુત્તાણ નમ
૧૨ ,, અપ્પકમ્મસ વરધારીણ નમ
૧૩ ,, અટ્ઠપવયણજણણીધારીણ નમ

આ પ્રમાણે ગણી ન શકે તો " નમો સિદ્ધાણ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી બીજી રીતે તેર કાઠીયાના તેર અઠ્ઠમ આય બિલના પારણાવાળા પણ કરાય છે

૯૩, દેવલ ઇંડા તપ.

(વિધિ પ્રપા.)

આ તપમા બેસણા પાચ, એકાસણા સાત, નીવી નવ, આય બિલ પાચ, ઉપવાસ એક એ પ્રમાણે સત્તાવીશ દિવસે

મા તપ પૂર્ણ થાય છે "નમો અરિહંતાણં" પદની વીશ
ાવકારવાળી ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૯૪, દ્વાદશાંગી તપ
(જૈ. પ્ર. ન બ)

આ તપમા શુકલપક્ષની બારસ બાર માસ સુધી કરવી
એકાસણાદિક તપ કરવો ઉદ્યાપન જ્ઞાનપચમીની જેમ કરવુ
"દુવાલસ ગીણું નમ" એ પદનુ ગણુણુ વીશ નવકારવાળીનુ
ાણુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૯૫, નવનિધાન તપ
(લા. વિ પ્ર.)

આ તપ શુકલપક્ષની નવ નવમીને દિવસે ઉપવાસ કર
ાથી પૂર્ણ થાય છે ગણુણુ નીચે પ્રમાણે—

૧ શ્રી નૈસગ નિધાનાય નમ ૬ શ્રી કાલનિધાનાય નમ
૨ શ્રી પાડુકનિધાનાય નમ ૭ શ્રી મહાકાલનિધાનાય નમ
૩ શ્રી પિગલનિધાનાય નમ ૮ શ્રી માણવનિધાનાય નમ
૪ શ્રી સવ રક્તનિધાનાય નમ ૯ શ્રી શ ખકનિધાનાય નમ
૫ શ્રી મહાપદ્મનિધાનાય નમ

આ તપથી નિધાનની પ્રાપ્તિ થાય છે સાથીયા વિગેરે
નવ નવ કરવા ઉદ્યાપને પ્રભુને નવ અ ગે તિલક ચડાવવા

૯૬ મોટાં દશ પચ્ચક્ખાણ

(૫ ત વિગેરે)

પહેલે દિવસે તિવિહારો ઉપવાસ કરવો બીજે દિવસે એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે એક ચોખાનુ આય બિલ એટલે એક ચોખાનો દાણો ગળવો અને ઠામ ચૌવિહાર, ચોથે દિવસે નીવી, પાચમે દિવસે એક કવળ ઠામ ચૌવિહાર, છઠ્ઠે દિવસે એક અ ગીયુ એકાસણુ એટલે એક હાથ અને મોઢા સિવાય બીજુ અ ગ હલાવવુ નહિ ઠામ ચૌવિહાર કરવો સાતમે દિવસે દત્તિનુ આય બિલ, ઠામ ચૌવિહાર આઠમે દિવસે આય બિલ તિવિહાર, નવમે દિવસે પરઘરીયુ એકાસણુ ઠામ ચઉવિહાર તથા દશમે દિવસે ખાખરીયુ આય બિલ એટલે માત્ર ખાખરા જ ખાવા, ઠામ ચઉવિહાર કરવો ગણુ સાથીયા વિગેરે નીચે પ્રમાણે

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી સમકિતપાર ગતાય નમ	૬૭	૬૭	૬૭	૨૦
૨ શ્રી અક્ષયમમક્તિાય નમ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦
૩ શ્રી સમન્તિનીધિનાથાય નમ	૮	૮	૮	૨૦
૪ શ્રી કેવલજ્ઞાનીનાથાય નમ	૨૧	૨૧	૨૧	૨૦
૫ શ્રી એમ્ન્વગતાય નમ	૩૧	૩૧	૩૧	૨૦
૬ શ્રી સ્વગ નીધિનાથાય નમ	૪૫	૪૫	૪૫	૨૦
૭ શ્રી ગૌતમલબ્ધિનાથાય નમ	૨૮	૨૮	૨૮	૨૦
૮ શ્રી અક્ષયનીધિનાથાય નમ	૯	૯	૯	૨૦
૯ શ્રી પરનતાય નમ	૧૩	૧૩	૧૩	૨૦
૧૦ શ્રી મુનિસુવ્રતાય નમ	૧૨	૧૨	૧૨	

ઉદ્યાપને મોદક દશ પ્રભુ પાસે ઢોકવા જ્ઞાનપૂજા કરવી અને અષ્ટપ્રકારી પૂજા ભણાવવી

૯૭, નાનાં દશ પચ્ચક્ખાણ

(૫ ત વિગેરે)

આ તપમા પ્રથમ એક ઉપવાસ, બીજે દિવસે એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે આ બિલ, ચોથે દિવસે એકાસણુ, પાચમે દિવસે નીવી છટ્ઠે દિવસે એક કવળ, સાતમે દિવસે ખીરનુ એકાસણુ, આઠમે દિવસે ટેઢવા અથવા ટોપરાનુ એકાસણુ, નવમે દિવસે ભરે ભાણે એકાસણુ, તથા દશમે દિવસે ઉપવાસ એ પ્રમાણે દશ દિવસ કરવું ગણણુ-ઉદ્યાપન વિગેરે મોટા દશ પચ્ચક્ખાણ પ્રમાણે કરવુ (જુઓ ન ૯૬)

૯૮, નવપદની ઓળી (સિદ્ધચક્રારાધનતપ)

(જ પ્ર)

આ તપ પ્રથમ આસો શુદિ ૭ ના દિવસથી આરભીને આસો શુદિ પૂર્ણિમા પય ત નવ દિવસ સુધી તથા ચૈત્ર શુદિ ૭ થી આરભી ચૈત્ર શુદિ પૂર્ણિમા સુધી નવ દિવસ આયબિલ કરવાથી થાય છે તેમા પ્રથમ દિવસ એકલા ચોખાનીજ વસ્તુ, બીજે દિવસે કેવળ ઘઉ ની, ત્રીજે દિવસે કેવળ ચણાની ચોથે દિવસે મગની, પાચમે અડદની, અને છઠે, સાતમે, આઠમે તથા નવમે દિવસે કેવળ ચોખાની વસ્તુઓ ખાઈને આયબિલ

કરવા જોઈએ એમ ન બની શકે તો સામાન્ય રીતે આય
બિલ કરવા એ રીતે સાડા ચાર વર્ષ પર્યંત કરવાથી એ [illegible]
આયંબિલ થાય છે, અને આ તપ પૂર્ણ થાય છે તપના [illegible]
દિવસોએ બ્રહ્મચર્ય પાળવું બે વેળા સાંજ-સવાર [illegible]
કવું ત્રણ ટંક દેવ વાંદવા પડિલેહણ કરવી, એક [illegible]
એક-એક પદની ક્રિયા કરવી જે પદના જેટલા [illegible]
તેટલા સાથીયા કરવા ખમાસમણ દેવા, [illegible]
તે પદના ગુણની ભાવના ભાવવી, દીર્ઘ [illegible]
પૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી, ગણણું વિગેરે [illegible]

[illegible]

૧ ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણં [illegible]
૨ „ નમો સિદ્ધાણં [illegible]
૩ „ નમો આયરિયાણં [illegible]
૪ „ નમો ઉવજ્ઝાયાણં [illegible]
૫ „ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં [illegible]
૬ „ નમો દંસણસ્સ [illegible]
૭ „ નમો નાણસ્સ [illegible]
૮ „ નમો ચારિત્તસ્સ [illegible]
૯ „ નમો તવસ્સ [illegible]

નવપદના ખમાસમણ નીચે [illegible]

૧ "ઇચ્છામિ ખમાસમણો [illegible]
હિઆએ મત્થએણ વંદામિ [illegible] અરિહં [illegible]
પ્રમાણે પ્રથમ પદે બાર ગુણે [illegible]

ઉજ્જવળ વર્ણ સહિત એવા શ્રી અરિહંત ભગવાનને મારી ત્રિકાળ વંદના હોજો

૨ " ઇચ્છામિ ખમા૦ ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણં " એ બીજે પદે આઠ ગુણે શોભિત, પૂર્વ દિશાએ બિરાજમાન રક્તવર્ણ સહિત એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતને મારી ત્રિકાળ વંદના હોજો

૩ " ઇચ્છામિ૦ ૐ હ્રીં નમો આયરિયાણં " એ ત્રીજે પદે છત્રીશ ગુણે શોભિત, દક્ષિણ દિશાએ બિરાજમાન, પીત્ત વર્ણ સહિત એવા શ્રી આચાર્ય ભગવાનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો

૪ " ઇચ્છામિ૦ ૐ હ્રીં નમો ઉવજ્ઝાયાણં " એ ચોથે પદે પચીશ ગુણે શોભિત, પશ્ચિમ દિશાએ બિરાજમાન, નીલ વર્ણ સહિત એવા શ્રી ઉપાધ્યાયજીને મારી ત્રિકાળવંદના હોજો

૫ " ઇચ્છામિ૦ ૐ હ્રીં નમો લોએ સવ્વસાહૂણં " એ પાચમે પદે સત્તાવીશ ગુણે શોભિત ઉત્તર દિશાએ બિરાજ માન કૃષ્ણવર્ણ સહિત એવા સર્વ સાધુને મારી ત્રિકાળ વંદના હોજો,

૬ " ઇચ્છામિ૦ ૐ હ્રીં નમો દંસણસ્સ " એ છટ્ઠે પદે સડસઠ બોલે શોભિત, નૈઋત્ય ખુણે બિરાજમાન, શ્વેતવર્ણ સહિત એવા શ્રી દર્શનપદને મારી ત્રિકાળ વંદના હોજો

૭ " ઇચ્છામિ૦ ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ " એ સાતમે પદે એકાવન ભેદે શોભિત, અગ્નિ ખુણે બિરાજમાન, શ્વેતવર્ણ સહિત એવા શ્રી જ્ઞાનપદને મારી ત્રિકાળ વંદના હોજો

અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવ ભ્રમ ભીતિ,
સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ　૭
રત્નત્રયી વિણુ સાધના, નિષ્ફળ કહી સદૈવ,
ભાવ રયણનુ નિધાન છે, જય જય સયમ જીવ　૮
કર્મ ખપાવે ચીકણા, ભાવ મગલ તપ જાણુ,
પચાસ લબ્ધિ ઉપજે, જય જય તપ ગુણખાણુ　૯

૯૯, નવ બ્રહ્મચર્ય ગુપ્તિ તપ

(ન ક)

આ તપમા એક-એક ગુપ્તિને આશ્રયીને એક-એક એકાસણુ નવ-નવ કવળનુ કરવુ એટલે નવ દિવસે આ તપ પૂરો થાય અને તેમા કવળ સખ્યા એકાશી થાય સાથીયા વિગેરે નવ-નવ કરવા ગણુણુ -"નમો નવબભચેરગુત્તિધરાણુ" એ પદનુ વીશ નવકારવાળી પ્રમાણ ગણુવુ ઉદ્યાપને સાધુ-સાધ્વીને તથા બ્રહ્મચારી શ્રાવક-શ્રાવિકાને વસ્ત્રદાન દેવુ

૧૦૦, નિગોદ આયુક્ષય તપ

(જે ત્રિ.)

પ્રથમ એક ઉપવાસ ઉપર એકાસણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર એકાસણુ, પછી ત્રણુ ઉપવાસ ઉપર એકાસણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર એકાસણુ, પછી એક ઉપવાસ ઉપર એકાસણુ એમ ચૌદ દિવસે તપ પૂર્ણ કરવો ઉદ્યાપને ચૌદ મોદક

ઢોકવા આ તપનુ ફળ નિગોદના આયુષ્યનો [illegible] છે "નમો અરિહંતાણં" એ પદની વીશ નવકારવાળી [illegible] સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

બીજો વિધિ. (૨ જિ)

પ્રથમ એક ઉપવાસ પછી એકાસણું, પછી બે [illegible] એકાસણું પછી ત્રણ ઉપવાસ એકાસણું, [illegible] ચા ઉપવાસ એક એકાસણું, પછી ચાર [illegible] એકાસણું, પછી ૪ ઉપવાસને એકાસણું, [illegible] એકાસણું, પછી ૨ ઉપવાસને એકાસણું, [illegible] સણું એ પ્રમાણે કુલ ૩૪ દિવસ ([illegible] સણા) કરવાથી પણ એ તપ થાય છે [illegible] પ્રમાણે જાણવો ઉજમણે ૩૪ [illegible]

૧૦૧, નિર્જીણીક તપ.

(ન આ વિગેરે [illegible])

આ તપમાં એક ઉપવાસ [illegible] પ્રમાણે આઠ ઉપવાસ અને [illegible] દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે [illegible] વિગેરે દેવ પાસે ઢોકવા ([illegible] તપ ગુપ્તપણે જ થાય છે તે [illegible] વૈયાવચ્ચ કરવાની છે તેમ [illegible] છે) "નમો અરિહંતાણં" [illegible] સાથીયા વિગેરે બાર-બાર [illegible]

૧૦૨, દારિદ્રયહરણ તપ.

(નિ પ્ર)

આ તપ પૂર્ણિમાથી શરૂ કરવાનો છે પ્રથમ દિવસે ઉપવાસ, બીજે દિવસે એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે નીવી, ચોથે દિવસે આયબિલ, પાચમે દિવસે બેસણું, એ પ્રમાણે એક ઓળી થઈ બીજી ઓળી પણ એજ પ્રમાણે કરવી કુલ દશ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે પારણે સાધુને દાન આપવુ ઉદ્યાપને જ્ઞાનપૂજા કરવી ' નમો નાણસ્સ " એ પદની નવ કારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે ૫૧ કરવા

૧૦૩, પચામૃત તપ

(વિ. પ્ર.)

આ તપમા પાચ અઠ્ઠમ છ માસમા કરવાના છે તેમા પહેલા અઠ્ઠમને પારણે સાધુને વહોરાવીને શ્રીખડ ખાવો બીજા અઠ્ઠમને પારણે શીરો ખાવો ત્રીજા અઠ્ઠમને પારણે લાપસી, ચોથા અઠ્ઠમને પારણે લાડુ તથા પાચમા અઠ્ઠમને પારણે ખીર ખાવી દરેક પારણે સાધુને વહોરાવીને પછી પારણ કરવુ " નમો અરિહતાણ " પદની નવકારવાળી ૨૦ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૦૪, પાંચ છઠ્ઠ તપ

(પ ત)

પ્રથમ છઠ્ઠ કરીને પારણે ઘૃત, સાકર અને ઘઉ નો આટો

ાવવી સ્નાત્ર મહોત્સવ કરવો નવ
ંગવાનની પૂજા કરવી ગુરૂ પાસે આવી
ૂ આ પ્રમાણે દશ વર્ષ સુધી કરવુ
ાગશર વદિ ૧૦) પૌષધ કરવો આ
ે, તેની મનોકામના સિદ્ધ થાય છે
પામે, અને પરલોકમા ઇંદ્રાદિક પદ પામે
પામે " શ્રી પાર્શ્વનાથાર્હતે નમ " એ
ૃકારવાળી પ્રમાણ ગણુવુ સાથીયા વિગેરે

ા, દશ રૂમાલ (પુસ્તક બાધવાના) દશ
ૃમણિ, દશ ચ દરવા, મોતુ, રૂપુ, કાસુ,
ગુઓની દશ દશ પ્રતિમા અને જ્ઞાન,
ાપકરણો દશ-દશ કરાવવા, બાકી વિધિ

૧ શ્રી શુભગણધરાય નમ
૨ શ્રી આર્યઘોષગણધરાય નમ
૩ શ્રી વિશિષ્ટગણધરાય નમ
૪ શ્રી બ્રહ્મચારિ ગણધરાય નમ
૫ શ્રી સોમગણધરાય નમ
૬ શ્રી ધરગણધરાય નમ
૭ શ્રી વીરભદ્રગણધરાય નમ
૮ શ્રી યશોભદ્રગણધરાય નમ
૯ શ્રી અમાયી (જય) ગણધરાય નમ
૧૦ શ્રી મહાગુપ્તી (વિજય) ગણધરાય નમ

ઉદ્યાપનમા શ્રી ગણધરદેવની પૂજા કરવી અને તેને અ ગીયા વિગેરે ૧૦ ચડાવવા ગણધરની પ્રતિમાને અભાવે કોઇ પણ પ્રભુની પ્રતિમાને ચડાવવા

૧૦૭, પોષ દશમી તપ

(૫ ત વિગેરે)

આ તપ પોષ દશમી એટલે ગુજરાતી માગશર વદ દશમના દિવસને અનુસરીને થાય છે, તેમા પ્રથમ નવમીને દિવસે સાકરના પાણીનુ એકાસણુ કરવુ ને ઠામ ચઉવિહાર કરવો દશમીને દિવસે એકાસણુ કરી ઠામ ચઉવિહાર કરવો તથા અગીયારશને દિવસે તિવિહારૂ એકાસણુ કરીને ત્રિવિધ આહારનુ પચ્ચખ્ખાણ કરવુ ત્રણે દિવસ બ્રહ્મચર્ય પાળવુ બન્ને વખત પ્રતિક્રમણ કરવું જિનમદિરમા જઇ અષ્ટપ્રકારી અથવા

બાવીશ-બાવીશ વસ્તુઓ જ્ઞાન પાસે ઢોકવી ગણુણુ વિગેરે નીચે પ્રમાણે સમજવુ

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી નન્દિસૂત્રાય નમ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
૨ શ્રી અનુયોગદ્વારસૂત્રાય નમ	૬૨	૬૨	૬૨	૨૦
અથવા	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ શ્રી ઓઘનિર્યુક્તિસૂત્રાય નમ	૧૪	૧૪	૧૪	૨૦
૨ શ્રી અનુયોગદ્વારસૂત્રાય નમ	૬૨	૬૨	૬૨	૨૦

તપને દિવસે ઉપર પ્રમાણે બે-બે ગણુણા વીશ-વીશ નવકારવાળીના ગણુવા સાથીયા વિગેરે પણ બે-બે સૂત્રના કરવા

૧૦૯, મોટા રત્નોત્તર તપ

(રા વિ)

પ્રથમ એક અટ્ઠમ કરીને પારણુ, પછી બીજો અટ્ઠમ કરીને પારણુ, પછી ત્રીજો અટ્ઠમ કરીને પારણુ, પારણે બેસણુ કરવુ એ રીતે ત્રણ અટ્ઠમ અને ત્રણ પારણાવડે આ તપ થાય છે "નમો અરિહંતાણુ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૧૦, રત્નરોહણ તપ

(જૈ પ્ર વિગેરે)

આ તપ આસો શુદિ પાચમને દિવસે શરૂ કરવો તેમા ચાર-ચાર દિવસની પાચ ઓળી છે તેમા પ્રથમ દિવસે એકા

સણ, બીજે દિવસે નીવી, ત્રીજે દિવસે આયબિલ, ચોથે દિવસે ઉપવાસ એ પહેલી ઓળી થઈ બીજી ઓળીએ નીવી, આયબિલ, ઉપવાસ, એકાસણ અનુક્રમે કરવા ત્રીજી ઓળીએ અનુક્રમે આયબિલ, ઉપવાસ, એકાસણ, નીવી કરવા ચોથી ઓળીએ ઉપવાસ, એકાસણુ, નીવી, આયબિલ કરવા પાચમી ઓળીએ ઉપવાસ, એકાસણ, નીવી, આયબિલ કરવા આ રીતે આ તપ વીશ દિવસે પૂરા થાય ઉદ્યાપને નવકારવાળી ૫, સ્થાપનાચાર્ય ૫, રત્નમય બિબ ૫ કરાવવા મોદક ૨૦ જ્ઞાન પાસે ઢોકવા તપના દિવસોમા બ્રહ્મચર્ય સહિત જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રની આરાધના કરવી પારણાને દિવસે ગુરુની અગપૂજા યથાશક્તિ દ્રવ્યવડે કરવી દેવની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી આ તપ ત્રણ વર્ષ પર્યન્ત કરવો, "નમો અરિહતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૧૧, બૃહત્સંસારતારણ તપ

(જે મ વિગેરે)

આ તપમા પ્રથમ એક અટ્ઠમ કરી પારણે આયબિલ કરવુ, પછી બીજો અટ્ઠમ કરી આયબિલ કરવુ, પછી ત્રીજો અટ્ઠમ કરી આયબિલ કરવુ એ રીતે નવ ઉપવાસ અને ત્રણ આયબિલ એમ બાર દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપને દુધ ભર્યો તરભાણા ઉપર રૂપાની બેડી (વહાણ) તરાવવી વહાણમા રૂપાનાણુ, મોતી, વિદ્રુમ ભરવા યથાશક્તિ

ભણાવવી જ્ઞાનપૂજા કરવી દેવ વાદવા પ્રતિક્રમણ, પડિલેહણ વિગેરે સર્વ કરવુ ગણુણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે વીશ નવકા વાળીનુ ગણુણું

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ કેશિગણધરાય નમ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦
૨ સૂરિસિંહગણધરાય નમ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦
૩ દર્શન આરાધનાય નમ	૬૭	૬૭	૬૭	૨૦
૪ જ્ઞાન આરાધનાય નમ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
૫ ચારિત્ર આરાધનાય નમ	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦
૬ તપ આરાધનાય નમ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૭ દેવકુલ આરાધનાય નમ	૮	૮	૮	૨૦
૮ ક્ષાયિક સમ્યકત્વાય નમ	૯	૯	૯	૨૦
૯ સાગરસેનાય નમ	૮	૮	૮	૨૦
૧૦ વિમલબોધાય નમ	૮	૮	૮	૨૦
૧૧ મહાયશસે નમ	૮	૮	૮	૨૦
૧૨ સર્વાનુભૂતાય નમ	૮	૮	૮	૨૦

૧૧૨, લઘુ સંસારતારણ તપ

(જૈ પ્ર વિગેરે)

આ તપમા પ્રથમ ત્રણ આયબિલ ઉપર એક ઉપવાસ, કરી ત્રણ આયબિલ ઉપર એક ઉપવાસ પછી ત્રીજીવાર ત્રણ આયબિલ ઉપર એક ઉપવાસ એ રીતે નવ આયબિલ અને ત્રણ ઉપવાસ એમ બાર દિવસ વડે આ તપ પૂર્ણ થાય છે બીજુ સર્વ પૂર્વવત (જુઓ ન ૧૧૧)

૧૧૩, ઋષભદેવ સંવત્સર તપ

વર્ષીતપ (પ્રત ન બ)

આ તપ ફાગણ (ગુજરાતી) વદ ૮ ને રોજ શરૂ કરી યથાશક્તિ એકાતર ઉપવાસ કરવા તેમા કુલ ઉપવાસ ૪૦૦ કરવા તે ત્રીજે વરે અક્ષયતૃતીયાને દિવસે પૂર્ણ થાય (તપ કરતા વચમા જે અક્ષયતૃતીયા આવે તે દિવસે ખાધા વાર આવતો હોય તો ઉપવાસ કરવો) છેલ્લે દિવસે દેવ-ગુરુની પૂજાપૂર્વક સઘવાત્સલ્ય કરી પારણુ કરવુ " શ્રી ઋષભદેવ નાથાય નમ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

બીજી રીત—શ્રી ઋષભદેવસ્વામીના શાસનમા ઉત્કૃષ્ટ તપ ૩૬૦ ઉપવાસનો છે, તેથી તેને આશ્રયીને ૩૬૦ ઉપ વાસ એકાતર પારણાવાળા કરવા, બીજુ સર્વ ઉપર પ્રમાણે

હાલમા આ તપ કરવાનો પ્રચાર આ પ્રમાણે છે—ફાગણ વદ ૮ ને દિવસે ઉપવાસથી શરૂ કરી એકાતર પારણે બેસણુ કરી તેર મહિના ને ૧૧ દિવસે એટલે અખાત્રીજને દિવસે પારણુ કરે છે પારણે ૧૦૮ ઘડા શેરડીના રસના અથવા સાકરના પાણીના પીએ છે (ઘડો રૂપાનો અતિશય નાનો બનાવે છે)

આ તપમા બે દિવસ ભેગા ખાવાના ન આવવા જોઇએ તથા ચૌદશનો ખાધા વાર ન આવવો જોઇએ, તેમ નણ ચોમા સીના (૧૪-૧૫ ના) છટ્ઠ કરવા જોઇએ અને છેવટે

ઓછે તપે પારણુ ન કરવુ જોઈએ પારણે શેરડીનો રસ કાઢયા બાદ ૪૮ મીનીટ પછી અચિત્ત થાય તે પછી પીવાય અને બે પહોર પછી શેરડીનો રસ લઘુપ્રવચન સારોદ્ધારમા અભક્ષ્ય કહ્યો છે તેવા રસના અભાવે સાકરના પાણીથી પણ ચાલે છે

૧૧૪, છમાસી તપ*

(જૈ. પ્ર. વિગેરે)

શ્રી મહાવીરસ્વામિના શાસનમા ઉત્કૃષ્ટ છમાસી (ઉપવાસ ૧૮૦ નો) નો તપ છે તેથી તેને આશ્રયીને એકસો એશી ઉપવાસ એકાતર પારણાવાળા કરવા ઉદ્યાપને ૧૮૦ લાડુ, ફળ વિગેરે પ્રભુ પાસે ઢોકવા "શ્રી મહાવીરસ્વામીનાથાય નમ " એ પદનુ ગણુણુ નવકારવાળી વીશનુ ગણવુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

એકાતરા ઉપવાસ છ માસ સુધી કરવા તેમા ચૌદશે ખવાય નહીં ચૌમાસીનો છઠ્ઠ કરવો શરૂ કરતા છઠ્ઠ તેમજ પારણુ પણ છટ્ઠે થાય છે (આ છમાસી તપમા ઉપવાસ ૯૦ થાય છે)

---

*આ ૧૮૦ ઉપવાસ પારણાવાળા શક્તિને અભાવે કહ્યા છે નહી તો આશરે ૩૦૦ વર્ષ અગાઉ દિલ્હીપતિના દિવાનના ફઈબા (ચપાબા) એ લાગટ ૧૮૦ ઉપવાસ પાદશાહ સમક્ષ કર્યા હતા આવો ઉલ્લેખ છે

૧૧૫, શત્રુંજય મોદક તપ
(જૈ પ્ર. વિગેરે)

આ તપમા પહેલે દિવસે પુરિમડ્ઢ, બીજે દિવસે એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે નીવી, ચોથે દિવસે આયબિલ પાચમે દિવસે ઉપવાસ કરવો ઉદ્યાપને પાચ માણાના મોદક તથા પાચ રૂપીઆ દેવ પાસે ઢોકવા જ્ઞાનની પૂજા રૂપાનાણાથી કરવી "શ્રી શત્રુજયતીર્થાય નમ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે એકવીશ કરવા

૧૧૬, શત્રુંજય છટ્ઠ–અઠ્ઠમ તપ
(પ. ત વિગેરે)

આ તપમા પહેલો તથા છેલ્લો અઠ્ઠમ કરવો અને વચ્ચે સાત છઠ્ઠ કરવા એ રીતે વીશ ઉપવાસ તથા નવ પારણા મળી ૨૯ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે સાથીયા વિગેરે ૨૧-૨૧ કરવા નવકારવાળી વીશ નીચે પ્રમાણે ગણવી

અઠ્ઠમે ૧ શ્રી પુંડરીકગણધરાય નમ
છટ્ઠે ૨ શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમ
,, ૩ શ્રી વિમલગણધરાય નમ
,, ૪ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રાય નમ
,, ૫ શ્રી હરિગણધરાય નમ
,, ૬ શ્રી બાહુબલિગણધરાય નમ
,, ૭ શ્રી સહસ્રાદિગણધરાય નમ

,, ૮ શ્રી મહસ્રકમલાય નમ
અટ્ઠમે ૯ શ્રી કોડિગણધરાય નમ

અથવા નીચે પ્રમાણે—

બને અટ્ઠમે ૧ શ્રી સિદ્ધાદ્રિશત્રુ જયસિદ્ધગિરિવરાય નમ
છટ્ઠે ૨ શ્રી આદીશ્વર પરમેષ્ઠિને નમ
,, ૩ શ્રી ,, અર્હતે નમ
,, ૪ શ્રી ,, નાથાય નમ
,, ૫ શ્રી , સર્વજ્ઞાય નમ
,, ૬ શ્રી ,, પારગતાય નમ
,, ૭ શ્રી શત્રુ જય સિદ્ધક્ષેત્ર પુડરીકાય નમ
,, ૮ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર પુડરીક વિમલગિરયે નમ

અથવા "શ્રી શત્રુ જયપર્વતાય નમ" એ ગણણુ હ મેશા ગણવુ

એકવીશ ખમાસમણ નીચે પ્રમાણે આપવા—

૧ શ્રી શત્રુ જય પર્વતાય નમ
૨ શ્રી પુડરીક પર્વતાય નમ
૩ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર પર્વતાય નમ
૪ શ્રી વિમલાચલાય નમ
૫ શ્રી સુરગિરયે નમ
૬ શ્રી મહાગિરયે નમ
૭ શ્રી પુણ્યરાશયે નમ
૮ શ્રી પર્વતાય નમ
૯ શ્રી પર્વતેદ્રાય નમ

૧૦ શ્રી મહાતીર્થાય નમ
૧૧ શ્રી સારસ્વતાય નમ
૧૨ શ્રી દ્રઢશક્તિ પર્વતાય નમ
૧૩ શ્રી મુક્તિનિલયાય નમ
૧૪ શ્રી પુષ્પદંતાય નમ
૧૫ શ્રી મહાપદ્માય નમ
૧૬ શ્રી પૃથ્વીપીઠાય નમ
૧૭ શ્રી સુભદ્રગિરિ પર્વતાય નમ
૧૮ શ્રી કૈલાસગિરિ પર્વતાય નમ
૧૯ શ્રી પાતાલમૂલાય નમ
૨૦ શ્રી અકર્મકાય નમ
૨૧ શ્રી સર્વકામપૂરણાય નમ

ઉદ્યાપનમા નવાણુ પ્રકારી પૂજા ભણાવવી યથાશક્તિ જ્ઞાન પૂજા તથા પ્રભાવનાદિ કરવુ

૧૧૭, મેરૂ ત્રયોદશી તપ
(૫ ત)

આ તપનો ગુજરાતી માસ પ્રમાણે પોષ વદ તેરસને દિવસે આરભ કરાય છે તે દિવસે શ્રી ઋષભદેવસ્વામીનુ નિર્વાણ કલ્યાણક થયુ છે, તેથી એ દિવસનુ માહાત્મ્ય ઘણુ મોટુ છે તે દિવસે ચૌવિહાર ઉપવાસ કરવો, (શક્તિ ન હોય તો તિવિહાર ઉપવાસ કરવો) રત્નના પાચ મેરૂ કરવા તેમા ચાર દિશાએ ચાર નાના મેરૂ કરવા રત્નના ન બને તો ઘીના કરવા તેની પાસે ચાર દિશાએ ચાર નદાવર્ત

દીપ, ધુપ વગેરે ઘણા પ્રકારની પૂજા કરવી એ રીતે તેર મહિનાની અથવા તેર વરસની ત્રયોદશી કરવી "શ્રી ઋષભ દેવ પારગતાય નમ" એ પદનુ ગણુણું નવકારવાળી વીશનુ ગણુવુ આ રીતે મહિને-મહિને કરવાથી સર્વ કર્મનો ક્ષય થાય છે આ ભવ તથા પરભવને વિષે સુખ-સપદા પામે છે તે તપને દિવસે પૌષધ કરવો પારણાને દિવસે ગુરૂને પ્રતિલાભી-અતિથિસવિભાગ કરી પારણુ કરવુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૧૮, શિવકુમારનો બેલો (છટ્ટ) તપ

(જૈ પ્ર જે સિ)

આ તપમા બાર છટ્ટ લગોલગ આયબિલના પારણાવાળા કરવા લાગટ ન થઈ શકે તો છુટક કરવા ઉદ્યાપનમા બાર મોદક, ફળ, રૂપાનાણુ વિગેરે દેવ પાસે ઢોકવા જ્ઞાનની પૂજા તથા ગુરૂની ભક્તિ કરવી "નમો અરિહતાણુ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૧૯, ષટકાય તપ

(૨૦ વિ)

આ તપમા લાગટ છ ઉપવાસ કરવા ઉદ્યાપનમા શક્તિ પ્રમાણે જીવદયામા દ્રવ્ય વાપરવુ ગણુણુ "નમો અરિહ તાણુ" પદની નવકારવાળી વીશ પ્રમાણે ગણવુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૨૦, સાત સૌખ્ય આઠ મોક્ષ તપ

(જૈ. પ્ર.)

આ તપમા સાત એકાસણુ કરી ઉપર એક ઉપવાસ કરવો ઉધાપનમા સાત મોદક તથા આઠમો ચારગણો મોટો મોદક દેવ પાસે ઢોકવો સોળ જાતિના પક્વાન તથા ફળ વિગેરે ઢોકવા જ્ઞાનપૂજા કરવી "નમો અરિહન્તાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે ૧૨-૧૨ કરવા

૧૨૧, સિદ્ધિ તપ

(પ ત જા.)

આ તપમા પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ચાર ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એમ ચઢતા ચઢતા આઠ ઉપવાસ ઉપર પારણુ કરવુ પારણે બેસણુ કરવુ ઉધાપને યથા શક્તિ પૂજા-પ્રભાવના કરવી ગણણુ નીચે પ્રમાણે વીશ નવકારવાળીનુ ગણવુ સાથીયા વિગેરે આઠ-આઠ કરવા

૧ શ્રી અનન્તજ્ઞાનસ યુતાય સિદ્ધાય નમ

૨ શ્રી અનન્તદર્શનસ યુતાય સિ૦

૩ શ્રી અવ્યાબાધ ગુણસ૦ ૬ શ્રી અરૂપીનિરજનગુણસ૦

૪ શ્રી અનન્તચારિત્ર ગુણ૦ ૭ શ્રી અગુરૂલઘુગુણસ યુ૦

૫ શ્રી અક્ષયસ્થિતિ ગુણસ૦ ૮ શ્રી અન તવીર્યગુણસ યુ૦

૧૨૨, સિંહાસન તપ
(૫ ત. લા)

આ તપમા પાચ ઉપવાસ ઉપર પારણુ કરવુ એ રીતે ચાર વાર પાચ-પાચ ઉપવાસ કરવા તેમા કુલ વીશ ઉપવાસ થાય છે ઉદ્યાપન યથાશક્તિ કરવુ ગણુણુ "નમો સિદ્ધાણુ" પદનુ વીશ નવકારવાળીનુ ગણુવુ સાથીયા વિગેરે પાચ-પાચ કરવા

આ તપ સમવસરણુ તપ પૂરો થયે કરવાની પ્રવૃત્તિ છે)

૧૨૩, સૌભાગ્યસુંદર તપ
(જૈ પ્ર વિગેરે)

આ તપ એકાતરા સોળ ઉપવાસ કરવાથી અને પારણે આય બિલ કરવાથી ત્રીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે "નમો અરિહ તાણુ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણુવી સાથીયા વગેરે બાર-બાર કરવા ઉદ્યાપને જ્ઞાનની પૂજા-ભક્તિ કરવી

૧૨૪, સ્વર્ગકરંડક [સ્વર્ગ દંડ] તપ
(જૈ પ્ર વિગેરે)

આ તપમા પ્રથમ બાર દેવલોકને આશ્રયીને બાર એકાસણા કરવા, પછી નવ ગ્રૈવેયક આશ્રયી નવ નીવી, પછી પાચ અનુત્તર વિમાન આશ્રયી પાચ આય બિલ, છેવટ એક ઉપવાસ એ રીતે સત્તાવીશ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે "નમો

અરિહંતાણં " પદની વીશ નવકારવાળી જપવી. સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૨૫, સ્વર્ગ સ્વસ્તિક તપ

(દિ ૪ વિગેરે)

પ્રથમ ચાર એકાસણા ઉપર એ [illegible] પને પાચ ધાન્યોનો સ્વસ્તિક પુરવો. [illegible] પ્રમાણ જ્ઞાનની પાસે ઢોકવા " નમો [illegible] કારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે [illegible]

---

૧૨૬ બાવન જિનાલય તપ

(૫ ત [illegible])

આ તપ નંદીશ્વરદીપના [illegible] આરાધના નિમિત્તનો છે તેને બાવન [illegible], તે જી જાતિએ કરેલ અપભ્રંશ છે

આ તપમા અજવાળી [illegible] અને ચૌદસને દિવસે ઉપવાસ કરવા એ [illegible] બાવન [illegible] તપ પૂર્ણ કરવો

આ તપ કરતા એ [illegible] પૂરી જવાય તો [illegible] તપ ફરીથી શરૂ કરવો [illegible] જ્ઞાનની [illegible] તથા દર્શન ભક્તિ કરી [illegible] નંદીશ્વરદીપની [illegible] વળી ગણણું વિગેરે [illegible]

અજવાળી આઠમે—શ્રી ચદ્રાનનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમ
અ ધારી આઠમે—શ્રી વર્ધમાનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમ
અજવાળી ચૌદશે—શ્રી ઋષભાનનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમ
અ ધારી ચૌદશે—શ્રી વારિષેણસ્વામી સર્વજ્ઞાય નમ
સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૨૭, અષ્ટમહાસિદ્ધિ તપ (લા)

આ તપમા લગોલગ આઠ એકાસણા કરવા અથવા એકાતરા આઠ ઉપવાસ કરવા, ઉદ્યાપને જ્ઞાનપૂજા વિગેરે યથાશક્તિ કરવુ ગણણુ નીચે પ્રમાણે—

૧ અણિમા સિદ્ધયે નમ	૫ વશિતા સિદ્ધયે નમ
૨ મહિમા સિદ્ધયે નમ	૬ પ્રાકામ્ય સિદ્ધયે નમ
૩ લઘિમા સિદ્ધયે નમ	૭ પ્રાપ્તિ સિદ્ધયે નમ
૪ ગરિમા સિદ્ધયે નમ	૮ ઇશિતા સિદ્ધયે નમ

અથવા કામાવસાયિ સિદ્ધયે નમ

સાથીયા વિગેરે આઠ-આઠ કરવા

૧૨૮, રત્નમાળા તપ (લા)

આ તપ બાવન દિવસ કરવાનો છે તેમા અનુક્રમે નીચે પ્રમાણે તપ કરવો—૧ ઉપવાસ, ૨ એકાસણુ, ૩ એક ધાન્યનુ આયબિલ, ૪ એકલઠાણુ (એકાસણુ), ૫ પરઘરીયુ એકાસણુ-ઠામ ચૌવિહાર, ૬ ઉપવાસ, ૭ ઉજળા ધાન્યનું એમ

સણુ, ૮ આયંબિલ, ૯ એકલઠાણુ, ૧૦ એકાસણું, ૧૧ ઉપવાસ, ૧૨ એકાસણુ [જે ખાવાની ચીજ હોય તે સર્વે જિનેશ્વર પાસે મૂકી પછી ખાવી] ૧૩ ઉપવાસ, ૧૪ એકાસણું (તે દિવસે જિનેશ્વરની અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરી પ્રભુ પાસે [illegible] ધારણ કરવો), ૧૫ ઉપવાસ, ૧૬ એકાસણુ ૧૭ [illegible], ૧૮ બેસણુ, ૧૯ ઉપવાસ, ૨૦ એકાસણુ, ૨૧ [illegible] ૨૨ આયંબિલ, ૨૩ એકલઠાણુ, ૨૪ ઉપવાસ, ૨૫ [illegible], ૨૬ ઉપવાસ, ૨૭ એકલઠાણુ, ૨૮ ઉપવાસ, ૨૯ [illegible], ૩૦ ઉપવાસ, ૩૧ એકાસણુ, ૩૨ એકલઠાણુ, ૩૩ [illegible], ૩૪ ઉપવાસ, ૩૫ એકાસણુ, ૩૬ એકલઠાણુ, ૩૭ [illegible], ૩૮ એકાસણુ, [અષ્ટપ્રકારી પૂજા, ખીરનો [illegible] ૩૯ ઉપવાસ, ૪૦ એકાસણુ (ખાવાની બધી ચીજ [illegible]) ૪૧ ઉપવાસ, ૪૨ એકાસણુ, ૪૩ એકલઠાણુ, ૪૪ આયંબિલ, ૪૫ ઉજળા ધાન્યનુ એકાસણુ, ૪૬ [illegible] એકાસણુ, ૪૮ એકલઠાણુ, ૪૯ [illegible] આયંબિલ, ૫૦ એકાસણુ, ૫૧ ચોવિહાર ઉપવાસ, [illegible] (અતિથિ સંવિભાગ કરવો) આ પ્રમાણે [illegible] કરવું. [illegible] રોજ દહેરાસરે ચોખ સાથીયા [illegible] કરવા. ઉપવાસને દિવસે જિનભક્તિ વિશેષ કરવી [illegible] ઉદ્યાપને [illegible] પ્રકારી પૂજા ભણાવવી, પ્રભુના [illegible] ઉપવાસનો [illegible] પુષ્પનો હાર શક્તિ પ્રમાણે [illegible] [illegible]

" [illegible] " [illegible]

१२९, चिंतामणि तप
(वि प्र)

આ તપમા પ્રથમ એક ઉપવાસ, પછી એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે નીવી, ચોથે દિવસે ઉપવાસ, પાચમે દિવસે એકાસણુ છટ્ઠે દિવસે ઉપવાસ કરવો, ઉધાપને જ્ઞાનપૂજા, રાત્રિજાગરણ કરવુ, પાચ સ્રીઓને ત બોલ આપવુ "નમો અરિહ તાણ" એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર બાર કરવા

१३०, પરદેશી રાજાનો છટ્ઠ
(છુ પ)

આ તપમા તેર છટ્ઠ કરવા, પારણે એસણા કરવા, કુલ ૩૯ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ગણુણુ નીચે પ્રમાણે—

નમો કારક દસણધરાણુ
નમો રોચક દસણધરાણુ
નમો દીપક દસણધરાણુ
નમો નિસગ્ગરુઈધરાણુ
નમો ઉવએસરુઈધરાણુ
નમો સુત્તરુઈધરાણુ
નમો આણારુઈધરાણુ
નમો બીયરુઈધરાણુ
નમો અભિગમરુઈધરાણુ
નમો વિત્થારરુઈધરાણુ
નમો કિરિયારુઈધરાણુ
નમો સ ખેવરુઈધરાણુ
નમો ધમ્મરુઈધરાણુ

१३१, સુખ–દુ:ખના મહિમાનો તપ
(લા.)

પ્રથમ માસે ઉપવાસ ઉપર આય બિલ–એ પ્રમાણે પદર

ઉપવાસ અને ૫ દર આયબિલ કરવા, બીજે માસે ૫ દર આયબિલ અને ૫ દર નીવી એકાતરે કરવા ત્રીજે મહિને ૫ દર નીવી અને ૫ દર એકાસણા એકાતરે કરવા ચોથે મહિને ૫ દર એકાસણા ૫ દર બેસણા એકાતરે કરવા ઉજમણે જ્ઞાનની પૂજા-ભક્તિ કરવી, "નમો અરિહ તાણ" પદની વીશ નવકાર વાળી ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૩૨, રત્નપાવડી તપ

(આસો-ચૈત્રના છઠ્ઠ)

આ તપમા આઠ છઠ્ઠ ને ૧ અઠ્ઠમ (૩ ઉપવાસ) કરવામા આવે છે તે કોઈ પણ વરસના આસો શુદિ ૧૪-૧૫ નો છઠ્ઠ કરવો ને છેલ્લો નવમે વર્ષે આસો શુદિ ૧૩-૧૪-૧૫ નો અઠ્ઠમ કરવો ગણુણુ તથા સાથીયા વિગેરે નીચે પમાણે—

પહેલી ઓળીએ	નમો અરિહ તાણ	૧૨	૧૨	૧૨
બીજી ,,	નમો સિદ્ધાણ	૮	૮	૮
ત્રીજી ,,	નમો આયરિયાણ	૩૬	૩૬	૩૬
ચોથી ,,	નમો ઉવજ્ઝાયાણ	૨૫	૨૫	૨૫
પાચમી ,,	નમો લોએ સવ્વસાહૂણ	૨૭	૨૭	૨૭
છઠ્ઠી ,,	નમો દ સણુસ્સ	૬૭	૬૭	૬૭
સાતમી ,,	નમો નાણુસ્સ	૫૧	૫૧	૫૧
આઠમી ,,	નમો ચરિત્તસ્સ	૭૦	૭૦	૭૦
નવમી ,,	નમો તવસ્સ	૧૨	૧૨	૧૨

ઉદ્યાપનમાં નવપદજીની પૂજા ભણાવવી

૧૩૩, સુંદરી તપ

આ તપમા સાઠ આય બિલ લાગટ કરવા ઉદ્યાપને જ્ઞાનની પૂજા-ભક્તિ કરવી 'નમો સિદ્ધાણ' પદનુ ગણણુ ગણવુ સાથીયા, ખમાસમણ વિગેરે આઠ-આઠ કરવા ઉદ્યાપને સિદ્ધની પૂજા-ભક્તિ કરવી

૧૩૪, મેરૂ કલ્યાણક તપ
(જૈ પ્ર વિગેરે)

આ તપ શ્રી આદીશ્વર ભગવતની ભક્તિનો છે, તેમા પ્રથમ ત્રણ અટ્ઠમ કરવા પારણે બેસણુ કરવુ પછી એકાવર છ ઉપવાસ કરવા, પારણે બેસણુ કરવુ પ્રથમ ત્રણ અટ્ઠમ ન થઈ શકે તો બે અટ્ઠમ કરવા અને પછી એકાતર છ ઉપવાસ કરીને છેવટ એક અટ્ઠમ કરવો આ તપ એકજ વર્ષમા કરવો મેરૂત્રયોદશીને દિવસે છેલ્લો ઉપવાસ આવે એ પ્રમાણે તપ કરવો, ઉદ્યાપને યથાશક્તિ પૂજા ભણાવવી 'શ્રી ઋષભ દેવ પારગતાય નમ' પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૩૫, તીર્થ તપ. (શ્રા)

તીર્થે જવાના મુહૂર્ત્તને દિવસે કે તીર્થે પ્રથમ દર્શન કરવાના દિવસે દર વર્ષે તે યાત્રાની યાદીને માટે ઉપવાસ કરવો તેને **તીર્થતપ** કહે છે (ગુજરાતી શ્રાદ્ધવિધિ ૪૬૩ મે

પાને છે) દર વર્ષનુ ગણણુ "શ્રી તીર્થાધિરાજાય નમ " સમજવુ સાથીયા વિગેરે ૨૦-૨૦ કરવા

૧૩૬, પ્રાતિહાર્ય તપ
(૨ વિ)

પ્રથમ ઉપવાસ ૧, પછી એકાસણુ ૧, પછી બેસણુ ૧ એવી રીતે આઠ વાર કરવાથી ૨૪ દિવસોએ આ તપ પૂર્ણ થાય છે પછી જ્ઞાનપૂજા, પ્રભુપૂજા, પ્રભાવના, રાત્રિજાગરણ કરવું ગણણુ "નમો અરિહંતાણુ " પદનુ વીશ નવકારવાળી પ્રમાણુ ગણવુ સાથીયા વિગેરે બાર-બાર સમજવા

૧૩૭, પચરંગી તપ (પ્ર)

આ તપમા ૨૫ માણુસો હોવા જોઇએ, તેમાથી એક પચકે (પાચ માણુસે) પ્રથમ પાચ ઉપવાસના પચ્ચકખાણુ કરવા, બીજે દિવસે બીજા પાચ માણુસે ૪ ઉપવાસના પચ્ચક્ખાણ કરવા ત્રીજે દિવસે ત્રીજા પાચ માણુસે ૩ ઉપવાસના પચ્ચક્ખાણુ કરવા ચોથે દિવસે ચોથા પાચ માણુસે બે ઉપવાસના પચ્ચક્ખાણુ કરવા પાચમે દિવસે બાકીના પાંચ માણુને ૧ ઉપવાસના પચ્ચક્ખાણુ કરવા આ પચીસે માણુસના પારણા એક દિવસે આવવા જોઇએ આ તપમા જ્ઞાનની સ્થાપના કરવી પ્રદક્ષિણા, સાથીયા, ખમાસમણ વિગેરે ૫૧ ૫૧ સમજવા પૂર્ણ તપે વરઘોડો ચડાવવો 'નમો નાણુસ્સ' પદની ૨૦ નવકારવાળી ગણવી

૧૩૮, યુગપ્રધાન તપ.

પ્રથમ જ્ઞાનની પૂજા ભણાવવી પહેલા ઉદયના દિવસ ૨૦ તથા બીજા ઉદયના દિવસ ૨૩, તેમા પહેલા ઉદયના ૨૦ દિવસ મધ્યે, પહેલે અને છેલ્લે દિવસે આયબિલ અથવા ઉપવાસ કરવો, બાકીના અઢાર દિવસ એકાસણાં કરવા હમેશા વીશ ખમાસમણ દેવા, વીશ પ્રદક્ષિણા દેવી, વીશ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, બન્ને વખત પ્રતિક્રમણ, ત્રણે કાળ દેવવદન તથા જ્ઞાનની પૂજા કરવી પહેલે તથા છેલે દિવસે રૂપાનાણે જ્ઞાનપૂજા કરવી, અને વચ્ચેના અઢાર દિવસ શક્તિ પ્રમાણે જ્ઞાનપૂજા કરવી સાથીયા વીશ, બદામ ૨૦, તથા ફળ-નૈવેદ્ય વિગેરે (વીશ-વીશ) વસ્તુઓ જ્ઞાન પાસે ઢોકવી પ્રથમ તપના આરભમા પૂજા ભણાવવી પછી જ્ઞાન પૂજવુ પછી પ્રદક્ષિણા, પછી ખમાસમણ, પછી ચૈત્યવદન અને પછી પચ્ચકખાણ કરવુ

બીજા ઉદયનો વિધિ પણ એજ રીતે જાણવો વિશેષ એ કે પહેલે ને છેલ્લે દિવસે આયબિલ અથવા ઉપવાસ કરવો વચ્ચે ૨૧ એકાસણા કરવા ૨૩ દિવસે આ તપ પૂર્ણ કરવો યુગપ્રધાનની છબી ઠવણી ઉપર મૂકવી ને તેની વાસક્ષેપ વડે પૂજા કરવી

ગણણુ નીચે પ્રમાણે વીશ નવકારવાળીથી ગણવુ —

પહેલા ઉદયમા

૧ શ્રી સુધર્માસ્વામિને નમ
૨ ,, જબુસ્વામિને નમ

૩ „ પ્રભવસ્વામિને નમ
૪ „ શય્યંભવસ્વામિને નમ
૫ „ યશોભદ્રસૂરયે નમ
૬ „ સંભૂતિવિજયસૂરયે નમ
૭ „ ભદ્રબાહુસૂરયે નમ
૮ „ સ્થુલભદ્રસૂરયે નમ
૯ „ આર્યસુહસ્થિસૂરયે નમ
૧૦ „ આર્યમહાગિરયે નમ
૧૧ „ ગુણસુન્દરસૂરયે નમ
૧૨ „ કાલિકાચાર્યસૂરયે નમ
૧૩ „ સ્કન્દિલાચાર્યસૂરયે નમ
૧૪ „ રેવતિમિત્રસૂરયે નમ
૧૫ „ આર્યધર્મસૂરયે નમ
૧૬ „ ભદ્રગુપ્તસૂરયે નમ
૧૭ „ ગુપ્તસૂરયે નમ
૧૮ „ વજ્રસ્વામિસૂરયે નમ
૧૯ „ આર્યરક્ષિતસૂરયે નમ
૨૦ „ દુર્બલિકાપુષ્પમિત્રસૂરયે નમ

બીજા ઉદયમા

૧ શ્રી વજ્રસેનસૂરયે નમ
૨ „ નાગહસ્તિસૂરયે નમ
૩ „ રેવતમિત્રસૂરયે નમ
૪ „ સિંહસૂરયે નમ
૫ „ નાગાર્જુનસૂરયે નમ

૬ શ્રી ભૂતદીન્નસૂરયે નમ
૭ ,, કાલિકાચાર્યસૂરયે નમ
૮ ,, સત્યમિત્રસૂરયે નમ
૯ ,, હારિલ્લસૂરયે નમ
૧૦ , જિનભદ્રક્ષમાશ્રમણસૂરયે નમ
૧૧ ,, ઉમાસ્વાતિવાચકસૂરયે નમ
૧૨ ,, પુષ્પમિત્રસૂરયે નમ
૧૩ ,, સભૂતિસૂરયે નમ
૧૪ ,, સભૂતિગુપ્તસૂરયે નમ
૧૫ ,, ધમરક્ષિતસૂરયે નમ
૧ ,, જ્યેષ્ઠાગણિસૂરયે નમ
૧૭ ,, ફલ્ગુમિત્રસૂરયે નમ
૧૮ ,, ધર્મઘોષસૂરયે નમ
૧૯ ,, વિનયમિત્રસૂરયે નમ
૨૦ ,, શીલમિત્રસૂરયે નમ
૨૧ ,, રેવતસૂરયે નમ
૨૨ ,, સુમિણમિત્રસૂરયે નમ
૨૩ ,, અરીહદ્દિનસૂરયે નમ

અજ્ઞાનતિમિરભાસ્કરમા આપેલા યત્રાનુસાર બે ઉદયના નામો લખ્યા છે

૧૩૯, મુક્તાવલી તપ

તપસ્વીઓને કઠના આભરણરૂપ નિર્મળ મુક્તાવલી સમાન હોવાથી આ તપ મુક્તાવલી નામનો કહેવાય છે, તે

મુક્તાવલીમા ઉપવાસાદિક સોળ સુધી એ આવળી આનુપૂર્વી વડે તથા પશ્ચાનુપૂર્વીવડે અનુક્રમે જાણવી તેમા પ્રથમ એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી છઠ્ઠ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી અટ્ઠમ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ચાર ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ પછી પાચ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી છ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી સાત ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એ રીતે સોળ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ કરવુ ત્યારપછી પશ્ચાનુપૂર્વીએ લેવુ એટલે કે સોળ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી પદર ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ચૌદ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી તેર ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ઉપવાસ ઉપર પારણુ કરવુ આ પ્રમાણે ઉપવાસ ૩૦૦ તથા પારણાના દિવસ ૬૦ મળી એક વર્ષે આ તપ પૂર્ણ થાય છે તેને કનકાવળીની જેમ ચાર વાર કરવાથી ચાર વર્ષે પૂર્ણ થાય છે તપને અતે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક પૂજા ભણાવીને પ્રભુના કઠમા મુક્તાવલી (મોતીની માળા) આરોપવી સઘવાત્સલ્ય, સઘ પૂજા કરવી આ તપ કરવાથી વિવિધ પ્રકારના ગુણોની શ્રેણી પ્રાપ્ત થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ "નમો અરિહ તાણ" ની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૪૦, રત્નાવળી તપ

સુવર્ણરૂપ રત્નોની આવળી હોવાથી આ તપ રત્નાવળી નામનો કહેવાય છે તેમા અનુક્રમે કાહલિકા, દાડિમ, લતા, તરલ (પદક), બીજી લતા, દાડિમ અને કાહલિકા એ પ્રમાણે રત્નાવળી થાય છે તેમા પ્રથમ કાહલિકાને વિષે એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, ત્યારપછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ કરવુ ત્યારપછી દાડિમને વિષે આઠ અટ્ઠમ કરવા, ત્યારપછી એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી બે ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એ પ્રમાણે અનુક્રમે સોળ ઉપવાસ સુધી કરવાથી એક લતા (સેર) થાય છે પછી ચોત્રીશ અટ્ઠમ કરવાથી પદક થાય છે, ત્યારપછી પશ્ચાનુપૂર્વીવડે એટલે સોળ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી પદર ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ચૌદ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એ પ્રમાણે ઉતરતા-ઉતરતા એક ઉપવાસ સુધી આવવુ. એમ કરવાથી બીજી લતા પૂર્ણ થાય છે ત્યારપછી બીજા દાડિમના આઠ અટ્ઠમ કરવા, પછી અટ્ઠમ કરીને પારણુ, પછી છટ્ઠ કરીને પારણુ, અને પછી ઉપવાસ કરીને પારણુ કરવાથી બીજી કાહલિકા પૂર્ણ થાય છે, એ પ્રમાણે ઉપવાસના દિવસ ૪૩૪ તથા પારણાના દિવસ ૮૮ થાય છે સર્વ મળી ૫૨૨ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે (કોઈના મતે આ તપ પણ ચાર પરિપાટીએ કરતા પાચ વર્ષ નવ માસ અને અઢાર દિવસે પૂર્ણ થાય છે)

ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક ઘણા મૂલ્યવાળી નિર્મળ

રત્નની માળા પ્રભુના કંઠમાં પહેરાવવી ગુરુપૂજા, સંઘપૂજા, સંઘવાત્સલ્ય કરવું આ તપ કરવાથી વિવિધ પ્રકારની લક્ષ્મી મળે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણું પૂર્વની જેમ "નમો અરિહંતાણં" નું વીશ નવકાર વાળી પ્રમાણ ગણવું સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૪૧, લઘુ સિંહનિક્રીડિત તપ

જેમ સિંહ ચાલતો-ચાલતો પાછળનો ભાગ જુએ છે, તેજ પ્રમાણે સિંહનિક્રીડિત તપ કહેલુ છે તેમાં પ્રથમ એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી બે ઉપવાસ, પછી ચાર ઉપવાસ, પછી ત્રણ ઉપવાસ પછી પાંચ, પછી ચાર, પછી છ, પછી પાંચ, પછી સાત પછી છ, પછી આઠ, પછી સાત, પછી નવ, પછી આઠ એ પ્રમાણે ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ પછી પશ્ચાનુપૂર્વીએ લેવુ એટલે કે પ્રથમ નવ ઉપવાસ, પછી સાત ઉપવાસ, પછી આઠ, પછી છ, સાત, પછી પાંચ, પછી છ, પછી ચાર, પછી પાંચ, પછી ત્રણ, પછી ચાર, પછી બે, પછી ત્રણ, પછી એક, પછી બે અને પછી એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ આ તપમાં ઉપવાસના દિવસ ૧૫૪ તથા પારણાના દિવસ ૩૩ મળી કુલ ૧૮૭ દિવસ થાય છે (આ તપ પણ ચાર પરિપાટીએ કરતા બે વરસ અને અઠ્ઠાવીશ દિવસે પૂરો થાય છે, એમ મતાંતર છે)

ઉદ્યાપનમાં મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક પ્રભુની પૂજા ભણાવી

ઉપવાસની સખ્યા પ્રમાણે, મોદક, ફળ, પકવાન વિગેરે ઢોકવા આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણુ વિગેરે પૂર્વવત્ "નમો અરિહંતાણં" નુ ગણવુ

૧૪૨, બૃહત્ સિંહનિ ક્રીડિત તપ

આ તપ પણ પૂર્વની જેવો જ છે, પરતુ અહીં તપ સ્યાના દિવસો અધિક છે, તે આ પ્રમાણે -

પ્રથમ એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ પછી એક ઉપવાસ, પછી ત્રણ પછી બે, પછી ચાર પછી ત્રણ પછી પાચ, પછી ચાર, પછી છ પછી પાચ, પછી સાત, પછી છ, પછી આઠ, પછી સાત, પછી નવ, પછી આઠ, પછી દશ, પછી નવ, પછી અગીઆર, પછી દશ, પછી બાર, પછી અગીઆર, પઠી તેર, પછી બાર, પછી ચૌદ, પછી તેર, પછી પદર, પછી ચૌદ, પછી સોળ અને પછી પદર ઉપવાસ કરીને પારણુ કરવુ પશ્ચાનુપૂર્વીએ આ પ્રમાણે લેવુ પ્રથમ સોળ ઉપવાસ, ચૌદ, પદર, તેર, ચૌદ, બાર, તેર, અગીઆર, બાર, દશ, અગીઆર, નવ, દશ, આઠ, નવ, સાત, આઠ, છ, સાત, પાચ, છ, ચાર, પાચ, ત્રણ, ચાર, બે, ત્રણ, એક, બે અને છેવટે એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ (એ રીતે દરેકને અતે પારણુ કરવું, આ રીતે કુલ ઉપવાસના દિવસો ૪૯૭ તથા પારણાના દિવસો ૬૧ મળી કુલ ૫૫૮ દિવસે એક વર્ષ છ માસ ને અઢાર દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે) (આ તપ પણ ચાર પરિપાટીએ કરતા છ વર્ષ, બે માસ અને બાર દિવસે પૂરો થાય છે એ મતાતર છે)

Cાપનમા મોટા સ્નાત્રપૂર્વક પૂજા ભણાવીને ઉપવાસની મખ્યા પ્રમાણે પુષ્પ, ફળ, તથા મોદકાદિક નૈવેદ્ય અપણ કરવુ સાધુને અન્નાદિકનુ દાન દેવુ સઘપૂજા, સઘવાત્સલ્ય કરવુ આ તપનુ ફળ ઉપશમશ્રેણીની પ્રાપ્તિરૂપ છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ વિગેરે પૂર્વવત્ "નમો અરિહ તાણ "નુ ગણવુ

૧૪૩, ભદ્ર તપ

આ તપ ભદ્ર એટલે કલ્યાણકકારક હોવાથી ભદ્ર તપ કહેવાય છે, તેમા પ્રથમ શ્રણીમા પહેલો એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવામ ઉપર પારણુ, પછી ચાર અને પછી પાચ, પછી એક અને પછી બે ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ ત્રીજી શ્રેણિએ પ્રથમ પાચ ઉપવાસ, પછી એક, પછી બે, પછી ત્રણ અને પછી ચાર ઉપવાસ કરી પારણું કરવુ ચોથી શ્રેણિએ પ્રથમ બે ઉપવાસ, પછી ત્રણ, પછી ચાર, પછી પાચ અને પછી એક ઉપવામ કરી પારણુ કરવુ પાચમી શ્રેણિએ પ્રથમ ચાર, પછી પાચ, પછી એક, પછી બે અને પછી ત્રણ ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ સર્વને છેડે એક જ પારણાનો દિવસ આવે આ રીતે કરતા કુલ ઉપવાસ ૭૫ તથા પારણાના દિવસ ૨૫ મળી ત્રણ માસ અને દશ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે

Cાપનમા જિનેશ્વરનુ સ્નાત્ર કરાવવુ ફળ, નૈવેદ્ય, મોદક વિગેરે શક્તિ પ્રમાણે ઢાકવા આ તપનુ ફળ કલ્યાણની

પ્રાપ્તિ થાય એ છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે " શ્રી મહાવીરસ્વામિનાથાય નમ " એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૪૪, મહાભદ્ર તપ

આ મહાભદ્ર તપ પણ પૂર્વની જ જેમ થાય છે, તેમા તપના દિવસો અધિક છે, તે આ પ્રમાણે —

પ્રથમ શ્રેણિમા એક, બે ત્રણ, ચાર, પાચ, છ અને સાત ઉપવાસ અનુક્રમે આતરારહિત પારણાવાળા કરવા બીજી શ્રેણિમા ચાર, પાચ, છ, સાત, એક બે અને ત્રણ ઉપવાસ આતરારહિત પારણાવાળા કરવા ત્રીજી શ્રેણિમા સાત, એક, બે, ત્રણ, ચાર, પાંચ અને છ ઉપવાસ એ જ રીતે કરવા ચોથી શ્રેણિમા ત્રણ, ચાર, પાચ, છ, સાત, એક અને બે, એ પ્રમાણ પૂર્વની જેમ ઉપવાસ કરવા પાચમી શ્રેણીમા છ, સાત, એક, બે, ત્રણ, ચાર અને પાચ એ પ્રમાણે કરવા છટ્ઠી શ્રેણિમા બે, ત્રણ, ચાર, પાચ, છ, સાત અને એક એ પ્રમાણે ઉપવાસ કરવા, સાતમી શ્રેણિમા પાચ, છ, સાત, એક, બે, ત્રણ અને ચાર એ પ્રમાણે આતરારહિત પારણાવાળા ઉપવાસ અનુક્રમે કરવા આ રીતે આ તપમા ઉપવાસના દિવસ ૧૯૬ તથા પારણાના દિવસ ૪૯ થાય, સર્વે મળીને ૨૪૫ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે

ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક પૂજા ભણાવવી યથા શક્તિ ફળ, નૈવેદ્ય, મોદક વિગેરે ઢોકવા ગુરુપૂજા, સઘપૂજા

વિગેરે કરવુ આ તપનુ ફળ સર્વ વિઘ્નનો નાશ તથા પુણ્યની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણુણુ વિગેરે ભદ્રતપ પ્રમાણે જાણવુ (જુઓ તપ નબર ૧૪૩)

૧૪૫, ભદ્રોત્તર તપ

ભદ્ર એટલે કલ્યાણ કરીને ઉત્તર એટલે ઉત્તમ હોવાથી આ ભદ્રોત્તર નામે તપ કહેવાય છે તેમા પ્રથમ શ્રેણિએ અનુક્રમે પાચ છ, સાત, આઠ અને નવ ઉપવાસ આતરા સહિત પારણાવાળા કરવા બીજી શ્રેણિમા સાત, આઠ નવ, પાચ અને છ ઉપવાસ કરવા, ત્રીજી શ્રેણિમા નવ, પાચ, છ, સાત અને આઠ ઉપવાસ કરવા ચોથી શ્રેણિમા છ, સાત, આઠ, નવ અને પાચ ઉપવાસ કરવા તથા પાચમી શ્રેણિમા આઠ, નવ, પાચ, છ અને સાત ઉપવાસ નિરતર પારણાવાળા કરવા તેથી ભદ્રોત્તર તપ થાય છે આ તપમા ઉપવાસદિન ૧૭૫ તથા પારણાદિન ૨૫ મળી બસો દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપન ભદ્રતપની પેઠે જાણવુ આ તપ કરવાથી સર્વ વાછિતની સિદ્ધિ થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે, ગણુણુ વિગેરે તપ નબર ૧૪૩ પ્રમાણે ગણવુ

૧૪૬, સર્વતોભદ્ર તપ

ચોતરફથી કલ્યાણ કરનાર હોવાથી આ તપ સર્વતોભદ્ર

કહેવાય છે અહીં પ્રથમ શ્રેણિ નિરંતર પારણાવાળા પાચ, છ, સાત, આઠ, નવ, દશ અને અગીઆર ઉપવાસ વડે થાય છે બીજી શ્રેણિ આઠ, નવ, દશ, અગીઆર, પાચ, છ અને સાત ઉપવાસ વડે થાય છે ત્રીજી શ્રેણિ અગીઆર, પાંચ, છ, સાત, આઠ, નવ અને દશ ઉપવાસ વડે થાય છે ચોથી શ્રેણિ સાત, આઠ, નવ, દશ, અગીઆર, પાચ અને છ ઉપવાસવડે થાય છે પાચમી શ્રેણિ દશ, અગીઆર, પાચ, છ, સાત, આઠ અને નવ ઉપવાસે કરીને થાય છે છટ્ઠી શ્રેણિ છ, સાત, આઠ, નવ, દશ, અગીઆર અને પાચ ઉપવાસવડે થાય છે તથા સાતમી શ્રેણિ નવ, દશ, અગીઆર, પાચ, છ, સાત અને આઠ ઉપવાસવડે થાય છે આ તપના ૩૯૨ તથા પારણાના દિવસ ૪૯ થાય છે કુલ આ તપ ૪૪૧ દિવસે પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપન ભદ્રતપની પેઠે જાણવુ

કેટલાએક આચાર્યો આ ચારે ભદ્રાદિક તપના ઉદ્યાપનમા ઉપવાસની સખ્યા પ્રમાણે પુષ્પ, ફળ, પકવાન્ન વિગેરે ઢોકવાનુ કહે છે આ તપનુ ફળ સર્વ પ્રકારની શાતિ તથા સર્વ કર્મના ક્ષયની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણુ વિગેરે તપ નબર ૧૪૩ પ્રમાણે ગણવુ

૧૪૭, ગુણરત્ન સંવત્સર તપ

ગુણરૂપ રત્નોની પ્રાપ્તિનુ કારણ હોવાથી આ ગુણરત્ન તપ કહેવાય છે (આ તપ શ્રી મહાવીરસ્વામીના શિષ્ય સ્કદજીએ આચર્યો હતો) તેમા પહેલા માસમા એક ઉપવાસ

અને એક પારણું, એ રીતે પંદર ઉપવાસ અને પંદર પારણા મળીને ત્રીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે બીજે માસે બે ઉપવાસને આંતરે પારણા કરવાથી વીશ ઉપવાસ તથા દશ પારણા મળી ત્રીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે ત્રીજે માસે ત્રણ-ત્રણ ઉપવાસે પારણું કરવાથી ચોવીશ ઉપવાસ તથા આઠ પારણા મળી બત્રીશ દિવસ થાય છે ચોથે માસે ચાર-ચાર ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ચોવીશ ઉપવાસ અને છ પારણા મળીને ત્રીશ ઉપવાસ થાય છે પાંચમે માસે પાંચ-પાંચ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી પચીશ ઉપવાસ અને પાંચ પારણા મળીને ત્રીશ દિવસ થાય છે છઠ્ઠે માસે છ-છ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ચોવીશ ઉપવાસ અને ચાર પારણા મળીને અઠ્યાવીશ દિવસ લાગે છે સાતમે માસે સાત-સાત ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી એકવીશ ઉપવાસ અને ત્રણ પારણા મળી ચોવીશ દિવસે પૂર્ણ થાય છે આઠમે માસે આઠ-આઠ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ચોવીશ ઉપવાસ તથા ત્રણ પારણા મળીને સત્તાવીશ દિવસ થાય છે નવમે માસે નવ-નવ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી સત્તાવીશ ઉપવાસ અને ત્રણ પારણા મળી ત્રીશ દિવસ થાય છે દશમે માસે દશ-દશ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ત્રીશ ઉપવાસ અને ત્રણ પારણા મળી તેત્રીશ દિવસ થાય છે અગીઆરમે માસે અગીઆર-અગીઆર ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી તેત્રીશ ઉપવાસ અને ત્રણ પારણા મળી છત્રીશ દિવસ થાય છે બારમે માસે બાર-બાર ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ચોવીશ ઉપવાસ અને બે પારણા મળી છવીશ દિવસ થાય છે તેરમે માસે તેર-તેર

ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી છવીશ ઉપવાસ અને બે પારણા મળી અઠ્ઠાવીશ દિવસ થાય છે ચૌદમે માસે ચૌદ–ચૌદ ઉપ વાસ ઉપર પારણા કરવાથી અઠ્ઠાવીશ ઉપવાસ અને બે પારણા મળી ત્રીશ દિવસ થાય છે પદરમે માસે પદર–પદર ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી ત્રીશ ઉપવાસ અને બે પારણા મળી બત્રીશ દિવસ થાય છે સોળમે માસે સોળ–સોળ ઉપવાસ ઉપર પારણા કરવાથી બત્રીશ ઉપવાસ અને બે પારણા મળી ચોત્રીશ દિવસ થાય છે આ રીતે આ તપ ન્યુનાધિક તથા સરખા દિવસોએ કરીને બરાબર સોળ માસે જ પૂર્ણ થાય છે (એકદર ગણતા ૪૮૦ દિવસ થાય છે)

ઉદ્યાપનમા મોટા સ્નાત્રપૂર્વક જિનપૂજા, સાધુપૂજા, સઘ પૂજા વિગેરે યથાશક્તિ કરવુ આ તપનુ ફળ ઉચ્ચ ગુણસ્થાન પર આરોહણ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે "ગુણરત્ન સવત્સરતપસે નમ" આ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૪૮, માણિકય પ્રસ્તારિકા તપ.

(માણિકય પાવડી)

માણિકય પ્રસ્તારિકાની જેમ આ તપનો વિસ્તાર હોવાથી **માણિકય પ્રસ્તારિકા તપ** કહેવાય છે તે આશ્વિન શુકલ એકાદશીએ આરભી પૂર્ણિમા સુધી કરવાનો છે, એટલે કે એકાદશીએ ઉપવાસ, દ્વાદશીએ એકાસણુ, ત્રયોદશીએ નીવી, ચતુદશીએ આયબિલ અને પૂર્ણિમાએ બેસણુ કરવુ અથવા

એકાદશીએ ઉપવાસ, દ્વાદશીએ આયબિલ, ત્રયોદશીએ નીવી, ચતુર્દશીએ એકાસણુ તથા પૂર્ણિમાએ બેસણુ એ પ્રમાણે કરવુ તથા તે પાચે દિવસોમા પ્રભાતે સૂર્યોદય પહેલા સ્નાન પૂર્વક સારા ભાગ્યવાળી સુવાસિની સ્ત્રીનુ સુખમર્દન તથા ઉદ્વર્તન કરવુ પછી પોતે પણ પવિત્ર સુદર વસ્ત્રો અથવા કસુબી વસ્ત્રનુ યુગલ પહેરીને તથા સપત્તિ પ્રમાણે અલકારો પહેરીને અખડ અક્ષતની અજલી ભરીને તે ઉપર એક જાતિફળ (જાયફળ) મૂકી મગલોચ્ચારપૂર્વક ચૈત્યને પ્રદક્ષિણા કરીને તે અજલી જિનેશ્વર પાસે મૂકવી પછી બીજી પ્રદક્ષિણામા શ્રીફળ મૂકવુ ત્રીજી પ્રદક્ષિણામા ડીટ તથા પર્ણ સહિત બીજોરૂ અક્ષતની અજલી ઉપર મૂકવુ તથા ચોથી પ્રદક્ષિણામા અક્ષતની અજલી ઉપર સોપારી મુકી પ્રદક્ષિણા કરીને અજલી દેવ પાસે મુકવી પછી સાત ધાન્ય, લવણ, એકસો-આઠ હાથ વસ્ત્ર, એકસો-આઠ રાતી ચણોઠી તથા કસુબી વસ્ત્ર દેવ પાસે મુકવુ આ પ્રમાણે ચાર વર્ષ સુધી કરવુ ઉદ્યાપનને વિષે એકસો-આઠ પૂર્ણ કુભ દીવાસહિત દેવ પાસે ઢોકવા તથા એક રૂપાનો દીવો સુવર્ણની વાટસહિત ઢોકવો સઘપૂજા, સઘવાત્સલ્ય કરવુ આ તપ કરવાથી નિર્મળ ગુણની પ્રાપ્તિ થાય છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવા લાયક આગાઢ તપ છે "માણિક્ય પ્રસ્તારિકા તપસે નમ" નવ કારવાળી વીશ, સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૪૯, પદ્મોત્તર તપ

(કમળની ઓળી)

પદ્મ એટલે કમળની જેમ લક્ષ્મીવડે ઉત્કૃષ્ટ

तप पद्मोत्तर नामे कहेवाय छे, तेमा नव पद्मोने विषे दरेक पद्ममां आठ-आठ पाखडी होवाथी ते दरेकनो एकांतर एकासणाना पारणावाळो एक-एक उपवास करवो एवी रीते नव वखत करवु, तेथी आ तप बोतेर उपवास अने बोतेर एकासणाए करीने पूर्ण थाय छे आ तप शुक्लपक्षनी नवमीने रोज शरु करवो उद्यापनमा मोटी स्नात्रविधिए जिनपूजा करवी आठ पाखडीवाळा सुवर्णना नव कमळ करावी प्रभु पासे ढोकवा साधुने अन्नादिकनु दान देवु संघपूजा संघवात्सल्य करवु आ तप करवाथी मोटी लक्ष्मी प्राप्त थाय छे आ यति तथा श्रावकने करवानो आगाढ तप छे

"पद्मोत्तरतपसे नम" अथवा "नमो अरिहंताणं" ए पदनी नवकारवाळी वीश गणवी तथा साथीया विगेरे बार-बार करवा

१५०, एकावळी तप.

एक आवळीनी जेम उपवास करवाथी **एकावळी तप** थाय छे तेमा प्रथम एक उपवास पछी पारणु, पछी बे उपवास उपर पारणु, पछी त्रण उपवास उपर पारणु, एम करवाथी प्रथम काहलिका थाय छे पछी एकांतर पारणावाळा आठ उपवास करवा तेणे करीने काहलिकानी नीचे दाडिमपुष्प उत्पन्न थाय छे त्यारपछी एक उपवास उपर एक पारणु, पछी बे उपवास उपर एक पारणु, पछी त्रण उपवास उपर एक पारणु, ए रीते चडता-चडतां सोळ उपवास

ઉપર એક પારણુ કરવાથી હારની એક સેર પૂરી થાય છે ત્યારપછી ચોત્રીસ ઉપવાસ એકાતર પારણાવડે કરવાથી તે હારનુ પદક થાય છે ત્યારપછી વિલોમના ક્રમથી એટલે સોળ ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ, પદર ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ, ચૌદ ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ, એમ ઉતરતાં-ઉતરતાં છેવટ એક ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ કરવાથી બીજી સેર પૂરી થાય છે પછી પારણાના આંતરાવાળા આઠ ઉપવાસ કરવાથી બીજા દાડિમના પુષ્પ ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારપછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ પછી બે ઉપવાસ ઉપર એક પારણુ, અને છેવટે એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ એ રીતે કરવાથી બીજી કાહલિકા પૂર્ણ થાય છે આમ કરવાથી કુલ ૩૩૪ ઉપવાસ અને ૮૮ પારણા થાય છે

ઉદ્યાપનમા બૃહતસ્નાત્રપૂર્વક વિધિથી પૂજા કરીને પ્રતિમાને મોટા મુક્તાફળનો એક સેરનો હાર +પહેરાવવો સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા, ગુરૂપૂજા વિગેરે કરવુ આ તપ કરવાથી નિર્મળ ગુણની પ્રાપ્તિ થાય છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

બીજી રીતે એકાસણુ ૧, નીવી ૧, આયબિલ ૧, તથા ઉપવાસ ૧, એ રીતે એક ઓળી થઈ એવી પાચ ઓળી કરવાથી પણ એકાવળી તપ થાય છે (આ મતાતર વિધિપ્રપામા છે)

+ તથા સુવર્ણ અક્ષ મય પુસ્તક લખાવી સુવિહિત મુનિને આપવુ તેવો જોગ ન હોય તો શ્રીસઘના ભડારમા મુકવુ, પણ તે નિશ્રાએ તો રાખવુ

“ નમો અરિહંતાણં ” એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર–બાર કરવા

૧૫૧, ઘન તપ

આ તપ આકડાના ઘનની યુક્તિએ થાય છે તેમા પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ, પછી બે ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી બે ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી ફરીથી બે ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી બે ઉપવાસ કરી પારણુ, અને પછી એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ આ રીતે ઉપવાસ બાર તથા પારણા આઠ મળી વીશ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે

ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિએ પૂજા કરી ઉપવાસની સખ્યા પ્રમાણે પુષ્પ, ફળ, મોદક વિગેરે દેવ પાસે ઢોકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી મુનીને દાન દેવુ આ તપનુ ફળ મહાલક્ષ્મી (મોક્ષલક્ષ્મી)ની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ યતિ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે “નમો અરિહંતાણં” પદની નવકારવાળી વીશ, સાથીયા વિગેરે બાર–બાર કરવા

૧	૨
૧	૨

૨	૧
૨	૧

યત્ર

૧૫૨, વર્ગ તપ

વર્ગના આકવડે જે તપ તે વર્ગ તપ કહેવાય છે તેમા

નીચે પ્રમાણે એકાંતર પારણાવાળા નિરંતર ઉપવાસવડે આઠ શ્રેણિએ તપ કરવો.

પહેલી શ્રેણી	૧	૨	૧	૨	૨	૧	૨	૧
બીજી ,,	૧	૨	૧	૨	૨	૧	૨	૧
ત્રીજી ,,	૨	૧	૨	૧	૧	૨	૧	૨
ચોથી ,,	૨	૧	૨	૧	૧	૨	૧	૨
પાંચમી ,,	૧	૨	૧	૨	૨	૧	૨	૧
છઠ્ઠી ,,	૧	૨	૧	૨	૨	૧	૨	૧
સાતમી ,,	૨	૧	૨	૧	૧	૨	૧	૨
આઠમી ,,	૨	૧	૨	૧	૧	૨	૧	૨

એટલે કે પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણું કરવું પછી બે ઉપવાસ કરી પારણું પછી એક ઉપવાસ કરી પારણું પછી બે ઉપવાસ કરી પારણું પછી બે ઉપવાસ પછી પારણું પછી એક ઉપવાસ કરી પારણું પછી બે ઉપવાસ કરી પારણું અને પછી એક ઉપવાસ કરી પારણું કરવું એ રીતે પહેલી શ્રેણી થઇ તે પ્રકારે બીજી સાતે શ્રેણીઓ કરવી તે પ્રમાણે કરતા ઉપવાસ ૯૬ તથા પારણા ૬૪ મળી કુળ દિવસ સંખ્યા ૧૬૦ થાય ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રપૂર્વક ૧૬૦ મોદક, ફળ, પુષ્પ વિગેરે ઢોકવા સંઘવાત્સલ્ય, સંઘપૂજા કરવી આ તપનું ફળ મહાઋદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે ગણણામાં "નમો અરિહંતાણં" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૫૩, શ્રેણી તપ

શ્રેણીના અકવડે જે તપ તે શ્રેણીતપ કહેવાય છે આ શ્રેણી તપમા છ શ્રેણીઓ કહી છે, તેમા પ્રથમ શ્રેણીએ પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ, પછી બે ઉપવાસ કરી પારણુ કરવુ, બીજી શ્રેણીમા પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ ત્રીજી શ્રેણીમા એક, બે, ત્રણ, ચાર ઉપવાસ એ જ પ્રમાણે પારણાવાળા કરવા ચોથી શ્રેણીમા એક, બે, ત્રણ, ચાર અને પાચ પાચમીમા એક, બે, ત્રણ, ચાર પાચ, અને છ તથા છઠ્ઠીમા એક, બે, ત્રણ, ચાર, પાચ, છ, અને સાત નિરતર ઉપવાસ અનુક્રમે પારણાના આતરાવાળા કરવા એ રીતે કર વાથી ઉપવાસ ૮૩ અને પારણા ૨૭ મળી કુલ ૧૧૦ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપને મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક ૧૧૦ પકવાન, ફળ, પુષ્પ વગેરે ઢોકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ ક્ષપકશ્રેણીની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ સાધુ તથા શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે, "નમો અરિ હતાણ" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૫૪, સુર્યાયણ તપ.

સૂર્યની જેમ અયન એટલે ગતિ અર્થાત હાનિ અને વૃદ્ધિએ કરીને જે તપ થાય તે સૂર્યાયણ તપ કહેવાય છે આ તપ વજ્રમધ્ય તથા યવમધ્ય ચાદ્રાયણની જેમ જ કરવો

શુક્લ દશમીને દિવસે પોતાની શક્તિ પ્રમાણે એકાસણાદિક તપ કરવો તેથી તે તપ પૂર્ણ થાય છે (તપને દિવસે અખંડ અન્નનું ભોજન કરવું એટલે કે મુશળ વડે નહિ ખાંડેલા એવા ચોખાનું ભોજન કરવું) ઉદ્યાપને દશ-દશ પકવાન, ફળ, રૂપાનાણું, વિગેરે દેવ પાસે ઢોકવું અખંડ અક્ષતનું નૈવેદ્ય મૂકવું અખંડ (નવું) વસ્ત્ર ગુરુને વહોરાવવું ચૈત્યને ફરતી ઘીની ત્રણ ધારા અખંડ કરવી (પ્રભુની પ્રતિમા એક મોટા તાસમાં બિરાજમાન કરી, સવા પાંચ શેર ઘી લઈ તેની અખંડ ધારાવાડી જરા માત્ર પણ ધાર તૂટે નહિ તે રીતે પ્રતિમાને ફરતી કરવી) સંઘવાત્સલ્ય, સંઘપૂજા કરવી આ તપનું ફળ અખંડ સુખની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

"નમો અરિહંતાણં" પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીઆ વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૫૭, પરત્ર પાલી તપ

પરલોકને વિષે પાલ જેવું તપ તે **પરત્ર પાલી તપ** કહેવાય છે, તેમાં શ્રી મહાવીરસ્વામિના કલ્યાણકોની સમાપ્તિથી એટલે કે દિવાળીના દિવસથી આરંભીને પ્રથમ ત્રણ ઉપવાસ (અટ્ઠમ) કરવા પછી આંતરા રહિત બત્રીશ નીવી કરવી કોઈના મતમાં દશ ઉપવાસ એકાંતરા કરવાનું પણ કહેલું છે (જૈન ધર્મસિંધુ તથા જૈન પ્રબોધમાં છેલ્લો પણ અટ્ઠમ કરવો એમ કહ્યું છે) આ પ્રમાણે પાંચ વર્ષ સુધી તપ

કરવો ઉદ્યાપનને દરેક વર્ષે થાળમા એક શેર લાપશીની પાળ વચ્ચે ઘીથી પૂર્ણ કરી દેવ પાસે ઢોકવી પાચ વર્ષને અતે ઉત્સવ ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિપૂર્વક જિનપૂજા કરી ઉપર પ્રમાણે નૈવેદ્ય તથા વિવિધ પ્રકારના પકવાન, ફળ, રૂપાનાણુ વિગેરે દેવ પાસે ઢોકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ પરલોકમાં સદ્ગતિની પ્રાપ્તિ થાય તે છે આ શ્રાવકને કરવાનો આગાઢ તપ છે

"શ્રી મહાવીરસ્વામિ પારગતાય નમ " એ પદની નવ કારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૫૮, કર્મચતુર્થ તપ

કર્મના ખડનને માટે જે ચતુર્થ એટલે ઉપવાસ કરવો તે કર્મચતુર્થ તપ કહેવાય છે તેમા પ્રથમ ત્રણ ઉપવાસ (અટ્ઠમ) કરીને પારણુ કરવું પછી એકાંતરા સાઠ ઉપવાસ કરવા, પછી છેડે ત્રણ ઉપવાસ (અટ્ઠમ) આંતરા રહિત કરવા એ પ્રમાણે ઉપવાસ ૬૬ તથા પારણાદિન ૬૨ મળી કુલ ૧૨૮ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે ઉદ્યાપનમા મોટી સ્નાત્રવિધિ પૂર્વક રૂપાનુ વૃક્ષ તથા સુવર્ણનો કુહાડો કરાવી દેવ પાસે ઢોકવો નાના પ્રકારના પકવાન્ન, ફળ વિગેરે ઢોકવા સઘવાત્સલ્ય, સઘપૂજા કરવી આ તપનુ ફળ કર્મનો નાશ થાય તે છે

"ૐ નમો અરિહતાણ " પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૫૯, અષ્ટપ્રવચન માતૃ તપ

પહેલે દિવસે એક કવળ, બીજે દિવસે એક કવળ, ત્રીજે દિવસે એક કવળ એ પ્રમાણે ૧ ૧ ૧ ઈર્યાસમિતિની આરાધના ત્રણ દિવસ કરી પછી પહેલે દિવસે બે કવળ, બીજે દિવસે એક, ત્રીજે દિવસે બે, એ પ્રમાણે ૨ ૧ ૨ ભાષાસમિતિની આરાધના ત્રણ દિન કરવી એષણાસમિતિની આરાધના માટે અનુક્રમે ૩-૧-૩ એ પ્રમાણે ત્રણ દિવસ કરવા આદાનભંડમત્ત નિક્ષેપણા સમિતિના અનુક્રમે ૪-૧-૪ એ પ્રમાણે ત્રણ દિવસ કરવા ઉચ્ચારપાસવણ-ખેલપારિઠ્ઠાપનિકા સમિતિના અનુક્રમે ૫-૧-૫ કરવા મનોગુપ્તિના ૬-૧-૬ કરવા વચન ગુપ્તિના ૭-૧-૭ કવળ કરવા તથા કાયગુપ્તિના ૮-૧-૮ એ પ્રમાણે કરવા સર્વ કવળ સંખ્યા ૮૦ થાય છે તપ દિન ૨૪ તથા પારણા દિન ૮ થાય છે (એટલે કે એક માતૃનો ત્રણ દિવસનો તપ પૂરો થાય ત્યારે છેડે એક પારણું કરવાથી પારણાના દિવસ આઠ થાય છે) ગણણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે જે માતૃનો તપ ચાલતો હોય તેના નામનું ગણણું,

	સા૦	ખ૦	લો૦	ન૦
૧ ઈર્યાસમિતિધરાય નમઃ	૩	૩	૩	૨૦
૨ ભાષાસમિતિધરાય નમઃ	૫	૫	૫	૨૦
૩ એષણાસમિતિધરાય નમઃ	૭	૭	૭	૨૦
૪ આદાનભંડનિક્ષેપણાસમિતિધરાય નમઃ	૯	૯	૯	૨૦
૫ ઉચ્ચારપ્રસ્રવણખેલપારિષ્ઠાપનિકા સમિતિધરાય નમઃ	૧૧	૧૧	૧૧	૨૦

૬ મનોગુપ્તિધરાય નમ	૧૩ ૧૩ ૧૩ ૨૦
૭ વચનગુપ્તિધરાય નમ	૧૫ ૧૫ ૧૫ ૨૦
૮ કાયગુપ્તિધરાય નમ	૧૭ ૧૭ ૧૭ ૨૦

૧૬૦, અષ્ટમાસી તપ

(જૈ પ્ર જૈ મિ વિગેરે)

આ તપમા એકાતર એકાસણે ૨૪૦ ઉપવાસ કરવા એટલે કે એક ઉપવાસ અને એક એકાસણ એ પ્રમાણે ૨૪૦ ઉપવાસ અને ૨૪૦ એકાસણા કરવા ઉજમણે ૨૪૦ મોદક ઢોકવા આ તપ મધ્યમ બાવીશ તીર્થંકરને આશ્રયીને કરવાનો છે, તેથી જે જે તીર્થંકરનો તપ ચાલતો હોય તે તે તીર્થંકરના નામની સાથે નાથાય નમ એ પદ લેઈ વીશ નવકારવાળી ગણવી આ પ્રમાણે દરેક તીર્થંકરને આશ્રયી ૨૪૦ ઉપવાસ તથા ૨૪૦ એકાસણા કરવા સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૬૧, કર્મ ચક્રવાલ તપ

(જૈ પ્ર ન આ. વિગેરે)

પ્રથમ એક અટ્ઠમ કરી પારણુ કરવુ, પછી દિ સઠ ઉપવાસ એકાતરે પારણાવાળા કરવા (કોઈ પ્રતમા [illegible] ઠેકાણે એકસઠ ઉપવાસ લખ્યા છે) છેવટ એક અટ્ઠમ કરવો. તેમા કુલ ઉપવાસ ૭૦ અને [illegible] ઉજમણે ૧૨૮ મોદક જ્ઞાન પાસે ઢોકવા. [illegible]

ઢીકવુ 'નમો અરિહંતાણુ' એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે બાર-બાર કરવા

૧૯૨, પદકડી તપ

(જૈ પ્ર જૈ સિ)

પ્રથમ એક ઉપવાસ કરી પારણુ, પછી બે ઉપવાસ કરીને પારણુ, પછી એક ઉપવાસ કરીને પારણુ, એ પ્રથમ ઓળી થઈ પછી એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, પછી એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એ બીજી ઓળી થઈ એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ, બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, ત્રણ ઉપવાસ ઉપર પારણુ, બે ઉપવાસ ઉપર પારણુ, એક ઉપવાસ ઉપર પારણુ એ ત્રીજી ઓળી થઈ પછી એક ઉપવાસ ને પારણુ, બે ઉપવાસ ને પારણુ, ત્રણ ઉપવાસ ને પારણુ, ચાર ઉપવાસ ને પારણુ, ત્રણ ઉપવાસ ને પારણુ, બે ઉપવાસ ને પારણુ, એક ઉપવાસ ને પારણુ, એ ચોથી ઓળી થઈ કુલ ૩૩ ઉપવાસ ને ૧૮ પારણાં મળી ૫૧ દિવસ થાય ઉદ્યાપનમા તપની સખ્યા જેટલા (૩૩) મોતી તથા પ્રવાલ દેવને ચડાવવા પૂજા વિગેરે યથાશક્તિ કરવુ નમો સિદ્ધાણુ એ પદની નવકારવાળી વીશ ગણવી સાથીયા વિગેરે આઠ-આઠ કરવા

સ મા પ્ત.

ભરત પ્રિન્ટરી દાણાપીઠ પાછળ—પાલીતાણા